

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Tomáš Pařha

Trestní odpovědnost ve sportu

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: doc. JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

Tematický okruh: Trestní právo

Datum vypracování práce: 23.4.2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 250 580 znaků včetně mezer.

Mgr. Tomáš Pařha

V Praze dne 23.4.2024

Rád bych na tomto místě z celého srdce poděkoval doc. JUDr. Lukáši Bohuslavovi, Ph.D., a to především za cenné rady a připomínky při psaní této práce. Současně bych rád poděkoval i svým rodičům a manželce, za podporu při studiu a psaní této práce.

Obsah

Úvod	1
1. Sport	4
1.1. Pojem sportu, definice a jeho zákonné zakotvení	4
1.2. Členění sportu a sportovní prostředí	11
2. Vztah sportu a práva, sportovní právo a sportovní normy	15
2.1. Vztah sportu a práva	15
2.2. Sportovní právo a sportovní normy	19
2.3. Evropská unie a sport	28
2.3.1. Evropská charta sportu	29
2.3.2. Bílá kniha o sportu	32
3. Trestní odpovědnost a pojem trestného činu	35
3.1. Trestní odpovědnost	35
3.2. Trestný čin a jeho znaky	38
3.2.1. Objekt trestného činu	39
3.2.2. Objektivní stránka trestného činu	40
3.2.3. Pachatel trestného činu	42
3.2.4. Subjektivní stránka trestného činu	43
3.3. Okolnosti vylučující protiprávnost	47
3.3.1. Svolení poškozeného	48
3.3.2. Přípustné riziko	52
4. Trestní odpovědnost ve sportu	57
4.1. Teoretické přístupy k trestní odpovědnosti ve sportu	57
4.2. Sportovní zranění a sportovní úrazy	62
4.3. Těžká újma na zdraví ve sportu	72
4.4. Doping	79
4.5. Úvahy de lege ferenda	81
5. Rozhodovací praxe soudů České republiky	87
5.1. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006	87
5.2. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016	92
5.3. Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. února 2008, sp. zn. I. ÚS 1939/07	97
5.4. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17.5.1978, sp. zn. 10 Co 190/76	98
5.5. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. prosince 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002	99
5.6. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002	100
5.7. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. května 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015	101
5.8. Shrnutí rozhodovací praxe soudů České republiky	102
6. Závěr	105

Seznam použitých zdrojů	108
Trestní odpovědnost ve sportu	111
Criminal responsibility in sports	112

Úvod

Sport je všude kolem nás a provází životy prakticky nás všech. Pro někoho je sport nedílnou součástí života. Pro jiného je zase sport pouhým doplňkem volného času. Sport je ale pro všechny ten nejlepší způsob, jak podporovat zdraví, týmovou spolupráci a osobní rozvoj. Sport je významný také svými různorodými disciplínami a událostmi, které celému světu přinášejí radost a napětí. Sport má nesčetně pozitivních stránek, ale může přinést i jistá negativa. Mezi ně typicky patří zranění, která mohou být i vážná a mohou vést ke komplikacím jak fyzickým, tak i psychickým. Ve sportu je i nebývalý tlak na výkon a překonání konkurence. Někdy může být také sport spojen i s neetickým chováním.

Obecně je známo, že trestní odpovědnost ve sportu se týká situací, kdy dochází k protiprávnímu jednání v rámci výkonu sportovní činnosti a činnosti sportovních organizací. Samotné protiprávní jednání může být v rámci výkonu sportu a sportovní činnosti, reprezentováno jak násilím, tedy typicky úmyslnými fyzickými útoky, tak i jinými nedbalostními jednáními, dopingem, podvody, úplatkářstvím apod. Trestní odpovědnost ve sportu se netýká jen hráčů, ale i trenérů, rozhodčích, klubových funkcionářů a dalších osob, které se svou činností zapojují do sportovního prostředí.

Někteří z nás poté často volají po větší aplikaci trestní odpovědnosti ve sportu, popřípadě k větší aplikaci norem trestního práva na některá jednání, k nimž ve sportu dochází a které mají za následek závažná sportovní zranění a úrazy. Proto se již několikrát do všeobecné a odborné diskuse dostala otázka trestní odpovědnosti ve sportu.

Pro výkon sportovní činnosti jsou vždy stanovena pravidla a etické normy, které mají zajistit nejen její bezpečný výkon, ale i rovnost a férovost sportovního prostředí. Jsou-li tyto normy porušeny, vzniká disciplinární odpovědnost. Sankce za porušení disciplinární povinnosti jsou různé, avšak v porovnání s tresty ukládanými za trestné činy, jsou to tresty symbolické. Pouze v několika málo případech bylo porušení sportovních pravidel a sportovních norem, postiženo i prostředky trestního práva.

V některých případech je však třeba, aby nastoupila trestní odpovědnost a na závažná úmyslná a nedbalostní porušení sportovních a disciplinárních norem, byly použity prostředky trestního práva. Takovými případy jsou zejména úmyslně způsobená zranění jinému sportovci,

kdy následkem je těžká újma na zdraví a samozřejmě i závažné nedbalostní případy, s tímž následkem.

Tématem této práce je zodpovězení otázky, zda a v jakých případech je na místě užít normy trestního práva, pokud dojde při výkonu sportu a sportovní činnosti, k poruše na zdraví třetí osoby, v důsledku jednání jiného sportovního soutěžitele. Toto téma bylo zvoleno zejména z důvodu osobní zkušenosti s pozicí oběti jednání jiného sportovního soutěžitele (fotbalisty), jehož následkem byla otevřená zlomenina holenní a lýtkové kosti. Léčení tohoto zranění vyžadovalo operační řešení pomocí osteosyntézy a samozřejmě i definitivní konec aktivní amatérské fotbalové kariéry. Definitivní konec pak znamenal nejn zamyšlení nad tím, zda vůbec ve sportu trestněprávní rovina existuje a má existovat, ale i snahu v tomto směru, něco minimálně změnit.

Práce je členěna do pěti kapitol, které svým navazujícím obsahem, přiblíží náhled autora na danou problematiku, a to s ohledem na názory odborné veřejnosti a rozhodovací praxi.

První kapitola pojednává o pojmu sport, jeho definici a zákonném zakotvení. Obsahuje i krátký exkurz do historie slova sport. Úkolem první kapitoly je zejména popsat pojem sport a možné náhledy na něj, stejně jako poukázat na jeho zákonnou definici. Tato kapitola má sloužit především jako důkaz toho, že i sport a jeho fungování jsou předmětem právní úpravy a poskytnout dostatečný vhled do daného tématu.

Druhá kapitola pak musí nutně popsat vztah sportu a práva, sportovní právo a sportovní normy. I zde bude krátce představen historický vztah mezi sportem a právem. Ten je symbolizován především existencí sportovních norem. Jejich zkoumáním se věnuje stále ještě nový fenomén sportovního práva. Nebude opomenuta ani právní úprava ze strany Evropské unie a její nejvýznamnější počiny v této oblasti.

Ve třetí kapitole je stručně vysvětlen pojem trestní odpovědnosti a trestného činu. Výklad ke všem obligatorním znakům skutkové podstaty trestného činu a okolnostem vylučujícím protiprávnost poskytne dostatečný základ pro navazující kapitoly.

Čtvrtá kapitola představuje jádro celé práce, trestní odpovědnost ve sportu. Úvodem této stěžejní kapitoly budou předestřeny některé teoretické přístupy k trestní odpovědnosti ve sportu.

U každého z nich budou vhodně komentovány přínosy a negativa pro případnou současnou aplikaci, a to jak z pohledu právního, tak i z pohledu případného adresáta těchto pravidel. Jelikož sportovní zranění a sportovní úrazy mohou mít v konečném důsledku formu těžké újmy na zdraví, bude v této práci věnována pozornost i tomuto tématu. Také budou okomentovány i jiné, v dnešní době velmi populární, sporty a sportovní disciplíny. Bohužel nedílnou součástí současného sportu je i doping, a proto bude krátká část kapitoly věnována i této problematice.

Úplný závěr čtvrté kapitoly je pak věnován úvahám de lege ferenda. Obsahem předložených úvah je posouzení disciplinárního řízení v kontextu řízení trestního a jejich vhodného prolínání tak, aby ve výsledku byla v rámci sportu a výkonu sportovní činnosti nejen zajištěno nejen pravidlo fair play, ale zejména dostatečným způsobem chráněno zdraví a bezpečnost účastníků.

Poslední, pátá kapitola práce, je věnována rozhodovací praxi soudů v České republice. Pojednává o rozhodnutích, která jsou zajímavá jak svým náhledem na téma, které je předmětem této práce, tak i svými úvahami a zvolenou argumentací. Uvedená rozhodnutí mají vliv na celkový přístup soudů České republiky k otázce trestí odpovědnosti za ve sportu za způsobená sportovní zranění a úrazy. U každého z nich proto bude zhodnocen dopad na samotnou rozhodovací praxi včetně stanoviska autora, zda z pohledu autora, je tento dopad správný či nikoliv.

Odpověď na otázku, zda a v jakých případech je na místě užít normy trestního práva, pokud dojde při výkonu sportu a sportovní činnosti, k poruše zdraví třetí osoby, v důsledku jednání jiného sportovního soutěžitele, je uvedena a odůvodněna v závěru této práce. Autor předkládá své detailní odůvodnění popsaných závěrů, které opírá jak o názory teoretické, tak i o rozhodovací praxi a platnou a účinnou právní úpravu.

Cílem této práce nicméně není argumentovat nadužívání trestní represe v oblasti sportu a výkonu sportovní činnosti. Cílem práce je ukázat možné situace, kdy je na místě aplikovat, a to s ohledem na následek, trestněprávní předpisy a tento závěr, pomocí odpovídající argumentace, odůvodnit, a to při respektování jak zákonných pravidel, tak i duchu fair play.

Záměr autora je, aby aplikace trestních předpisů, přispěla k posílení spravedlnosti, právního státu a vnímání sportu jako celosvětového fenoménu vedenému principy fair play a ochrany života a zdraví jeho účastníků.

1. Sport

1.1. Pojem sportu, definice a jeho zákonné zakotvení

Sport je bezpochyby celosvětový fenomén. Dosah sportu ve společnosti je mimořádný a je jedním z jejích největších hybatelů současnosti. Sport ovlivňuje nejen jeho účastníky, ale i svět obchodu, politickou a ekonomickou scénu a mezinárodní vztahy.¹ Doplnil bych, že sport, jako celosvětový fenomén, ovlivňuje svým děním prakticky všechna další odvětví lidské činnosti, včetně jednání a smýšlení mnoha osob, kteří jej sledují nebo provozují.

Nekola² připomíná, že sport zasahuje do celosvětového povědomí díky současným možnostem sportovních přenosů, včetně dalších sdělovacích prostředků. V tomto smyslu nelze pominout ani toho času i nejpoblárnější způsob sledování sportu a sportovců vůbec, a to prostřednictvím sociálních sítí jako je Facebook a Instagram. Díky těmto aplikacím máme dnes možnost nahlédnout nejen do života sportovních hvězd, ale i do jeho zákulisí. Tyto moderní aplikace, kterými lze sledovat nejen sportovní život ale často i soukromí prakticky všech známých sportovců, stejně jako sportovní přenosy, zásadně zvyšují dosah sportu ve společnosti. K výše uvedenému pak Nekola³ dodává, že sport je i nedílnou součástí životního stylu, když pojem životní styl, podává jako souhrn všech životních zvyků a akceptovatelných norem chování, které mají kořeny v dispozicích buď vrozených nebo přebíraných a nově utvářených v konkrétním sociálním a společenském prostředí. To ostatně podporuje Nekolův názor, že sport je součástí životního stylu.

Pokud jde o jednotlivé definice sportu, které můžeme v dnešní době vyhledat, vždy je třeba mít na paměti, že jejich odlišnost bude dána zejména oborem, který se o definování sportu snaží, stejně jako záměrem, k němuž má ta, která definice sloužit.

Tímto způsobem je možné odlišit definice sportu, které uvádí rozličné obory, jako ekonomie, sociologie, psychologie, právo, historie a další, typicky právě společenskovední obory. Níže však budou předestřeny, dle mého názoru, toliko základní a stěžejní definice pojmu sport, bez ohledu na konkrétní obor, který se o vymezení tohoto pojmu, snaží. Všechny uvedené definice

---

¹ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 7.

² Ibid.

³ Ibid., s. 20.

totiž zachycují podstatu a význam pojmu sport v konečném důsledku stejně, jak pojem sport a význam tohoto slova, známe a chápeme v současnosti, a to ať už jsme laici, či odborníci.

Před samotným výkladem a komentářem k definicím pojmu sport je nanejvýš vhodné, učinit malý exkurz k historickému vývoji zkoumaného pojmu, tedy slova sport.

K historii slova sport Králík⁴ uvádí, že toto slovo vzniklo zkrácením slov, která se objevují zejména ve francouzském jazyce. Jsou to slova *desport* či *deport* a anglické *disport*. I Lisse⁵ poukazuje na to, že slovo sport představovalo od prvopočátku zábavu, odvrácení od povinností, příjemné trávení volného času. Zejména v industriální Anglii, koncem 19. století, se slovem sport označovaly různé pohybové aktivity a tělesné soutěže.⁶

Pokud jde o lingvistický výklad slova sport, pochází z latinského „*disportare*“ což v předkladu znamená rozptylovat se nebo bavit se. Podobně jako anglické slovo *disport*, které také představuje zábavu a povyražení. Podle Nekoly⁷ se tzv. gentlemanský sport se formoval zejména v prostředí nižší venkovské anglické šlechty, přičemž mnoho současných sportovních odvětví pochází z různých her a pohybových činností, které se hojně provozovaly zejména na středních anglických internátních školách.

Nekola⁸ však v kontextu gentlemanského pojetí sportu upozorňuje, že právě v rámci sportu, jehož základním imperativem je čestný boj a úcta k soupeři, je zcela nemožné tolerovat podvodná jednání. Tento závěr, který od Nekoly zjevně plyne v návaznosti na původ slova sport a s ním spojenou činnost zejména anglické šlechty, považuji za velmi podstatný a plně se s ním ztotožňuji.

Z historie je známo, že čest a úcta byly, zejména ve slavných dobách monarchií základními a dá se říct i zcela nezbytnými vlastnostmi, které bohužel v tehdejší pojetí do dnešní doby nebyly, a to ani zdaleka, přeneseny. Ve sportu, kde platí a měla by platit tato pravidla, by nikdy nemělo dojít k toleranci podvodného anebo jiného nečestného jednání, ať už jakéhokoliv charakteru.

---

⁴ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 29.

⁵ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 7.

⁶ Ibid.

⁷ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 9.

⁸ Ibid., s. 40.

Stejně tak by nikdy nemělo být tolerováno jednání vědomě poškozující jiné sportovce či účastníci se osoby. Bohužel je zcela běžné, že taková jednání nastávají. A bohužel je ještě běžnější, že zůstanou nepotrestána nebo jsou nějakým způsobem ospravedlněna.

Konečně, po krátkém historickém exkurzu, lze přistoupit k objasnění pojmu sport v současném smyslu. Historie, jak bylo prokázáno výše, pojem sport chápe, mimo jiné, jako čest, úctu a respekt k soupeři. Domnívám se však, že tyto, lze říct zcela nezbytné atributy, se postupem času, ze sportu, vytrácí.

Pokud jde o pojem sport v dnešní době, je třeba se zaměřit na jeho zákonnou definici. Tu nalezneme především v ustanovení § 2 odst. 1 ZOPS, které uvádí, že „*Sportem je pro účely tohoto zákona každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevnování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně.*“

Zákonná definice sportu, jak ji předkládá ZOPS, je dle mého názoru, propracovanější a přesnější definicí pojmu sport, kterou můžeme nalézt v Evropské chartě sportu, a která své zásady a myšlenky promítá právě do ZOPS. Evropská charta sportu totiž definuje sport jako „*všechny formy tělesné činnosti, které at' již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.*“⁹

Kromě definice v ZOPS a Evropské chartě sportu, můžeme nalézt i mnoho dalších, at' už odborných, neodborných ale i neprávnických definic sportu, které byť mnohdy jinými slovy a jiným způsobem, vyjadřují v konečném důsledku totéž. Nelze v žádném případě tyto definice opomenout, ale naopak je nezbytné tyto definice alespoň krátce představit a porovnat s ostatními.

Takto lze např. úvodem uvést definici pojmu sport, k níž se dostane prakticky každý ihned, dostupnou na Wikipedii – Otevřené encyklopedii,¹⁰ která říká, že sport je aktivita, která je

---

⁹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Evropská charta sportu [online]. [Citováno 28.12.2022]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>.

¹⁰ Viz. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sport>.

provozovaná podle určitých pravidel, jejíž výsledky jsou měřitelné a porovnatelné s ostatními provozovateli stejného sportovního odvětví.

Z dalších, tentokrát už odborných definic lze uvést, dle mého názoru velmi přesnou definici pojmu sport, kterou předložil Maisner,¹¹ a podle které je sport převážně pohybovou tělesnou aktivitou, která je provozována s vybavením a náradím, ale i bez něj, podle určitých pravidel, přičemž výsledky jsou měřitelné s ostatními provozovateli téhož sportu nebo sportovního odvětví. Tuto definici však následně doplňuje o závěr, že z ní vyvěrají důležitá omezení,¹² která spočívají v tom, že sport je pohybovou aktivitou, čímž se logicky vylučují činnosti, kde se soutěží pouze za pomoci štěstí nebo duševních schopností, jako aktivita má jasná a stanovená pravidla, podle nichž sport a soutěžení v něm, probíhá a samotný soutěžní charakter, který spočívá v poměrování výsledků, mezi ostatními sportovci.

Jako další definici, kterou je třeba uvést, též velmi zajímavou a poněkud rozvinutější, než je výše uvedená, předkládá Králík,¹³ když uvádí, že sport je pohybovou hrou a zábavou rekreačního charakteru, který je provozován na čerstvém vzduchu za účelem zdravotním a rekreačním, výchovným ale i soutěžním a závodním. Vyznačuje se snahou o maximální výkon a vítězství nad soupeřem v souladu s platnými pravidly. Po vzoru ostatních autorů, i Králík¹⁴ vymezuje několikero základních definičních požadavků, které by definice slova sport, měla obsahovat. Tyto jeho definiční požadavky lze obecně popsat jako požadavky, které směřují k tomu, aby definice pojmu sport, zahrnovala veškeré činnosti dnes za sport uznávané. K tomu se připojuje i požadavek pružnosti a ohraničenosti takové definice pojmu sport. Potřeba takové definice je dána, dle Králíka,¹⁵ zejména její účelností, přičemž taková definice by se vždy měla řídit právě těmito požadavky.

Své úvahy o jednoznačné definici pojmu sport Králík¹⁶ dále konkretizuje a rozvádí, a to tak, že, při úvaze o její existenci tj., o existenci definice pojmu sport, je třeba zohlednit i konkrétní

---

¹¹MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-744-6, s. 9.

¹² Ibid., s.10.

¹³ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 8071795321, s. 31.

¹⁴ Ibid., s 44.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid., s. 27-28.

cíl, který taková definice má plnit. Za účelem stanovení takové definice pojmu sport, která by důsledně splňovala veškeré výše popsané požadavky, poté označuje několikero aspektů, které je v rámci tvorby definice pojmu sport, nutno zohlednit. Jedná se zejména o to, že definice pojmu sport, musí ve svém vymezení subsumovat činnosti, které jsou již jako sport, ve vlastním smyslu slova, uznávány, ale na druhou stranu musí umět reagovat i na budoucí vývoj v této oblasti. Obdobně by definice pojmu sport měla umět odlišit činnosti, které jsou za sport obecně přijímané a považované, od činností, které běžně chápeme jako společenskou činnost, a nikoliv právě jako sport. S tímto jde ruku v ruce požadavek, aby definice pojmu sport jednoznačně vymezila konkrétní charakteristické znaky sportu, při zohlednění jeho základních principů a obsahovala i zdůvodnění, proč některé činnosti, s ohledem na charakteristické znaky sportu, sportem nejsou.

Ačkoliv lze tyto požadavky označit za velmi smělé, lze s nimi jediné souhlasit. Nad rámec uvedených požadavků by se snad slušelo jen doplnit, že definice pojmu sport, by měla být jasná a srozumitelná. Naopak se neztotožňuji s tím, že by definice měla obsahovat zdůvodnění toho, proč je některá činnost považována za sport a jiná není. To by, dle mého soudu, v definici být explicitně vyjádřeno nemělo, nicméně z její textace by tento závěr měl jednoznačně vyplynout.

Pro stanovení odpovídající definice pojmu sport však bude vždy třeba zohlednit výše zmíněné historické konsekvence, stejně jako nové pohledy přístupy ke sportu a nové sporty vůbec. Bohužel, s ohledem na dnešní stav společnosti nelze uvažovat o existenci jediné, všeobecně uznávané definice pojmu sport, vyvěrající z výše uvedených názorů a pravidel, ale toliko o několika definicích, které budou, a to zejména s ohledem na místa původu nebo vzniku, zcela odlišné. Takovou úvahu je totiž dost dobře možné vztáhnout právě na celkový vývoj sportu, vzhledem k vývoji dnešní, nejen celosvětové, společnosti. Typicky, zejména ve státech východního bloku, jako je Ruská federace je přístup k fair play, zcela odlišný, respektive, dle mého soudu, žádný přístup vůbec neexistuje. Domnívám se, že právě fair play je pro Ruskou federaci zcela cizí slovo, které v azbuce nenajdeme. Díky nastavení společnosti je pak v konečném důsledku zcela jiný přístup právě k pravidlům fair play, jako i k pravidlům vůbec (což dokazuje stále aktuální okupace Ukrajiny).

Bohužel taková odlišnost v konečném důsledku způsobí i to, že Ruská federace, v rámci státního aparátu, zjevně disponuje a disponovala, řízenou státní institucí, jejíž cílem bylo a je

umožnit sportovcům získat neoprávněné výhody za pomoci užívání zakázaných látek.¹⁷ Realita dnešní doby je taková, že Ruská federace ani neměla v rámci proběhlých olympijských her své sportovce, jelikož tito museli startovat pod neutrální vlajkou.¹⁸ Důvodem je ono zmíněné jakési „dopingové ministerstvo“ které přímo napomáhalo sportovcům k protiprávnímu a neetickému jednání.

Na druhou stranu, nutno uvést i to, že není správné, lidově řečeno, házet všechny sportovce, zejména ty ruské, tzv. do jednoho pytle. Osobně věřím tomu a doufám, že existují i takoví, kteří odmítají získat takových nepovolených výhod, natož ještě za dohledu a přímé pomoci státní moci. Na obdobnou problematiku, která byla nastíněna výše, upozorňuje i Nekola,¹⁹ podle kterého totiž sport, ve jménu úspěchu, toleruje projevy násilí a projevy agresivity, jako umožňuje i užívání podpůrných prostředků, přičemž se nedůstojně a nedůsledně vypořádává s nedodržením a obcházením pravidel.

V návaznosti na Nekolův výše uvedený, dle mého názoru, ale velmi striktní a do jisté míry i zcela nepřipadně generalizující závěr, je třeba poukázat i na skutečnost, že se v kontextu sportu a porušování sportovních pravidel, zcela opomíjí negativní vliv různých společenských jevů a událostí, které se ve sportu chtě nechtě zrcadlí. Těmito jsou, dle mého názoru, zejména politická kultura, ekonomická situace a celková nálada ve společnosti. Uvedené je však třeba rozdělit do několika rovin. Předně lze souhlasit s tím, že ve jménu úspěchu, někteří sportovci často zapomínají nejen na psaná i nepsaná sportovní pravidla, ale i na sportovní duch a smysl a účel sportu vůbec. Samozřejmě, že v pozici profesionálního sportovce, pro kterého je sport celoživotní náplní, která je vedena zejména snahou o slávu, peníze a úspěch, je větší pravděpodobnost jakéhosi „uklouznutí“ spočívajícího typicky v užití zakázané látky nebo jiného zisku neoprávněné výhody.

Obecně mám však za to, že sport neumožňuje a nikdy by neměl ani tolerovat užívání podpůrných látek, natož pak jakékoli vědomé a cílené porušování sportovních pravidel.

---

¹⁷https://www.lidovky.cz/sport/ostatni-sporty/ano-podvadeli-jsme-rusko-poprve-priznalo-statem-rizeny-doping-putin-o-nicem-nevedel.A161228_084955_ln-sport-ostatni_ele [citováno 20.4.2023]

¹⁸K tomu např. <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/olympijske-hry/zadne-rusko-na-nasledujicich-olympiadach-ci-ms-cas-ale-trest-za-doping-zkratil/5fdb73cf3d136f1e23a46ed0> [citováno 20.4.2023].

¹⁹ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 21.

V této souvislosti nelze opomenout ani vliv státních orgánů, které mocensky zasahují nejen do fungování státu, ale i vývoje sportu, včetně přístupu sportovců k případnému porušování pravidel. To je ostatně, dle mého názoru, příklad výše zmíněné Ruské federace a jejího dopingového ministerstva. Prostřednictvím politizace sportu a díky jiným, souvisejícím vlivům pocházejícím zejména ze státního aparátu, směřujícím na sport, je v konečném důsledku vytvářen obrovský tlak nejen na sportovce samotné, ale i na sportovní funkcionáře, sponzory, trenéry a další.

Ačkoliv jsou, jak je ostatně výše patrné, předložené definice pojmu sport rozličné, jejich význam zůstává, co do obsahové stránky, zcela totožný. Podle mého názoru je nejtrefnější definice ta předložená právě Maisnerem, a naopak definice předkládaná Králíkem, je dle mého názoru, již toho času definicí zastaralou, která důsledně nereflektuje proběhnuvší změny ve sportu samotném, tak i v náhledu na něj. Tento svůj závěr opírám zejména o skutečnost, že Králíkova definice se ve svém vysvětlení pojmu sport, upírá výlučně k jeho provozování na čerstvém vzduchu, ačkoli již v dnešní době víme, že existuje mnoho sportů, které jsou provozovány výlučně v uzavřených prostorách a nikoli pouze na čerstvém vzduchu.

Pokud jde o definici předloženou Maisnerem, lze jí vytknout snad jen to, že by jí více slušelo rozšíření o aspekt, který je zakotvený v Evropské chartě sportu, která za sport označuje právě všechny formy tělesné činnosti, bez rozdílu.

Důvodem tohoto mého závěru je zejména ta skutečnost, že právě Maisnerovo vymezení je, dosti úzké. V definici obsažené slovo „*převážně*“ navozuje dojem, že některé z forem tělesné činnosti budou vyčleněny, ačkoli se z povahy věci bude rovněž jednat o sport. Nadto, spojení „*všechny formy tělesné činnosti*“ je spojením, které zahrnuje celou škálu doposud existujících sportů. I pojem „*pohybová tělesná aktivita*“ evokuje, alespoň u mne, činnost spojenou s aktivním pohybem těla. Toto však může být i matoucí, jelikož některé sporty nevyžadují onu „*převážnou pohybovou tělesnou aktivitu*“ tak, jak tomu lze, na základě předložené definice Maisnerem, rozumět.

Zmíněné definice však zamýšlejí osvětlit a objasnit totéž, co všichni, ať už odborná nebo laická veřejnost, v pojmu sport vidíme, a to, že sport je především dobrovolnou pohybovou aktivitou, která pozitivně ovlivňuje zdraví a mysl člověka, přináší radost a potěšení a umožňuje realizaci sportovních výkonů a soutěžení s ostatními sportovci.

Sport, jako činnost ve smyslu výše uvedeném, však nelze chápat jako něco na právním řádu zcela autonomního. Naopak, ačkoli je sport do jisté míry svébytnou lidskou činností, v právním řádu existuje mnoho norem, které se sportu, jeho fungování a provozování, dotýkají. Jedná se zejména o otázku profesionálních sportovců, sportovních organizací a zejména i dále akcentovaných sportovních zranění a další trestné činnosti, která se, bohužel, dostala i do sportu.

1.2. Členění sportu a sportovní prostředí

Jestliže výše uvedenými definicemi byl sport představen zejména jako aktivní lidská činnost směřující k pozitivnímu ovlivnění zdraví a mysli člověka, zisku radosti a potěšení, je vhodné představit i další dělení, které je sport velmi typické a příznačné. Jedná se zejména o základní rozdělení sportu na sport amatérský (rekreační) a profesionální.

Osobně mám za to, že sport je vhodné sport kategoricky rozdělit pouze a jedině na sport amatérský a profesionální. Základní hledisko pro uvedené rozdělení spočívá v tom, že profesionální sport, jednoduše řečeno, sportovce živí. Pro takového člověka se jedná fakticky o výkon práce, zaměstnání dotyčné osoby. Profesionální sport přináší sportovcům za jejich výkony slávu a výdělek.

Amatérský sport je provozován naopak masově a směřuje, podle mého názoru, více k naplnění výše uvedené definice (což ostatně sport profesionální také, ale v rámci profesionálního sportu nastupují už i jiné aspekty, které jdou ruku v ruce právě a pouze jen se sportem profesionálním).

Naproti uvedenému rozdělení sportu na amatérský a profesionální, stojí třeba Lisseho²⁰ kategorizace sportů, když tento člení sport celkově do tří oblastí, když nad rámec rekreačního a profesionálního sportu, uvádí kategorii sportu poloprofesionálního. Ten vnímá jako sport, pro který je typické, že výkonnostní sportovec se účastní soutěží a utkání, a proto musí být zpravidla členem nějaké sportovní organizace. Rekreační sport vnímá identicky, jako ostatní autoři, tedy jako činnost, která je vykonávána zejména pro zábavu a získání nebo udržení tělesné kondice. Rozlišujícím znakem od sportu profesionálního je v typicky to, že jeho provozovatelé nejsou povětšinou členy žádné sportovní organizace nebo klubu.

---

²⁰ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 8.

Ačkoliv uvedený názor chápu a akceptuji, považuji jej za nesprávný, a to zejména z toho důvodu, že každý rekreační a amatérský sportovec, typicky ve sportech jako je fotbal, hokej, tenis, golf a další, musí být členem sportovní organizace nebo sportovního klubu, a to právě proto, aby sport mohl vůbec vykonávat. Amatérští fotbalisté musí být nejen členy Fotbalové asociace České republiky, ale rovněž i členy některého ze sportovních klubů, v jejichž dresu své sportovní zápasy, odehrávají. Stejně tak, pokud jde o golf, každý rekreační hráč, musí být členem České golfové federace, aby mohl na českých hřištích, byť nesoutěžně, hrát.

V kontextu shora uvedeného je pak třeba pamatovat i na odlišnosti jednotlivých sportů mezi sebou, jejich sílu ve společnosti, stejně jako sílu ekonomickou, která chtě nechtě zrcadlí postavení daného sportu ve společnosti. Tak se například může stát, že fakticky sportovní profesionál, avšak ve sportu podstatně méně věhlasném a světoznámém, než např. fotbal, hokej, basketbal apod., bude normální osobou s normálním zaměstnáním, ale ze sportovního hlediska bude profesionálem na plný úvazek.

Pokud jde o volnočasový, resp. amatérský rekreační sport, Lisse²¹ k němu dodává, že tento je nedílnou součástí zdravého životního stylu, přičemž samotný pojem životní styl, byl již osvětlen výše. K tomu pak trefně doplňuje, že na každého člověka působí i do dnešní doby nevídaný společenský tlak na provozování sportu, a to alespoň na rekreační úrovni. I s tímto nelze jinak než souhlasit. I já osobně neustále cítím tlak na provozování alespoň nějakého sportu, a to právě za účelem dodržování zdravého životního stylu.

Sport je dnes totiž v podstatě nedílnou součástí volnočasových aktivit prakticky každého jednotlivce. Nelze pominout ani další aktivity související se sportem, kdy jako první vyvstane na mysl typicky podnikání a udržování vztahů obecně, kdy i z tohoto hlediska plní sport svou nezanedbatelnou roli místa, kde se lidé setkávají. V tomto směru lze vyzdvihnout, jako sport typický pro realizaci setkávání, golf a tenis. Sport plní, a to zejména prostřednictvím sportovců, svou nezastupitelnou roli, i v rámci vzdělávání a výchovy. Lze říci, že sport je všude kolem nás a má na nás vliv, ať už chceme nebo nechceme.

---

²¹ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 1.

Obdobně i Nekola²² předkládá své rozdělení sportu, kdy rámci toto svého rozdělení uvádí členění na sport výkonnostní a rekreační. Takové rozdělení odůvodňuje zejména tím, že výkonnost je výsledek tréninkového procesu, v němž se komplexně promítá mnoho činitelů. Naproti tomu rekreační sport²³ je sportem vykonávaným zejména ve volném čase a jeho podstatou je právě udržování nebo zlepšování fyzické aktivity a fyzické zdatnosti daného rekreačního sportovce.

Výše bylo sděleno to, že mnoho společenskovedních oborů, nejen právo, ekonomie, psychologie a jiné, se v dnešní době pokouší sport uchopit a definovat. Pokud jde o charakteristiku sportu z hlediska psychologického a sociálního, předkládá Nekola²⁴ velmi zajímavé závěry, které spočívají v tom, že sportovní prostředí je svým způsobem velmi specifický sociálním prostředím. Jeho specifičnost je dána zejména různými faktickými vlivy, které na konkrétní sportovní činnost působí, ale rovněž i sportovními pravidly, včetně samotné povahy toho, kterého sportu.

Tak například v rámci různých sportovních odvětví a činností, může být zcela odlišně nahlíženo na projevy agresivity. Ta je naopak v rámci některých, zejména bojových sportů, co do povahy samotného sportu, žádoucí, nicméně naopak v rámci jiných sportů a sportovních činností je agresivita jevem nežádoucím. V konečném důsledku si každý jednotlivý sport a sportovní činnost, vynucuje právo být brán a považován za specifické sociální prostředí, které je do určité míry, odlišné od běžného života jednotlivce.

Podle Nekoly²⁵ lze takové sportovní prostředí označit za jakési mikroklima, v němž sportovec žije spolu s dalšími osobami, tedy sportovci, kteří věnujícími se témuž sportu a respektujícími též hodnoty, z tohoto sportu vyvěrající. Do jisté míry lze toto prostředí označit za jakousi komunitu, v níž se odehrávají specifické činnosti a vztahy, za přísného respektování daného hodnotového systému, přičemž čím vyšší je sportovní úroveň daného sportovce, tento je, dle Nekoly,²⁶ tím více takovým mikrosvětlem, takovou komunitou, pohlcován a v důsledku toho se mu zásadně zužuje prostor světa okolního, tedy světa bez sportu. Jinými slovy, čím vyšší je úroveň daného sportovce, tím více je tento daným sportem pohlcen a tím méně vnímá svět kolem sebe.

---

²² NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 14.

²³ Ibid., s. 16.

²⁴ Ibid., s. 22.

²⁵ Ibid. s. 2.

²⁶ Ibid.

S tímto závěrem lze souhlasit a lze jej vztáhnout prakticky na drtivou většinu dnešních známých sportů. Je vcelku logické, že odlišnost sportu se reflektuje v odlišnosti jeho celkového prostředí. Tak například, pokud vezmeme v potaz výše uvedených úvah sporty kolektivní, jako je hokej a fotbal a naproti tomu třeba sporty individuální, jako dnes velmi populární sporty bojové apod., lze najít mnoho odlišností.

Vzhledem k mým osobním zkušenostem se fakticky spíše v rámci této úvahy věnuji fotbalu nebo golfu, což jsou sporty mně osobně blízké, a to zejména z toho důvodu, že hokej a jiné sporty, jsem sám, nikdy nehrál. V rámci fotbalu však ono mikroklima skutečně existuje a je mi osobně důvěrně známé. Fotbalisté, stejně jako ostatní sportovci, se v drtivé většině zajímají pouze o cokoli, co s fotbalem, resp. jejich sportem, souvisí. Ať už se jedná o vybavení nebo různá cvičení umožňující jim zlepšení výkonosti. V základu je však primárním motivem fotbal. Projevuje se to následně i v rámci hierarchie v kabině fotbalistů, kde hlavní slovo mají typicky nepostradatelní hráči, hvězdy a teprve poté, zbytek týmu, jako jsou náhradníci, kteří však mohou být až úplně na okraji tohoto mikrosvěta.

Naproti tomu v případě bojových sportů, že nalézt s fotbal jistě spojitosti, ale i zásadní odlišnosti. V první řadě mám za to, že, aniž bych osobně byl odborníkem na bojové sporty, současná doba rozvoji těchto sportovních disciplín velmi přeje.

Sportovci provozující bojové sporty jsou taktéž členy různých klubů, nicméně se jedná o sport individuální, který je dnes více založen na původních zásadách a principech sportu. Osobně mám za to, že v rámci bojových sportů je ono mikroklima rovněž existující, ale z podstaty tohoto sportu, zcela odlišné než třeba u fotbalu, jelikož v rámci fotbalu, jako kolektivního sportu, může být často snaha jedinců, eliminovat jiné jedince a dostat je i na okraj takového sportovního fotbalového mikroklimatu.

V rámci bojových sportů naopak, alespoň podle mého názoru, bojovníci nejsou, vyjma zápasů, soupeři. Jsou především tréninkovými partnery, kteří se svou spoluprací snaží zlepšit své dovednosti a předvést je následně před soupeřem. Teprve v samotném zápase jsou standardní tréninkoví partneři, pravými soupeři. U fotbalu jsou fotbalisté sice spoluhráči, ale stále soupeři, neboť mezi sebou soupeří o místo v sestavě.

2. Vztah sportu a práva, sportovní právo a sportovní normy

2.1. Vztah sportu a práva

„Vstoupí-li právo do bran stadionů, přestane sport býti sportem.“ Bruno Zauli

„Role práva ve sportu je podstatná pro civilizaci jako role práva ve společnosti obecně. Bez toho vládě anarchie. Bez role práva ve sportu panuje chaos.“ Edward Grasyon

Vztah mezi státem a sportem, vždy byl, je a bude, velmi těžko definovatelný a uchopitelný. Domnívám se, že v dnešní době stále není v lidských silách jednoznačně a určitě definovat konkrétní meze a aspekty vztahu mezi státem a sportem, či snad tento vztah vymezit tak, aby byly zcela jasné a zřetelné hranice. Obecně platí, že sport je na státu do jisté míry závislý, chápeme-li stát jako normotvůrce, ale naopak stát závislý na sportu v tomto smyslu nijak není.

S výjimkou ZOPK dosud neexistuje jiný právní předpis, který by se věnoval vymezení vztahu mezi státem a sportem. Ani ZOPK však nelze označit za předpis, který by se vymezení takového vztahu, věnoval. ZOPK není univerzální, navíc jeho prostřednictvím není zachycen a popsán vztah sportu a práva z hlediska postavení sportu v rámci právního řádu. ZOPK nepředkládá žádnou relevantní definici týkající se sportovních zranění, dopingu a jiných trestněprávně relevantních jednání, k nimž v rámci sportu a výkonu sportovní činnosti dochází. ZOPK pouze stanovuje úkoly ministerstvům, jiným správním úřadům a územním samosprávným celkům, v rámci státem řízené činnosti týkající se podpory sportu.

Pokud chceme zodpovědět tuto obecnou otázku, která se týká působení práva na oblast sportu (otázka opačná by totiž z logiky věci nedávala smysl), můžeme a porovnat následující postřehy.

V úvodu této kapitoly zazněly dva, protichůdné, ale relevantní názory. Pokud jde o zkoumání vztahu mezi státem a sportem, dnes sice tyto názory mohou působit historicky, ale dle mého soudu, jsou oba názory, stále aktuální a vhodné k zamyšlení.

Zauliho pohled o vztahu práva a sportu, jejich vzájemného prolínání, je patrná již z uvedeného výroku, stejně jako význam a smysl náhledu Edwarda Graysona. K tomu je vhodné

poukázat na Králíka,²⁷ podle kterého ani dnešní nejzarytější zastánci striktního oddělení sportu a práva, nejsou jejími příznivci. Lpění na ní, by bylo zásadně v rozporu se sportovními zájmy, včetně rozporu se všemi základními právními zásadami. Navíc aktuální otázky korupce ve sportu, chuligánství, doping, násilí na stadionech nás nutí o to více přemýšlet o vztahu sportu a práva a jejich vzájemného prolínání.

Gryson, jak je z jeho myšlenky patrné, byl naopak zastáncem teorie větší ingerence státu do sportu. Odůvodňuje to zejména zvýšenou agresivitou a brutalitou, která se objevuje v současném sportu, který je nejednotný v posuzování některých otázek, kterými je, mimo jiné, i otázka sportovních úrazů. Nelze opomenout, jak poukazuje Králík,²⁸ že Gryson jde ještě dál, když nepochybuje ani o plné aplikaci trestního práva. Právě aplikace trestního práva, by měla mít přednost před zásahem příslušného disciplinárního orgánu toho, kterého sportu.

Po opětovně krátkém historickém exkurzu odkazujícího na dva diametrálně odlišné názory na vztah mezi sportem a právem, lze poukázat na závěry sice aktuálnější, ale pro nás již také do jisté míry historické. Názory Grysona a Zauliho, vedou teoretické zkoumání vztahu práva a sportu do dnešní doby a vycházejí z nich i současné teorie. Závěry Grysona a Zauliho lze označit jako dva extrémy, které se ocitají každý na zcela opačném konci názorového spektra. Osobně se ale domnívám, že není vhodné a účelné, dostat se svým názorem nebo samotným vymezením vztahu mezi sportem a právem na tyto opačné názorové protipóly.

Naopak je vhodnější držet se na takovém názorovém spektru ideálně uprostřed a vycházet z obou historických teorií a z nich čerpat jen to nejvhodnější a nejlepší.

Ostatně právě vymezení a popsání vzájemného vztahu sportu a práva je podle Prusáka²⁹ jedním z důležitých úkolů právní teorie vůbec. Podle mého názoru se v dnešní době jedná o úkol vůbec nejdůležitější, a to, při zkoumání vzájemných vztahů mezi sportem a právem, tento vztah vymežit právě prostřednictvím práva. Na jedné straně je nutné vymežit a stanovit specifické znaky právní normy, která bude vytvořena a uznávána státem. Na druhou stranu je třeba vymežit znaky sportovního pravidla (sportovní normy), které ustanovily buď řídicí sportovní orgány, nebo které vzniklo prostřednictvím dohody hráčů v rámci sportovního soutěžení. Typicky se v tomto smyslu

---

²⁷ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 8071795321, s. 107.

²⁸ *Ibid.*, s. 112.

²⁹ *Ibid.*, s. 57.

jedná o sportovní disciplinární normy, které stanoví nejen pravidla chování pro sportovce provozujícího nebo vykonávajícího určitou sportovní činnost, ale i následky za jejich porušení a nedodržení.

Je patrné, že otázka vymezení vztahu sportu a práva, je otázkou palčivou a při jejím zodpovězení zaznívá mnoho, často protichůdných názorů. Ať už se jedná o názor, s nímž mohu či nemohu souhlasit, nelze tyto ponechat v rámci tohoto pojednání, stranou.

Jedním z těch názorů, který stojí za zmínku, je názor Nekoly,³⁰ podle kterého je sport nadán určitou autonomií, neboť je ve své vlastní činnosti založen na principu dobrovolné účasti a chování ve smyslu fair play. Základem tvorby a působení sportovní pravidel je etika a podstata sportu, přičemž všechny tyto skutečnosti, ve svém souhrnu, tvoří hranice právní intervence do sportu. Připomíná,³¹ že právní regulace sportovních vztahů je nutná v případech, kdy sportovní pravidla v některých svých ustanoveních popírají principy zakotvené v Listině základních práv a svobod. Soudím, že se může jednat o poukaz zejména na box a další, toho času velmi populární, bojové sporty.

Podle Nekoly³² má regulace pravidly, ať už sportovními, nebo právními, ve sportu dvojitou podobu, kterou označuje jako regulaci vnitřní a vnější. Vnitřní regulace se týká vlastní sportovní činnosti, reprezentované jednotlivými sportovními disciplínami, soutěžními řády, přestupkovými pravidly a disciplinárními řády. Tento typ regulačních mechanismů je, dle jeho názoru, ve sportovní činnosti převažující, a to nejen v rámci České republiky, ale i ve světovém měřítku. Regulační činnost pak spočívá zejména ve vymezení institucionální, organizačních nebo finančních pravidel.

I Králík³³ pokud jde o vztah sportu a práva je toho názoru, že právo a sport budou vždy propojené a ve vzájemné koexistenci, a to s řadou průnikových bodů. Tyto průnikové body, které dle něj prokazují interdisciplinaritu sportu, jsou podmíněny a ovlivněny tím, že sport se dotýká prakticky všech oblastí každodenního života.

---

³⁰ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 8071795321. s. 33.

³¹ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s.34.

³² *Ibid.*, s. 32.

³³ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 80-7179-532-1. s. 2.

V opozici k předloženým závěrům Králíka a Nekoly je, pokud jde o vztah mezi právem a sportem, Prusák.³⁴ Ten totiž vyzdvihuje zejména samotný vliv sportovních pravidel, a to zejména na vývoj a fungování společnosti. Uzavírá, že v průběhu času a zejména v rámci společenského vývoje, se v soustavě společenských vztahů přirozeně promítají i pravidla sportovních soutěží, mimo pravidel politických, kulturních apod. S tímto názorem lze opětovně jistě souhlasit, avšak domnívám se, že tento platí i naopak. Podle mého názoru, právě společenský vývoj a směřování společnosti se bezpečně promítá i do sportovních pravidel.

Mám totiž za to, že jedině ve vyspělé společnosti, která zásadně odmítá úplatky a další trestnou činnost která se sportem úzce souvisí, ať už jako nástroj k dosažení „svého“ nebo pouze jako běžný způsob jednání a respektuje zákony jako obecně platná pravidla chování, nemůže dojít ve sportu k žádné trestné činnosti.

V rámci svých úvah o vztahu mezi právem a sportem Králík³⁵ upozorňuje i na to, že v dnešní době lze nalézt mnoho zemí, v nichž sportovní legislativa prakticky neexistuje, a přesto zde vztah mezi sportem a právem, funguje. Dodává však, že v zemích s rozvinutou legislativou, je vztah státu a sportu ještě navíc zdůrazňován speciálními zákonnými opatřeními dopadajícími na oblast sportu. Přiklání se k tomu, že sport neexistuje ve vakuu, přičemž na jeho vývoj má vliv působení i mnoha ostatních společenských jevů. Pro zajímavost doplňuje,³⁶ že vztah ekonomiky a sportu je na sobě nezávislý, na rozdíl od vztahu sportu, ekonomiky a práva, kdy obojí je právu podřazeno. Shodný stav shledává i v případě vztahu sportu a politiky, přičemž se znovu odkazuje na již uvedenou interdisciplinaritu sportu.

Obdobné závěry zastává i Coufalová,³⁷ podle které, v rámci zkoumání vztahu mezi sportem a právem, rozlišuje přímé a nepřímé působení práva na oblast sportu. To se typicky děje vytvářením obecně závazných právních pravidel, typicky právních předpisů, které jsou přímo aplikované do oblasti sportu. Naproti tomu, nepřímé působení podává tak, že právo přímo nestanovuje obecně závazná pravidla, která by byla aplikovatelná v oblasti sportu, ale prostřednictvím obecně závazných právních předpisů, řeší právo jen některé aspekty sportovní činnosti.

---

³⁴ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984. s. 59.

³⁵ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 80-7179-532-1. s.188.

³⁶ Ibid.

³⁷ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5. s. 17.

Jak vidno, vztah sportu a práva nelze vymezit jednoznačně. Lze však vymezit několikero základních bodů, kterými se tento vzájemný vztah vyznačuje. Mezi tyto základní body bych zařadil zejména jistou autonomii sportu na státu, při zohlednění státu jako normotvůrce a vymahatele práva, stejně jako protichůdnou interdisciplinaritu sportu.

Sport chtě nechtě zasahuje prakticky téměř do všech odvětví lidské činnosti, stejně jako platí na druhou stranu to, že právo, chtě nechtě, zasahuje do fungování a provozování sportu.

2.2. Sportovní právo a sportovní normy

Konkrétními aspekty vztahu sportu mezi sportem a právem se zabývá v dnešní době stále velmi mladý obor sportovního práva. Maisner³⁸ sportovní právo označuje za poměrně nový právní obor, který se přímo vztahuje ke sportu a tento reguluje. Ve sportovním právu nevidí čistě soukromoprávní obor práva, ale ani veřejnoprávní obor. Z jeho úvah totiž plyne, že není podstatné, zda se v případě sportovního práva jedná striktně o soukromoprávní či veřejnoprávní obor. Jako jediný znak sportovního práva označuje tu skutečnost, že se týká sportu, jako specifické lidské činnosti.

Nekola³⁹ naopak sportovní právo vnímá jako pojem, který často nebývá užíván v jednotném významu. V tomto směru vnímá jako problém šíří pojmu sport, a to zejména z důvodu, že normy, které se sportu týkají, se týkají prakticky všech právních odvětví. Podle jeho názoru pojem sportovního práva v širším smyslu spočívá zejména v přesahu tohoto pojmu, kdy i normy neprávní zasahují do sportovního fungování a dění. Připomíná, že sportovní normy mají a musí mít vždy zákonný, tedy právní, základ, ačkoli konkrétní sportovní normy nejsou všeobecně závazné, jelikož mají závaznost pouze pro vymezený okruh konkrétních sportů a sportovců.

Domnívám se, že stejně jako nelze jednoznačně vymezit pojem sport a vztah sportu a práva, nelze jednoznačně vymezit ani obor sportovního práva tak, jako ostatní jiné právní obory, které již své definice mají.

---

³⁸ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-744-6, s. 12.

³⁹ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 35.

Skutečnost, že obor sportovního práva není jednoznačně vymezen a nemá svou vlastní definici, je dána jednak jeho mládím a jednak i tím, že vůbec samotný vztah státu a sportu, resp. sportu a práva, nebyl a stále není, nijak relevantně a jednoznačně vyřešen. Sport stále stojí jaksi vedle ostatních oborů a lidských činností, i když je do jisté míry zcela svébytný. Stát, resp. právní řád, mu pouze poskytuje rámec jeho fungování. Tento můj závěr koresponduje i se závěrem Kuklíka,⁴⁰ podle něhož právě sportovní právo, které se zatím stále vyvíjí, hledá svou identitu, a proto toho času ještě nedisponuje přesně vymezenými mantinely.

V opozici s názory Maisnera a Nekoly, je v pohledu na sportovní právo Lisse,⁴¹ který sportovní právo vymezuje, na rozdíl od obou uvedených autorů, velmi úzce. Sportovní právo totiž vnímá pouze jako soubor autonomních sportovních pravidel, pocházejících od sportovních organizací, zakotvených v zakladatelských právních jednáních sportovních organizací a vnitřních předpisech, které na sportovní pravidla sportovních organizací, svým obsahem, odkazují. Je patrné, že Lisse⁴² sportovní právo chápe a podává zejména v kontextu sportovních norem a sportovních pravidel. Základním atributem sportu vždy je a bude jeho výkon v určitých, předem daných a účastníky konkrétní sportovní činnosti předvídaných pravidel. Taková sportovní pravidla a zvyklosti jsou v konečném důsledku pravidla chování *sui generis* pouze pro sportovní činnost, které regulují vztahy mezi sportovci a výkon sportovní činnosti, nicméně lze je označit za jakousi obdobu norem právních, kterým však, na rozdíl od právních norem, chybí přímá vynutitelnost jejich dodržování státem.

Tento závěr koresponduje se Supem,⁴³ podle něhož jsou právě sportovní normy jakousi paralelou právních norem, avšak s absencí některých charakteristických prvků, jako je vynutitelnost jejich dodržování. Ostatně Sup⁴⁴ sportovní normu chápe právě jako jeden ze základních regulátorů chování sportovce v daném sportovním odvětví, ačkoliv se jedná o regulátor neprávní. Sportovní normy totiž vymezují nejen rámec pro provozování konkrétního sportovního odvětví, ale také stanoví požadavky kladené na sportovce v rámci výkonu tohoto sportovního odvětví a případně i sankce za porušení sportovní normy.

---

⁴⁰ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5. s. 22.

⁴¹ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 21.

⁴² Ibid.

⁴³ SUP, Martin. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. *Právní rádce*, 2012 č.2. Dostupné též na stránkách České společnosti sportovního práva, z.s.s.

⁴⁴ Ibid.

Výše uvedené pouze potvrzuje můj dříve domnělý závěr, že sportovní normy, jsou obdobou norem právních. Souhlasím s tím, že sportovní normy, na rozdíl od norem právních, postrádají některé charakteristické rysy, jako je jejich vynutitelnost státem, nebo tvorba ze strany státu prostřednictvím legislativního procesu. Sportovní normy vznikají podstatně jednodušším způsobem než normy právní, ale jejich dopad je, pokud jde o sport, prakticky totožný, jako dopad norem právních, které procházejí zdlouhavým legislativním procesem. Domnívám se, že vzhledem k faktickému dopadu sportovních norem na jejich adresáty, stejně jako s ohledem na šíři jejich působnosti, by procesu přijímání sportovních norem, slušela podstatně větší organizovanost a odborná diskuse nad jejich zněním, ale i nad samotným procesem přijímání, který by mohl být více jednotný, pokud jde o ty vůbec nejzákladnější a nejobecnější rysy, v nichž se drtivá většina, ne-li všechny sporty, shodují.

Otázka zakotvení předvídatelného, transparentního, rovného a spravedlivého procesu přijímání sportovních norem, by měla být řešena jako vůbec první, protože pokud nebude stanoven řádný proces pro jejich přijímání a schvalování, nelze očekávat, že výsledek, tedy samotný obsah sportovních norem, bude úspěšný. Pouze takový, předem daný, postup pro přijímání sportovních norem může zajistit to, že přijaté sportovní normy budou mít, lidově řečeno, hlavu a patu, a i jejich dopad do sportovní společnosti, bude takový, jaký má být a jaký byl od počátku zamýšlen.

V tomto směru by byl *de lege ferenda* žádoucí vznik sportovní legislativní komise, která by byla obdobou Legislativní radě vlády, a zabývala by se pouze otázkou sportovních norem, sportovního práva a vymezení vztahu práva, státu a sportu navzájem. Žádoucím výstupem či výsledkem existence sportovní legislativní komise by byl návrh obecných sportovních pravidel, platných pro všechny sporty, provozované na území České republiky. Jednalo by se, v konečném důsledku, o jakýsi sportovní zákon, který by generálně zakotvil výše uvedené.

Naproti uvedeným závěrům ohledně sportovních norem, který spočívá zejména v tom, že sportovní normy jsou pravidla *sui generis*, která se v mnoha ohledech od právních norem neodlišují, stojí za vyzdvižení názor Prusákův.⁴⁵ Ten totiž, jak právní, tak i sportovní pravidla, vnímá jako druhy sociálních norem. Sportovní normy mají všechny znaky sociálních pravidel, stejně jako normy právní. Jak sportovní, tak i právní pravidla se ale vyznačují i svými specifickými znaky, kterými se jinak odlišují od jiných druhů sociálních pravidel, vzájemně a mezi sebou.

---

⁴⁵ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava : Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 82.

Podle Prusáka⁴⁶ mají psaná sportovní pravidla dokonce i svou morální stránku, a to z toho důvodu, že právě při výkonu sportovní činnosti jde, mimo dodržování sportovních pravidel i o dodržování a neporušování všeobecných morálních principů. Pokud jde pak o konkrétní předěl mezi sportovním a právním pravidlem, je toho názoru, že takové rozdělení je čím dál víc potřebné, a to i z hlediska vztahu k jiným normativním systémům ve společnosti.⁴⁷

Potřebnost takového rozdělení sportovního pravidla a pravidla právního, resp. stanovení jasných hranic, kde sportovní pravidlo začíná a končí, v korelaci s právní normou, odůvodňuje Prusák⁴⁸ zejména tím, že samotný sport se vyznačuje hyperlegalitou, přičemž systém sportovních pravidel nemá charakter soustavy, jako je například soustava zákonů a podzákoných právních předpisů, neboť sportovní pravidla nejsou vydávána a pokud ano, tak pouze ve sbírkách sportovních pravidel daných sportovních odvětví. Současně vidí jako problematické i to, že sportovní pravidla jsou typicky vydávána samotnými sportovními organizacemi.

Navzdory výše uvedenému, Prusák⁴⁹ má za to, že hranici mezi sportovním a právním pravidlem, lze vymežit, a to konkrétně dvěma způsoby. Zaprvé je třeba jednoznačně vymežit každý jednotlivý bod společné hranice sportovního a právního pravidla. Za druhé je třeba vymežit přesné kritérium pro odlišení sportovního pravidla od pravidla právního.

Ačkoliv je tato teoretická konstrukce jistě zajímavá, je třeba se ztotožnit s Prusákem,⁵⁰ který k tomu doplňuje, že první uvedený způsob je prakticky neuskutečnitelný.

Osobně mám za to, že Prusákem zmíněná neuskutečnitelnost souvisí zejména s tím, že jednoznačná a přesná hranice mezi sportovním a právním pravidlem, je prakticky neuchopitelná a nemyslím si, že by bylo možné ji definovat zcela jednoznačně. Prusák⁵¹ dává přednost právě druhému způsobu, tj. jakémusi operativnímu a kdykoli uskutečnitelnému vymezení hranic mezi právním a sportovním pravidlem, a to pomocí aplikace pravidel odlišujících tyto dva druhy norem od sebe. Totiž právě prostřednictvím specifických znaků právního předpisu lze vymežit sportovní

---

⁴⁶ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava : Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s 61.

⁴⁷ Ibid., s. 83.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid., s. 86.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

pravidlo. Důležitost takového odlišení sportovního a právního pravidla je podmíněna zejména již zmíněnou hyperlegalitou a formalismem sportovních pravidel.⁵²

Na rozdíl od sportovních pravidel mají právní pravidla konkrétní formu, kterou stanovuje a jako takovou uznává, jedině stát. Právní norma se od sportovního pravidla (normy) liší zejména tím, že je stanovená a uznávaná státem. Naopak sportovní pravidla stanovená sportovními orgány a dobrovolnými tělovýchovnými organizacemi, můžeme považovat za právní pravidla pouze tehdy, pokud mají státem uznanou formu nebo pokud se na ně státem vytvořený a uznaný právní předpis nebo právní pravidlo, výslovně dovolává.

Pokud pro sportovní pravidla stát takovou formu nestanovil, sportovní pravidla jako právní normy neuznal a neobsahují-li sportovní normy obecně závazné příkazy, zákazy nebo dovození, není možné s nimi spojovat vznik právní odpovědnosti.⁵³

S výše uvedenými Prusáka, se v mnoha směrech dokážu ztotožnit. Mám za to, že sportovní pravidla jsou bezesporu obdobou pravidel právních, ale nejsem úplně zastáncem názoru jakéhosi operativního a kdykoli uskutečnitelného vymezení sportovního a právního pravidla, jako i jejich vzájemného vztahu. Vymezení by mělo být vždy jasné, zřetelné a zejména trvalé. Jakoukoli jinou, byť možná teoreticky správnou možnost, z praktického hlediska považuji za zbytečnou, jelikož pokud by se měla pravidla sportovní vymezovat operativně, může k tomu docházet prakticky denně, čímž vznikne nikoli přehledné pravidlo, ale pouhý zmatek a nesoulad, mnohdy postrádající logiku.

Neméně důležitý je i pohled Králíka⁵⁴ na sportovní normy, když tento je, dle mého soudu, korespondující s názory Lisseho a Supa. Podle něj totiž, sportovní normy upravují především institucionálně-organizační stránku sportu, a to z hlediska vytvoření sportovních orgánů, sportovních pravidel, sportovních organizací apod. Jde tedy o stanovení jakéhosi sportovně-právního rámce, který zastřešuje jak fungování sportu, tak i jeho samotný průběh, při zohlednění sportovních obyčejů a pravidel fair play. Králíkův odkaz na pravidla fair play je v konečném důsledku stejně významný, jako odkaz Prusáka na morální principy a zvyklosti, které jsou zakotvené jak v normách sportovních, tak i v normách právních.

---

⁵² PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava : Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 91.

⁵³ *Ibid.*, s. 90.

⁵⁴ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 80-7179-532-1. s, 162.

Je však patrné, že každý z uvedených autorů, vnímá sportovní normy po svém a při komparaci předložených názorů lze najít body, kde se autoři shodují, jakož i body, kde se autoři zcela rozcházejí. Obecně však lze říci, že sportovní normy jsou určitým, byť specifickým, právním pravidlem, které však nemá veškeré znaky právní normy. Bývají obecně vytvářeny sportovními organizacemi a upravují nejen organizaci a fungování dané sportovní činnosti, ale i její samotný výkon.

Podle Lisseho⁵⁵ pak veškerý soubor sportovních norem, vytváří ve svém souhrnu pyramidální strukturu, která je, ve své celistvosti, aplikována toliko v jedné společenské oblasti – oblasti sportu. Nelze však pominout, že všechny subjekty, jako tvůrci a adresáti sportovních norem, jsou jimi vázáni, neboť bez dobrovolného dodržování by těchto norem vůbec nebylo. To je ostatně jeden ze znaků odlišujících sportovní pravidla od pravidel právních. Sportovní pravidla se vyznačují tím, že jsou vytvořena sportovními organizacemi, které podléhají obecně závazným právním předpisům a v rámci své pravomoci a působnosti, vydávají sportovní normy, které jsou dodržovány stran adresátů, zcela dobrovolně. Nadto, adresáti, na rozdíl od obecně závazných právních předpisů, nejsou všechny osoby, jako v případě zákonů, ale toliko předem známý, vymezený okruh jedinců, kteří se danému sportovnímu odvětví věnují. Tento závěr je opřen i o Lisseho,⁵⁶ který má za to, že právě sportovní normy vydávané sportovními organizacemi mají ústavním pořádkem jasně dané mantinely, které se řídí zásadou legální licence. Sportovní normy jsou proto souborem takových norem, kterými se řídí právní vztahy v jednotlivých sportovních odvětvích, když obsahují práva a povinnosti sportovců a sportovních organizací. Dodržování a vynucování sportovních norem pak probíhá za pomoci samotných sportovních organizací ve specifických řízeních, kterými jsou typicky disciplinární řízení.

Ke sportovním normám a jejich porovnání s normami právními, bylo výše řečeno mnoho, jako bylo i předloženo mnoho teoretických náhledů na jejich vztah, fungování a vznik.

Domnívám se, že, a to s ohledem na výše uvedené, sportovní normy jsou do jisté míry autonomními normami, které však vznikají v mezích právního řádu. Za důležité považuji upozornění na zásadu legální licence, díky níž mohou sportovní normy fakticky vznikat a být adresátem povinností pro sportovce, sportovní kluby a samotnou sportovní činnost. Bohužel, pokud jde o otázku vzniku a vytváření sportovních norem, žádný z uvedených autorů se k této

---

⁵⁵ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava : Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984. s 90.

⁵⁶ *Ibid.*, s. 23.

otázce nijak zásadně nevyjadřuje. Právě otázka vzniku sportovních norem je, dle mého, otázkou k řešení zcela zásadní.

Jak jsem již uvedl výše, pouze při jasném a transparentním procesu vzniku a tvorby sportovních norem můžou vzniknout sportovní normy, které budou nejen v souladu s právním řádem, ale budou i v souladu s nepsanými sportovními pravidly a pravidly fair play. Jediný, kdo se k otázce tvorby sportovních pravidel vyjádřil konkrétněji, je Coufalová,⁵⁷ podle které, v současné době existují dvě hlavní koncepce vytváření sportovních pravidel. Soudím, že v těchto koncepcích je zřetelně vymezen i samotný vztah sportu a právního řádu.

První z těchto koncepcí, která je však méně častá a spočívá v tom, že dochází k přijímání pravidel, která nahrazují sportovní předpisy. Lze souhlasit s tím, že četnost tohoto přístupu bude nepatrná, a to zejména z toho důvodu, že sport je činností různorodou. V důsledku této různorodosti sportu a sportovních činností, není prakticky v silách státu, jako zákonodárce, stanovit speciální právní pravidla pro každou jednotlivou sportovní činnost. Kromě toho, že je pro stát, jako normotvůrce, zásadně obtížné jednoznačně definovat a promítnout sportovní pravidla do právních předpisů, je tato koncepce neudržitelná i z toho důvodu, že v tomto případě stát bude zasahovat autoritativně do všech sportovních odvětví a činností, což je jistě nežádoucí.

Naproti tomu druhá koncepce, která spočívá v regulaci sportovního chování formou přijímání sportovních pravidel, která jsou svým způsobem upřesněním a detailnějším promítnutím obecné právní úpravy, je koncepcí nejen přijatelnější, ale i logičtější.

S tímto závěrem nelze než v plném rozsahu souhlasit. Coufalová⁵⁸ k tomu dodává, že právě obecná právní úprava by měla obsahovat pouze určitý rámec, kterým budou stanoveny obecně závazné meze chování a konečné stanovení konkrétních pravidel, která jsou zrcadlem pravidel obecných, je pak v gesci sportovních orgánů. Nutno připomenout, že taková pravidla již nejsou obecně závazná, ale upravují pouze konkrétní způsoby chování pro konkrétní sportovní činnost. Jinými slovy, Coufalová zjevně svými úvahami směřuje k legalitě sportovních norem, která, jak bylo uvedeno výše, plyne zejména ze zásady legální licence.

---

⁵⁷ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 18.

⁵⁸ *Ibid.* s.18.

Legalita sportovních norem je totiž velmi podstatným aspektem, který nelze opomenout a v rámci vytváření sportovních norem, musí být bezpodmínečně dodržen. Ostatně i pro Lisseho⁵⁹ je legalita sportovních norem jedním ze základních stavebních kamenů jejich existence vůbec. Vnímá totiž, že právě z pohledu státu jako normotvůrce, je do jisté míry rezignováno státem na úpravu vztahů v oblasti sportu, když většina této činnosti, tedy legislativní činnosti v oblasti sportu je přenechána právě sportovním organizacím a jejich vlastní normotvorbě. Aby totiž byla z hlediska práva ústavního dána legalita a legitimita sportovních norem, musí tyto splňovat alespoň minimum požadovaných standardů, jako ostatní právní normy.

Jako učebnicový příklad kolize sportovních norem s normami právními lze uvést ustanovení čl. 59 odst. 2 stanov FIFA. Prostřednictvím tohoto ustanovení je totiž fotbalistům zamezeno obracet se se svými nároky na národní obecné soudy. Právě pravidla organizace FIFA, která je vrcholovou světovou fotbalovou organizací, jsou pro všechny sportovce – fotbalisty, závazná, a v případě ČR jsou závazná díky tomu, že se k jejich dodržování přihlásila FAČR. Při důslednějším zkoumání tohoto ustanovení lze dospět ke smělému závěru, a to, že uvedené ustanovení čl. 59 odst. 2 stanov FIFA, není pro tuzemské fotbalisty závazné. Důvodem je jeho kolize s čl. 36 odst. 1 Listiny, která garantuje každému, tedy sportovci fotbalistovi, právo domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu, ve stanovených případech i u jiného orgánu. K témuž závěru došel v rámci svých úvah i Lisse.⁶⁰

Skutečnost, že v případě sportů a sportovních organizací, které nemají zřízenou disciplinární nebo rozhodčí komisi, bude vždy muset rozhodovat s konečnou platností soud, je nepochybná. Jiná alternativa zde není. To je podle Lisseho⁶¹ dáno tím, že sportovní organizace mají právní formu spolku, který může následně spory se svým členem rozhodovat jen meritorně a nepravomocně – tedy bez toho, aby bylo rozhodnutí považováno za exekuční nebo jinak vykonatelný titul, přičemž se v těchto případech nevytváří ani obecně známá překážka *res iudicata*.

Uzavírám, že sportovní normy nejsou ve svém vzniku, fungování a uplatňování autonomní. Nefungují vedle norem právních, ale právě díky normám právním. To ostatně potvrzuje i Lisse,⁶²

---

⁵⁹ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 23.

⁶⁰ Ibid., s. 25.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid., s. 26.

podle kterého autonomie neznamena, že by se tvůrci sportovních norem nebo samotné sportovní normy pohybovaly v jakémisi legislativním vakuu a existovaly zejména vedle norem právních. Naopak právě i sportovní normy musí být vždy v souladu s veřejným pořádkem a všemi ústavními a zákonnými i podzákonnými předpisy. Sportovní organizace jsou tvůrci a původci sportovních norem a mají v České republice svou pravomoc, k této činnosti toliko na základě zásady legální licence.⁶³

Domnívám se, že výše uvedené závěry lze zjednodušit a shrnout tak, že základním a výchozím bodem pro normy sportovní a právní, je zásada legální licence. Na základě existence uplatnění zásady legální licence a samozřejmě plně v souladu s právním řádem, zejména ústavními a zákonnými předpisy, jsou ze strany k tomu oprávněných sportovních organizací a spolků vydávány konkrétní sportovní normy, upravující pravidla chování sportovců.

Další rozdíl mezi právními a sportovními normami, který Lisse⁶⁴ vyzdvihuje je, že normy nejsou vydávány v konkrétních sbírkách těchto pravidel, což pouze potvrzuje závěr o tom, že sportovní normy nejsou součástí normativního právního řádu. Sportovní normy nepůsobí *erga omnes*, ale právě a jedině ve vztahu ke konkrétním členům sportovních organizací, které tyto normy vydaly a jejichž je daný sportovec členem. Zjednodušeně řečeno, pro mě osobě, nejsou např. normy Českého svazu ledního hokeje, jakkoli závazné. Nejsm jimi vázán do momentu, kdy bych hokej začal, jako sportovní činnost vykonávat.

Zásadní a pro potřeby této práce důležité je, jak upozorňuje Lisse,⁶⁵ že základem každé sportovní organizace je člověk. Na sportovce právě z tohoto důvodu, dopadá právní úprava civilního práva obsažená v ustanovení § 4 odst. 1 a 2 občanského zákoníku, která stanoví vyvratitelnou právní domněnku schopnosti každého průměrného člověka, užívat svůj rozum s běžnou péčí a opatrností. Uvedená ustanovení občanského zákoníku jsou pak praktickým základním kamenem vztahu sportovce ke sportovní organizaci.

Lze konstatovat jednoznačný závěr spočívající v tom, že celá oblast sportu, tedy sport jako celek, podléhá právnímu řádu a jako takový, musí být v souladu s obecně závaznými právními předpisy, a to zejména z toho důvodu, že právo je podstatně širší systém, jež obsahuje nejen

---

⁶³ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 25.

⁶⁴ *Ibid.*, s. 27.

⁶⁵ *Ibid.*

regulaci sportu, ale i dalších, společenských činností, přičemž právě sport, je v kontextu zákonné úpravy chápán, jako pouze jedna z těchto společenských činností.⁶⁶

Jinými slovy, opět platí, že sport je na právním řádu vždy závislý, neboť právní řád a pravidla přijatá obecně závaznými právními předpisy, mají dopad i do samotného sportu, ale naopak, právní řád, je na sportu nezávislý.

2.3. Evropská unie a sport

Právní úpravě sportu se věnuje i Evropská unie. Ta vnímá sport, vedle typicky ekonomiky, jako jeden z důležitých činitelů v celé evropské společnosti.

Zmínku o sportu nalezneme ale i ve Smlouvě o fungování Evropské unie,⁶⁷ a to konkrétně v čl. 6, který výslovně dává Evropské unii pravomoc provádět činnosti, kterými bude podporována, koordinována nebo doplňována činnost členských států v oblasti sportu. Na zakotvení sportu v čl. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie dále navazuje úprava čl. 165 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tento článek totiž vyzdvihuje společenskou a výchovnou roli sportu, a to v celoevropském měřítku. Lze uzavřít, že Evropská unie v rámci svých aktivit a plánů sport rozhodně neopomíjí, naopak. Sport je nedílnou součástí nejen moderní Evropy, ale i celého moderního světa a Evropská unie se, a to velmi správně, hlásí k podpoře a rozvoji sportu na celém svém území.

Zakotvení sportu, jeho ochrany, podpory a rozvoje, ze strany Evropské unie ve Smlouvě o fungování o evropské unii, však není jediným počinem jednotné Evropy, v této oblasti. Lze jistě souhlasit s tím, že Evropská unie, prostřednictvím svých právních předpisů, ať už je to nařízení, směrnice nebo doporučení, pomáhá rozvoji sportu, ale vždy také záleží, jak a jakým způsobem a zda vůbec, členské státy promítnou příslušné právní předpisy do vnitrostátního právního řádu.

To je pak na samotné Evropské unii zcela nezávislé a může se stát, jak se stává typicky právě v tuzemsku, že byť bude evropská úprava v některé oblasti výborně zpracovaná,

---

⁶⁶ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 12.

⁶⁷ Viz. čl. 6 a 165 Smlouvy o fungování Evropské unie. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=FI>.

implementace do právního řádu, potrvá nepřiměřeně dlouhou dobu, pokud tedy k samotné implementaci vůbec dojde.

2.3.1. Evropská charta sportu

Evropská charta sportu⁶⁸ přijatá již roku 1992, doporučuje ve své preambuli členským státům zajistit sport a jeho provozování každému jednotlivci, stejně jako vyzývá vlády členských států k učinění nezbytných opatření, a to jak pro výkon sportovní činnosti, tak i k následnému zdokonalení sportovců ve sportovní činnosti. Povinností adresátů je rovněž striktní dodržování etických a morálních zásad, stejně jako ohledu na zdraví a důstojnost všech účastníků sportu a sportovních činností. Evropská charta sportu klade důraz i na ochranu před zneužíváním drog. Vzhledem k tomu, že Evropská charta sportu vymezuje pojem sportovní hnutí, uvádí i to, že právě stát svou činností a prostřednictvím státní správy, doplňuje činnost takového sportovního hnutí a vyzývá k celkově úzké spolupráci mezi státem a sportovními hnutími vůbec.

V celkem dvanácti člancích, včetně zmíněné preambule, zakotvuje několik základních okruhů, které jsou pro řádné fungování sportu ve společnosti, zcela nezbytné. Naplňování těchto požadavků je stejně nezbytné ze strany sportovců, tak i ze strany států, které realizaci sportu v rámci vnitrostátního práva, provádějí.

Zajímavé jsou pak články 5. – 7., které se zabývají zejména přijetím takových opatření, které umožní rozvoj tělesných schopností a pohybových dovedností zejména u mladých lidí.

Evropská charta sportu požaduje zejména péči o to, aby mladí lidé mohli plně využívat sportovní programy a aby takové sportovní programy byly pro každého dostupné, bez rozdílu. Velice vhodný požadavek pak je, dle mého názoru ten, že Evropská charta sportu klade důraz na zabezpečení kvalifikovaných učitelů ve školách. Prostřednictvím čl. 6 Evropská charta sportu zavádí požadavek rozvíjení účasti na sportu, stejně jako požadavek k upevňování zdraví, sportovní činnosti a zlepšování sportovní výkonnosti. Toho se má dosáhnout prostřednictvím již zmíněných kvalifikovaných trenérů, učitelů, ale i sportovních programů a sportovních zařízení.

Zlepšování sportovní výkonnosti a s tím související provozování sportu na vyšší úrovni se věnuje čl. 7 Evropské charty sportu. Podle ní totiž tato podpora zahrnuje zejména spolupráci

---

⁶⁸ Evropská charta sportu. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>. [Citováno 20.5.2021].

s tělovýchovnými organizacemi a jejich samotnou podporu ze strany členských států a Evropské unie. Podpora má zahrnovat typické oblasti, jako je vyhledávání a pomoc talentům, poskytování odborné lékařské péče a využívání poznatků sportovních věd, včetně podpory ve vzdělávání trenérů a učitelů.

Další články Evropské charty sportu se zabývají podporou jak profesionálního, tak i amatérského sportu, lidských zdrojů a celkově trvalému rozvoji sportu. Závěrem je kladen důraz na informace, výzkum a samozřejmě jeden, a to vůbec nejpodstatnější aspekt sportovní činnosti, jeho financování. V tomto směru dlužno poznamenat, že Evropská charta sportu klade důraz na financování, které má spočívat zejména v různých formách pomoci z veřejných fondů, ale i ze soukromých prostředků.

Jak bylo již v rámci této práce uvedeno, Evropská charta sportu⁶⁹ předkládá definici sportu, kterou lze označit za vyčerpávající a přesnou. Evropská charta sportu však dále stanoví i to, že vlády signatářských států, učiní nezbytná opatření k jejímu uplatnění, přičemž z těchto požadovaných opatření lze vyzdvihnout požadavek na to, aby každý jednotlivec měl možnost provozovat sport a využívat programy pohybové aktivity za účelem zdokonalení pohybových dovedností, a i požadavek na to, aby členské státy opatrovaly a rozvíjely morální a etické zásady sportu, lidskou důstojnost a bezpečnost těch, kteří se sportovních činností účastní. Ochrana sportu, v tomto směru, má směřovat proti veškerému zneužívání sledující politické, komerční a finanční cíle.

Nedílnou součástí Evropské charty sportu je i Kodex sportovní etiky. Kodex sportovní etiky poskytuje základní a pevný etický rámec proti účinku vnějších, a zejména nežádoucích vlivů ze strany společnosti, které ohrožují podstatu fair play a sportovního ducha. Jakákoliv snaha nebo činnost motivující etiku a fair play, je prvkem zcela zásadním, a to pro jakoukoli sportovní činnost, veškerou sportovní politiku a správu v oblasti sportu. Kodex sportovní etiky se věnuje, po vzoru Evropské charty sportu nejen podpoře dětí a dospívajících, ale i podpoře institucí, které zájem dětí a dospívajících o sport, vzbuzují a udržují. Zajímavé pak je, že Kodex sportovní etiky klade odpovědnost institucím, kdy jsou myšleny typicky státní instituce a sportovní instituce, k podpoře fair play a šíření sportovního ducha.

---

⁶⁹ Přijatá členskými zeměmi Rady Evropy v roce 1992 ve Štrasburku.

Právě Kodex sportovní etiky, jako součást Evropské charty sportu, obsahuje i charakteristiku pojmu fair play. Fair play je vysvětlován a popisován tím, že sport je pro společnost přínosnou činností, která rozvíjí spolupráci a přátelství mezi národy a, že samotná sportovní činnost patří do společenského prostředí. Sport má patřit mezi priority vlád členských států a každý jednotlivec a sportovní instituce mají svou úlohu v tom, převzít odpovědnost za dodržování, respektování a rozšiřování sportu, včetně všech jeho pravidel, tedy i pravidel fair play.

Pokud jde o zmiňovaný a všeobecně známý pojem fair play⁷⁰ tento lze přeložit jednoduše přeložit jako čistá, rovná hra. Historie pravidla fair play sahá až do starověkého Řecka, kdy v již v rámci prvopočátku olympijských her, byla odvaha a důraz na rovné šance soupeřů na vítězství, nadřazené vítězství. Moderní pojetí fair play pak sahá do doby středověkých rytířů, kteří také dbali důraz na zákaz jakékoli snahy neoprávněně získat výhodu ve sportovním zápole.

V průběhu času se však obsah pojmu fair play měnil. Dnešní podoba tohoto, se sportem úzce spojeného pojmu, má oproti historii, odlišný obsah. Aktuální principy, kterými je pojem fair play naplněn, obsahuje několik pravidel, které každý sportovec, musí a má, v rámci výkonu jakékoliv sportovní činnosti, dodržovat. Tyto základní požadavky na výkon sportu fair play, nalezneme zejména na internetových stránkách Českého olympijského výboru a Českého klubu fair play, kdy konkrétní zásady férového sportovního chování⁷¹ spočívají v následujícím:

- 1. Bojuj vždy čestně, kamarádsky a podle pravidel.*
- 2. Soutěž má stejné podmínky pro všechny závodníky.*
- 3. Respektuj pravidla, pokyny rozhodčích i organizátorů.*
- 4. Prohraješ-li po zápase nebo v cíli, podej soupeři ruku.*
- 5. Vyhraješ-li, nechovej se k ostatním nadřazeně.*
- 6. Važ si svého soupeře, i když není tak dobrý, jako ty.*
- 7. Poraženému se nesměj.*
- 8. Hraj férově nejen na hřišti, ale i doma nebo ve škole.*
- 9. Svým chováním buď příkladem i mladším kamarádům.*
- 10. Diváci, zatleskejte vítězům i poraženým.*

---

⁷⁰ https://cs.wikipedia.org/wiki/Fair_play. [Citováno 3.1.2023]

⁷¹ <https://www.olympic.cz/text/22--cesky-klub-fair-play>. [Citováno 3.1.2023]

Uvedené desatero principů pravidel fair play je vůbec tím nejzákladnějším souhrnem pravidel, kterými by se měl každý sportovec vždy bezpodmínečně řídit. Jedině tak může být pojem fair play naplněn jako celek a může být vyhověno požadavkům stanoveným Evropskou chartou sportu. Sport je třeba vždy vykonávat čestně a podle pravidel tak, aby nikdo ze zúčastněných, neutrpěl žádnou újmu na svém zdraví či majetku. Je třeba vždy zajistit provozování sportu prostřednictvím vládních a evropských programů a zajistit podporu jeho rozvoje a financování. Sport je něco, co všechny z nás, do jisté míry, udržuje při životě, udržuje nás ve fyzické, ale i psychické kondici.

Jedině aktivní společnost, provozující čestný sport, může být společností prosperující a všeobecně spokojenou

2.3.2. Bílá kniha o sportu

Ačkoli Evropská charta sportu byla jakýmsi prvním krokem jednotné Evropské unie, co se týče sportu, jedním z těch vůbec nejzajímavějších a nejdůležitějších počinů Evropské unie na poli sportu, je v roce 2007 Evropskou komisí předložená Bílá kniha o sportu⁷² jež měla být základním stavebním kamenem pro budoucí sportovní politiku Evropské unie.

Sport je Bílou knihou o sportu definován zcela identicky, jak je tento pojem vymezen již v Evropské chartě sportu. Bílá kniha o sportu je pak složena z celkem šesti částí, kterými jsou, kromě standardního úvodu a závěru, zejména části zabývající se společenskou rolí sportu, hospodářským rozměrem sportu, organizací sportu a následnými opatřeními.

Již samotný úvod⁷³, který je navíc vhodně uvozen citátem francouzského historika, pedagoga a zakladatele Olympijských her, Pierre de Coubertina, že „*sport tvoří součást dědictví každého muže a ženy a nelze jej ničím nahradit*“ naznačuje, že význam sportu v Evropské unii, bude nemalý. V úvodu Bílé knihy o sportu pak nalezneme i názor, že při sportu a výkonu sportovní činnosti vůbec, se vytvářejí důležité hodnoty, kterými jsou například týmový duch, solidarita, fair play, což přispívá k osobnímu rozvoji a naplnění.

---

⁷² Bílá kniha o sportu, KOM (2007) 391. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3A135010>. [Citováno 3.1.2021].

⁷³<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:135010> [Citováno 1.5.2023]

Zjevným cílem Bílé knihy o sportu je boj proti novým hrozbám a překážkám, které se toho času v evropské společnosti objevily a kterými je zejména komerční tlak na sportovce a sportovní kluby, doping, rasismus, násilí, korupce, praní špinavých peněz a využívání mladých hráčů.

Podle Maisnera⁷⁴ jednotlivé kapitoly Bílé knihy o sportu, shrnují cíle Evropské unie v problematice sportu a vyzdvihují jeho společenskou úlohu. Tento názor je pak dále rozvíjen myšlenkou spočívající v tom, že výhody sportu nelze měřit pouze z hlediska ekonomického, neboť sport přináší mnoho velmi pozitivních vlivů v různých odvětvích. Tak například sport zasahuje i do problematiky veřejného zdraví a sociálního začleňování, což Evropská unie realizuje zejména prostřednictvím různých programů, jejichž prostřednictvím se snaží zesílit podporu, organizaci a spolupráci ve sportu. Pokud jde o hledisko ekonomické, k tomu lze snad jen uvést, že bude vždy, v drtivé většině případů, převládat. Podle Maisnera⁷⁵ se pozitivní ekonomický vliv sportu projevuje zejména v tom, že v jeho důsledku, dochází k vytváření řady pracovních příležitostí, jakož i realizaci různých sportovních programů pro talentované sportovce.

Bílá kniha⁷⁶ o sportu pak ve své druhé kapitole vymezuje společenskou roli sportu. V rámci společenské role sportu vyzdvihuje skutečnost, že sport jako takový, se těší velkému zájmu občanů Evropské unie a, že má potenciál občany Evropské unie oslovovat a sdružovat, bez ohledu na věk nebo společenský původ. K tomu Bílá kniha o sportu v rámci společenské role uvádí sport jako aktivitu k utužení veřejného zdraví a spojení sil v boje proti dopingu.

Vyzdvihl bych i Bílou knihou zmíněný potenciál sportu v boji pro sociální začleňování, integraci, boj proti rasismu a násilí. V souvislosti s násilím velmi správně zmiňuje Bílá kniha o sportu i násilí při sportovních akcích, zejména pak na fotbalových stadionech. Další, třetí kapitola Bílé knihy o sportu se věnuje jeho hospodářskému významu. Ten je samozřejmě v dnešní době zcela obrovský. Sama Bílá kniha o sportu uvádí, že sport v roce 2004 vytvořil přidanou hodnotu ve výši 407 miliard EUR, což odpovídá 3,7% HDP v EU.

---

⁷⁴ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-744-6, s. 10.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Bílá kniha o sportu, KOM (2007) 391. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3A135010>. [Citováno 3.1.2021].

Bílá kniha tedy jakýsi soubor koncepcí, v níž se objevují prakticky identická témata, jako jsou v Evropské chartě sportu ale i Kodexu sportovní etiky. Bílá kniha je však co do svých záměrů a cílů jasnější. Zdůrazňuje samozřejmě význam sportu v rámci vzdělávání, společnosti, udržování a rozvíjení kulturních hodnot. Za velmi vhodnou považuji zmínku o potřebě zabezpečit prostřednictvím vzdělávání, uplatnění vrcholových sportovců poté, kdy svou sportovní kariéru ukončí.

V této souvislosti vnímám jako pozitivní i to, že sport by neměl vzdělání sportovců, potlačovat. Sportovní kariéra i na vrcholové úrovni jde vždy, skloubit se vzděláváním, které je v dnešní společnosti zcela nezbytným základem pro další život. Bílá kniha nezapomíná ani na hospodářské a ekonomické aspekty sportu, když vyzdvihuje význam lokálních sportů a s tím spojenou veřejnou podporu a financování sportu ze strany státu a sportovních organizací.

Z výše uvedeného je patrné, že sport není ani v rámci Evropské unie, prostorem sui generis. Sport, byť se řídí vlastními pravidly, je i v rámci Evropské unie, jejím pravidlům, podřízen.

Ačkoliv existuje autonomie národních sportovních organizací, je zde vždy kladen důraz na dodržování pravidel pocházejících jak z Evropské charty sportu, tak ze SFEU a Bílé knihy o sportu.

3. Trestní odpovědnost a pojem trestného činu

3.1. Trestní odpovědnost

Základem vzniku trestní odpovědnosti je trestný čin, přesněji řečeno, jeho spáchání trestně odpovědným pachatelem. Spáchání trestného činu trestně odpovědným pachatelem, zakládá jeho trestní odpovědnost. Pod pojmem trestní odpovědnost, chápeme zejména následnou povinnost pachatele trestného činu, nést nepříznivé právní důsledky vlastního protiprávního jednání, tedy trestní sankce.⁷⁷

Legální definice trestného činu je zakotvena v ustanovení § 13 odst. 1 TZ, podle něhož platí, že „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“ Podle Jelínka⁷⁸ z této zákonem zakotvené definice vyplývají dvě obligatorní podmínky, tedy podmínky, které musí být splněny současně. První z těchto podmínek spatřuje Jelínek ve znaku protiprávnosti a druhou poté, ve slovním spojení odkazujícím na znaky uvedené v takovém zákoně, kdy se tímto rozumí znaky trestného činu tak, jak jsou vymezeny v TZ.

K výše popsaným znakům trestného činu tak, jak je vymezuje Jelínek,⁷⁹ je vhodné, pro úplnost výkladu a zejména jeho následné využití v kontextu další, stěžejní kapitoly, uvést následující.

Obecně platí, že pojmem protiprávnost označujeme takové jednání, které je v rozporu s právním řádem, přesněji řečeno s právní normou, v rámci právního řádu. Jelínek⁸⁰ však zastává názor, že tento pojem má nikoliv jeden, ale dva významy, které striktně odlišuje na protiprávnost formální, což je samotný rozpor s právním řádem, který se opírá zpravidla o ustanovení jiného zákona, než je TZ.

Materiální protiprávnost naopak spočívá v tom, že dané jednání, jehož znaky jsou vymezeny ve zvláštní části TZ je pro společnost tak škodlivé a nepřijatelné, že je třeba, aby na něj bylo reagováno právě prostředky trestního práva. Další, rovněž obligatorní podmínka trestného

---

⁷⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 20.

⁷⁸ Ibid., s. 130.

⁷⁹ Ibid., s. 131

⁸⁰ Ibid., s. 131-132.

činu, tedy podmínka spočívající v naplnění znaků trestného činu, odkazuje na tzv. formální znaky trestného činu,⁸¹ kterými se rozumí znaky skutkové podstaty trestného činu. Konkrétně se jedná o znaky charakterizující objekt trestného činu, objektivní stránku trestného činu, subjekt a subjektivní stránku trestného činu.⁸²

Šámal⁸³ k definici trestného činu uvádí, že trestným činem může být jen protiprávní čin, který zákon za trestný výslovně označuje, a k tomu dále vyzdvihuje zejména zásadu zákonnosti a samotnou kategorizaci trestných činů, jako vůbec těch nejzávažnějších jednání, která jsou ve smyslu čl. 40 odst. 1 LZPS trestné a musí proto také být v TZ, jako trestný čin, výslovně označeny. Pokud jde o samotné formální pojetí trestného činu, Šámal⁸⁴ je toho názoru, že takové pojetí směřuje zejména k maximální legalitě podmínek trestní odpovědnosti, jakož i k posílení rovnosti všech osob před zákonem.

Poněkud širší definici, než-li Šámal a Jelínek, předkládá Kratochvíl,⁸⁵ když tato zahrnuje i zásadu subsidiarity trestní represe, zakotvené v ustanovení § 12 odst. 2 TZ. Podle této Kratochvílovi definice je samozřejmě trestným činem protiprávní čin, který však vykazuje „*diferenciovane stanovený typový charakter a stupeň jeho společenské škodlivosti vyjádření v jeho skutkové podstatě pomocí znaků subjektu, objektivní stránky, objektu a subjektivní stránky, za něž tento zákon stanoví trest [...]*“. Tato definice, dle mého soudu, směřuje k formálně materiálnímu pojetí trestného činu, což chápu tak, že každý trestný čin má svou formální stránku, která je vyjádřena ve skutkové podstatě, zakotvené v TZ. Současně má každý trestný čin ale svou materiální stránku, která určuje jeho trestnost a je představována kritériem společenské škodlivosti. Společenská škodlivost je pak vždy posuzována podle samotné povahy a závažnosti trestného činu.⁸⁶

---

⁸¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 130-131.

⁸² Ibid., s. 138.

⁸³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 129.

⁸⁴ Ibid., s. 129-130.

⁸⁵ KRATOCHVÍL, Vladimír. *Trestní právo hmotné: obecná část. 2. vyd.* Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-082-2.

⁸⁶ Ibid., s. 168.

S těmito závěry nelze jinak než souhlasit, přičemž je k tomu vhodné doplnit a upozornit na to, že trestní odpovědnost pachatele za spáchaný trestný čin, je korigována zásadou subsidiarity trestní represe, která bývá často označována také jako tzv. princip ultima ratio.

Zásada subsidiarity trestní represe je zakotvena v ustanovení § 12 odst. 2 TZ, které stanoví, že „*Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.*“

Zásada subsidiarity trestní represe, jako jedna, dle mého z nejzákladnějších a nejdůležitějších zásad trestního práva hmotného vůbec vyjadřuje, že trestní právo má být vyhrazeno k ochraně zákonem výslovně stanovených zájmů, tedy jen pro ty nejzávažnější společensky škodlivé činy. Podle této zásady, jiné právní nástroje mají mít vždy přednost před uplatňováním trestněprávních sankcí.⁸⁷

K zásadě subsidiarity trestní represe se vyjádřil i Šámal,⁸⁸ který je toho názoru, že vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě a především tam, kde jiné právní prostředky selhávají, nebo nejsou efektivní. Právě s ohledem na existenci a význam zásady subsidiarity trestní represe, je třeba trestněprávní kvalifikaci konkrétního jednání, jako trestného činu, považovat právě za ultima ratio, tedy za vůbec nejzazší prostředek postihu takového jednání. Význam trestněprávní kvalifikace určitého jednání a jeho označení za trestný čin, je zejména celospolečenský, jelikož jeho prostřednictvím dochází k ochraně těch vůbec nejzásadnějších a nejdůležitějších hodnot lidské společnosti.

Z obou popsaných definic trestní odpovědnosti, které mohou být díky odlišnému lingvistickému vyjádření na první pohled svým významem odlišné, však plyne tentýž, zcela jednoznačný závěr spočívající v tom, že trestným činem se rozumí jednání, kterým je naplněna jedna ze skutkových podstat zakotvených v TZ, konkrétně jeho zvláštní části. Takové jednání však musí naplňovat i obecné znaky trestného činu, jak jsou tyto vymezeny v obecné části TZ.

---

⁸⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 133.

⁸⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře.* V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 129-132.

Trestným činem je tedy protiprávní čin spáchaný trestně odpovědným pachatelem a současně nebylo na místě užít zásady subsidiarity trestní represe zakotvené v ustanovení § 12 odst. 2 TZ a takové jednání postihnout jinými než trestněprávními prostředky.

3.2. Trestný čin a jeho znaky

Vzhledem k tématu této práce je nutné neopomenout a osvětlit alespoň základní znaky trestného činu, tedy uvést a objasnit jeho základní pojmové znaky. Jak bylo totiž naznačeno výše, trestným činem je nikoli každý protiprávní čin, ale pouze takový protiprávní čin, který TZ označuje za trestný a který vykazuje všechny znaky výslovně uvedené v TZ.

Kromě již zmíněné protiprávnosti, jsou dalšími pojmovými znaky trestného činu, jak je vymezuje Jelínek,⁸⁹ typové znaky trestného činu (či jinak znaky skutkové podstaty trestného činu) a obecné znaky, kterými jsou zákonem stanovený věk a přičetnost. Šámal⁹⁰ naproti tomu mezi pojmové znaky trestného činu, vedle zmíněné protiprávnosti, objektu trestného činu, objektivní a subjektivní stránky, věku a přičetnosti, řadí i znaky skutkové podstaty toho kterého trestného činu.

Rozdíl mezi těmito předními trestněprávními teoretiky a jejich výkladem pak spočívá, dle mého názoru, pouze v tom, že právě Šámal, uvádí tři kategorie pojmových znaků, jak tyto byly naznačeny výše. Naproti tomu Jelínek uvádí, jako jeden z pojmových znaků, protiprávnost, když dalšími pojmovými znaky jsou pro Jelínka zmíněné typové znaky trestného činu, tedy znaky skutkové podstaty trestného činu a obecné znaky, kam řadí právě přičetnost a stanovený věk.

Odlíšný náhled Jelínka a Šámala na vymezení trestného činu a jeho pojmových znaků, však kromě zajímavé teoretické diskuse, nemá na samotné uplatňování trestní odpovědnosti žádný vliv. I když se jejich pohled, zejména v kategorizaci odlišuje, v konečném důsledku, stále platí, že trestným činem je protiprávní čin, který je TZ označen za trestný a, který vykazuje znaky uvedené v TZ.

---

⁸⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 138.

⁹⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře.* V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 142.

3.2.1. Objekt trestného činu

Objekt trestného činu, jako jeden z obligatorních znaků skutkové podstaty trestného činu, charakterizuje společenské vztahy, zájmy a hodnoty, které jsou chráněné TZ.⁹¹ Podle Jelínka⁹² objekt trestného činu úzce souvisí s ochrannou funkcí trestního práva, která je svým způsobem dominantní, jelikož základní funkcí a účelem trestního práva je právě ochrana společnosti, společenských vztahů a hodnot před kriminalitou.⁹³ Naopak Šámal⁹⁴ objekt trestného činu charakterizuje jako abstraktní společenské zájmy, vztahy a hodnoty, na jejichž ochraně má společnost zvláštní zájem.

Lze uzavřít, že v tomto případě závěry obou, jak Šámala, tak Jelínka, korespondují, jelikož objektivní stránkou trestného činu rozumíme konkrétní i abstraktní právní statky, tedy hodnoty, které jsou v rámci té, které společnosti těmi nejdůležitějšími, a na jejichž ochraně, za pomoci prostředků trestního práva, má společnost imanentní zájem.

V rámci kategorizace objektu trestného činu pak Jelínek⁹⁵ předkládá jejich rozdělení podle stupně obecnosti. Tak vymezuje objekt obecný (rodový), druhový (skupinový) a individuální. Obecný objekt vnímá, jako souhrn právě těch nejdůležitějších vztahů, zájmů a hodnot, které jsou prostřednictvím TZ, zejména jeho zvláštní části, chráněny. Za druhový objekt pak označuje ten, který je vyjádřen společnými rysy individuálních objektů jednotlivých trestných činů. Druhový objekt představuje podstatně menší skupinu chráněných zájmů, které jsou obvykle zařazeny do jedné hlavy nebo jednoho dílu v rámci zvláštní části TZ. Ke skupinovému objektu pak dodává,⁹⁶ že jeho význam spočívá zejména v samotném rozdělení zvláštní části TZ, když toto členění a pořadí v rámci zvláštní části TZ, vyjadřuje pořadí chráněných hodnot, podle jejich důležitosti.

Konečně, jako individuální objekt⁹⁷ trestného činu se označuje ten konkrétní jednotlivý zájem, k jehož ochraně je to, které ustanovení zvláštní části TZ určeno. Je nezbytným

---

⁹¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 174.

⁹² Ibid.

⁹³ Ibid., s. 24.

⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání.* Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 152.

⁹⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 176.

⁹⁶ Ibid., s. 177.

⁹⁷ Ibid., s. 178-179.

znakem skutkové podstaty každého trestného činu a každý trestný čin uvedený ve zvláštní části TZ, má svůj vlastní individuální objekt.

Pro potřeby této práce, ve smyslu výše uvedeném, je jako stěžejní objekt nutno označit zejména ochranu života a zdraví. Ochrana života a zdraví je v případě sportovních zranění a úrazů typickým objektem, který bych označil za objekt druhový.

K tomu však přistupuje, dle mého názoru, jako potencionální a zákonem výslovně neuvedený objekt i zájem na poctivém, čestném a zdraví neohrožujícím výkonu sportovní činnosti. Jako další, byť neuvedený objekt sledávám i zájem na ochraně majetku, veřejný pořádek a práva a zájmy jiných. To ostatně nastupuje typicky v případě úplatkářských trestných činů, které jsou bohužel vždy aktuální v těch nejznámější a světově nejsledovanějších sportech, jako je fotbal a hokej.

V případě sportu se jedná vždy o velmi specifické situace, kde musí být brán na zřetel kontext sportovní činnosti a samotného činu. Jen to zajistí správné úvahy při identifikaci objektu a pomůže vyvodit příslušné právní důsledky.

3.2.2. Objektivní stránka trestného činu

Objektivní stránku, jako další z obligatorních znaků skutkové podstaty trestného činu, Jelínek⁹⁸ popisuje jako znak, který charakterizuje způsob spáchání trestného činu a jeho následky. Podle jeho názoru existují i konkrétní znaky objektivní stránky trestného činu, které musí být vždy v každé skutkové podstatě trestného činu vyjádřeny. Těmito konkrétními znaky objektivní stránky jsou jednání, následek a příčinný vztah, mezi jednáním a následkem.

Se závěry Jelínka korespondují i Šámalovy,⁹⁹ který ale nad rámec doplňuje, že objektivní stránka je základem trestné činnosti. Z tohoto důvodu se od sebe pak navzájem jednotlivé trestné činy odlišují. Podobný závěr, co se týče definice objektivní stránky trestného činu, ale přednesl i Novotný.¹⁰⁰ Jediný rozdíl u něj vnímám v tom, že definici rozšiřuje stanovisko, že objektem trestného činu nejsou konkrétní reálné předměty, ale toliko abstraktní hodnoty a zájmy.

---

⁹⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 179.

⁹⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 155-156.

¹⁰⁰ NOVOTNÝ O. In. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7, s. 117.

Prvním z obligatorních znaků objektivní stránky trestného činu je jednání. Jednání Jelínek¹⁰¹ definuje jako projev vůle ve vnějším světě. Ačkoli s touto definicí lze souhlasit, Šámal¹⁰² ji velmi vhodně zpřesňuje, když uvádí, že se jedná o vědomou činnost směřující k dosažení určitého záměru nebo cíle.

Podle způsobu jednání pak Jelínek¹⁰³ rozlišuje trestné činy komisivní a omisivní, přičemž omisivní trestné činy dále rozděluje na omisivní trestné činy pravé a nepravé. Komisivními trestnými činy jsou výhradně ty, které mohou být spáchány pouze konáním. Pro zpřesnění bych zde doplnil, že komisivní trestné činy jsou vždy spáchány konkrétním jednáním či činností pachatele. Naproti tomu, omisivními trestnými činy rozumíme ty, které je možné spáchat pouze opomenutím, a to typicky zejména opomenutím příkázané činnosti, kdy opomenutí může být vědomé i nedbalostní. Opomenutím tedy je jakási nečinnost až rezignace pachatele na konkrétní, jemu příkázané, jednání.

Druhým obligatorním znakem objektivní stránky trestného činu je následek. Jelínek¹⁰⁴ jej podává jako porušení nebo ohrožení těch hodnot, které jsou vymezeny v objektu daného trestného činu. Následkem je tedy jakákoliv porucha či ohrožení objektu trestného činu. Vzhledem k tomu, že i následek je obligatorním znakem skutkové podstaty, každý trestný čin uvedený ve zvláštní části TZ, musí mít následek. Následek je však třeba důsledně odlišit od účinku trestného činu, což mnohdy bývá zaměňováno. Účinek trestného činu se váže vždy pouze ke hmotnému předmětu útoku a jako takový, na rozdíl od následku, není obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu. Účinkem trestného činu tedy zjednodušeně rozumíme v případě zvlášť závažného zločinu vraždy, smrt oběti nebo v případě ublížení na zdraví osobu s poruchou zdraví.

Posledním obligatorním znakem objektivní stránky je příčinný vztah mezi jednáním a následkem trestného činu. Trestní odpovědnost pachatele nastupuje pouze tehdy, pokud pachatel svým jednáním následek, skutečně způsobil. Jelínek¹⁰⁵ pro stanovení příčinného vztahu mezi jednáním a následkem uvádí teorii podmínky, jejímž prostřednictvím se zjišťuje, zda by se

---

¹⁰¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 184-185.

¹⁰² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání.* Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 156-157.

¹⁰³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 185-193.

¹⁰⁴ Ibid., s. 188.

¹⁰⁵ Ibid., s. 199-200.

následek dostavil, pokud by se některé jednání odmyslelo. Za příčinu lze označit každý jev bez kterého by jiný jev nenastal a nenastal takovým způsobem, jakým nastal.

Výše uvedené lze podpořit i bohatou rozhodovací praxí, která však mnohdy Jelínkovu teorii podmínky, podle mého názoru, rozšiřuje. Za takový příklad lze uvést rozhodnutí Nejvyššího soudu¹⁰⁶ z něhož se podává že „*Příčinná souvislostí je dána i tehdy, jestliže vedle příčiny, která způsobila následek, působila další, jiná příčina, přičemž je nerozhodné, jestli každá z těchto příčin byla jinak způsobitelná přivodit smrt sama sobě nebo mohla tento následek přivodit jen ve vzájemném spolupůsobení s druhou příčinou.*“

Jelínek¹⁰⁷ doplňuje, že trestní odpovědnost je omezena i dvěma zásadami posuzování příčinné souvislosti. Tyto zásady posuzování příčinné souvislosti označuje jako zásadu umělé izolace jevů a zásadu gradace příčinné souvislosti. Zásada umělé izolace jevů redukuje všechny zjištěné příčiny a následky jen na ty trestněprávně relevantní. Zásada gradace příčinné souvislosti spočívá v tom, že různé příčiny a podmínky mají různý vliv na způsobení následku.

Z hlediska následku je pro téma této práce zajímavé rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn.: 25 Cdo 493/2015. V předmětném rozhodnutí Nejvyšší soud vyslovil názor, že následek, resp. jeho závažnost, nemůže být rozhodujícím hlediskem pro závěr o brutalitě zákroku a pro posouzení intenzity porušení sportovních pravidel. Stejně tak je excesem pouze takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry anebo nemá s hrou nic společného

3.2.3. Pachatel trestného činu

Pachatelem trestného činu, hovoříme-li pouze v rovině fyzických osob, je pouze trestně odpovědná fyzická osoba, která bezprostředně spáchala trestný čin.¹⁰⁸ Pokud jde o právnické osoby, v souladu s § 9 odst. 1 ZTOPO, i dle Jelínka¹⁰⁹ platí, že pachatelem trestného činu je právnická osoba, které lze přičítat porušení nebo ohrožení zákonem chráněného zájmu, způsobem uvedeným v ZTOPO. Nelze pominout, jak ostatně uvádí Jelínek,¹¹⁰ že pachatelem je nejen fyzická osoba, která naplnila všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, ale musí splňovat i obecné znaky trestného činu a spáchaný čin musí být protiprávní.

---

¹⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. srpna 2019, č.j. 4 Tdo 882/2019.

¹⁰⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 201-202.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Ibid, s. 206.

¹¹⁰ Ibid, s. 207-208.

Pokud jde o věk, pachatelem trestného činu může být vždy jen osoba zralá a taková, která je schopna nést důsledky trestní odpovědnosti. Dotyčná osoba musí rovněž nabýt takového stupně sociálně psychické a biologické dospělosti, aby byla schopna ovládat své jednání a rozpoznat protiprávnost svého činu. Ustanovení § 25 TZ pak v návaznosti na uvedené stanoví, že ten, kdo nedovršil patnáct let v době spáchání činu, není trestně odpovědný

3.2.4. Subjektivní stránka trestného činu

Posledním obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu je subjektivní stránka. Subjektivní stránku trestného činu Jelínek¹¹¹ vymezuje jako soubor znaků, kterými je charakterizována psychika pachatele ve vztahu k trestnému činu. Šámal¹¹² subjektivní stránku trestného činu popisuje obdobně, a to jako souhrn znaků týkající se psychiky pachatele.

V obou případech je jediným obligatorním znakem subjektivní stránky trestného činu, zavinění. Zaviněním se rozumí vnitřní psychický vztah pachatele k určitým skutečnostem, které zakládají trestný čin. Zavinění může mít formu úmyslu nebo nedbalosti. Tyto skutečnosti mohou existovat i bez přičinění pachatele, nebo mohou být vytvořeny pachatelem.¹¹³

Zavinění¹¹⁴ je tvořeno složkou vědění a složkou volní. Složka vědění je složkou intelektuální, zahrnuje vnímání všech předmětů a jevů, pomocí smyslových orgánů. Volní složka naopak vyžaduje, aby pachatel uskutečnění určitého jednání převzal do své vůle a pro takové jednání, spočívající i v porušení či ohrožení hodnot chráněných trestním zákonem, se rozhodl.

Vzhledem k tomu, že jednou ze základních zásad českého trestního práva, je zásada odpovědnosti za zavinění (*nullum crimen sine culpa*), vyžaduje se po pachateli trestného činu zavinění ve formě úmyslu, či nedbalosti.¹¹⁵ Tato zásada je pak promítnuta i v rámci úpravy obsažené v TZ, a to konkrétně v ustanovení § 13 odst. 2 TZ, které stanoví, cit.: „*K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že*

---

¹¹¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 229-230.

¹¹² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 167.

¹¹³ HERCZEG, J. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7502-044-4, s. 201.

¹¹⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 230-231.

¹¹⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 14.

postačí zavinění z nedbalosti.“ Podle Šámala¹¹⁶ spočívá význam této zásady v tom, že k naplnění trestní odpovědnosti nestačí následek jen způsobit, ale musí být také pachatelem zaviněn.

V rámci zavinění tak rozlišujeme jeho dvojí formu, úmysl a nedbalost. U úmyslného zavinění dále rozlišujeme úmysl přímý a nepřímý a pokud jde o nedbalost, rozlišujeme nedbalost vědomou a nedbalost nevědomou.

Úmysl¹¹⁷ obsahuje jak složku vědění, tak složku volní. Přímým úmyslem charakterizujeme jednání pachatele, který věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zákonem chráněný zájem a takové porušení nebo ohrožení chtěl způsobit. Nepřímý úmysl pak spočívá v tom, že pachatel přímo nechtěl způsobit porušení nebo ohrožení zákonem chráněného zájmu, ale pro případ, že by tak v rámci svého jednání učinil, s tím byl srozuměn. Nepřímý úmysl se tedy od úmyslu přímého odlišuje zejména tím, co pachatel v rámci svého jednání, sledoval. Srozuměním obecně chápeme smíření pachatele s tím, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zákonem chráněný zájem. Pachatel tedy v rámci svých představ o následku, jež si představoval jako možný, nepočítal s žádnou okolností, která by mu v něm mohla zabránit. Ostatně sám TZ v ustanovení § 15 odst. 2 srozumění charakterizuje tak, že „*Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.*“ Jelínek¹¹⁸ doplňuje, a to dle mého názoru velmi přesně, že právě srozumění je také variantou vůle, ale rozdílnou od chtění.

Pachatelovým cílem často není způsobení následku, který bude trestněprávně relevantní. Pachatel často svým jednáním sleduje zcela jiný nebo dokonce žádný konkrétní cíl, ale je srozuměn s tím, že případná realizace takového jím sledovaného cíle, předpokládá i způsobení trestněprávně relevantního následku.

Nedbalost vědomá charakterizuje jednání, kdy pachatel ví, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zákonem chráněný zájem, ale spoléhá, bez přiměřených důvodů na to, že takové ohrožení nebo porušení zákonem chráněného zájmu, nezpůsobí. Nevědomá nedbalost jsou ty případy jednání, kdy pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zákonem

---

¹¹⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání.* Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

¹¹⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 240-241.

¹¹⁸ *Ibid.*, s. 242.

chráněný zájem ale vzhledem svým okolnostem a svým osobním poměrům o tom vědět měl a mohl.¹¹⁹

Je obecně známé, že rozlišení nedbalosti vědomé a nevědomé, v praxi často přináší nemalé obtíže. I já se ve své dosavadní praxi setkal s mnoha případy, kdy bylo rozlišení formy nedbalostního zavinění velice složité. Za účelem rozlišení vědomé a nevědomé nedbalosti Jelínek¹²⁰ dodává, že právě při vědomé nedbalosti pachatel ví, že může porušení nebo ohrožení zákonem chráněného zájmu způsobit, ale při nevědomé nedbalosti o této možnosti ani neví.

Může vyvstat otázka, jak se vůbec taková nedbalost měří a jak ji zjišťujeme. Odpověď je prostá. Pro zjištění nedbalosti a její formy se zkoumá nejen psychický stav pachatele ke znakům trestného činu, ale i to, zda v době pachatelova protiprávního jednání existovaly, v případě vědomé nedbalosti „přiměřené důvody“ a naopak v případě nedbalosti nevědomé, zda pachatel v rámci svého protiprávního jednání „podle okolností a svých osobních poměrů vědět měl a mohl.“

Obecně však platí, jak ostatně poukazuje i Jelínek,¹²¹ že nedbalostně jedná zejména ten, kdo nedodrží míru opatrnosti, ke které je v rámci okolností povinen, a podle svých subjektivních možností také schopen ji dodržovat. První podmínka představuje tzv. objektivní vymezení určité míry opatrnosti, která se zpravidla žádá od každé osoby. Od některých osob, zejména těch, které vykonávají určitá specifická povolání, typicky lékaři, se však vyžaduje vyšší míra opatrnosti, a to zejména s ohledem na povahu činnosti, kterou vykonávají. Ono měřítko náležité opatrnosti určují konkrétně buď zvláštní předpisy¹²² anebo obecně přijímaná pravidla.¹²³ Podle Jelínka¹²⁴ pak nedbalostně jedná ten, kdo nedodrží takovou míru opatrnosti, které je podle svých možností schopen a povinen.

Zvláštní kategorie nedbalostní formy zavinění je hrubá nedbalost, která je vyjádřena v ustanovení § 16 odst. 2 TZ, které uvádí, že „*Trestný čin je spáchán z hrubé nedbalosti, jestliže přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti svědčí o zřejmé bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem.*“ Hrubou nedbalostí je tedy takové jednání pachatele, které je, ve vztahu k zájmům chráněným trestním zákonem, zcela zjevně bezohledné. Pachatel

---

¹¹⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0., s. 243-245.

¹²⁰ Ibid., s. 246.

¹²¹ Ibid., s. 247.

¹²² Např. např. předpisy týkající se silniční dopravy, stavební předpisy, zdravotnické předpisy.

¹²³ Např. lyžování na sjezdovce, kdy platí, že ten, kdo jede shora, je povinen dbát zvýšené opatrnosti.

¹²⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 246-247.

v rámci hrubé nedbalosti sleduje pouze svůj zamýšlený cíl a jakékoliv omezení či povinnosti k respektování jiných pravidel a předpisů, zcela ignoruje.

Z pohledu zavinění, tedy zavinění sportovního úrazu při výkonu sportovní činnosti je dokazování subjektivní stránky velmi těžké. Každá osoba, která provozuje sportovní činnost a splňuje i obecné znaky, které stanoví TZ, může být pachatelem trestného činu. Jednání sportovce je, za určitých podmínek, schopno v příčinné souvislosti způsobit porušení toho, kterého objektu trestného činu, a tedy i způsobit následek předvídaný příslušným ustanovením TZ. Ochrana zdraví sportovce a zachování zdraví sportovce je vždy, dle mého názoru, jakýmsi speciálně chráněným zájmem, kdy je třeba právě v případě zranění a úrazů způsobených sportovcem jinému sportovci, bezpečně prokázat úmysl (anebo nedbalost), takový následek způsobit. Zastávám názor, že i v případě zavinění ve formě nedbalosti a hrubé nedbalosti, by v případě sportovní činnosti, připadalo v úvahu aplikování trestní odpovědnosti, a to zejména pro ty trestné činy, kde následek bude ve formě těžké újmy na zdraví.

Jelikož se sport vyznačuje velkou soutěživostí a intenzivní fyzickou aktivitou, účastníci den, co den riskují zranění. Někdy lehká, někdy vážná. I když dnes jsou již úrazy a zranění považovány za součást sportu, existují situace, které mohou vyústit až v trestní stíhání.

V případě řešení otázky trestní odpovědnosti ve sportu nás samozřejmě nejvíce zajímá zkoumání subjektivní stránky. Subjektivní stránka je elementárním základem pro správnou právní kvalifikaci jednání sportovce. Rozlišení úmyslu a nedbalosti je a bude vždy velmi složité, mnohdy až nemožné. Možnost trestněprávně postihnout nejen jednání úmyslná, ale i nedbalostní otevřelo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn.: 3 Tdo 1355/2006, kde Nejvyšší soud vyslovil názor, že právě trestněprávní sankce přichází v úvahu i v případech závažnějších zavinění z nedbalosti.

Na tomto místě je možné doplnit, že Nejvyšší soud měl být, dle mého názoru, v této úvaze důslednější a více ji prohloubit a odůvodnit. Domnívám se, že by bylo nanejvýš vhodné, blíže objasnit, které konkrétní závažnější případy zavinění z nedbalosti, Nejvyšší soud, myslel. Osobně mám za to, že by se tento závěr měl vztahovat na ty nedbalostní případy, kdy je následkem těžká újma na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 TZ.

Tento můj závěr je však v přímém rozporu s jiným rozhodnutím Nejvyššího soudu, a to rozhodnutím sp. zn.: 25 Cdo 493/2015, v němž Nejvyšší soud vyslovil stanovisko, že následky nevyovídají nic o tom, zda zákrok byl či nebyl brutální a jaká byla jeho povaha a závažnost. Ačkoliv se jedná o rozhodnutí civilní, jeho závěry jsou, dle mého, v přímém rozporu se závěry Nejvyššího soudu v trestních věcech. Nadto, následek je, a to právě v případě trestného činu

těžkého ublížení na zdraví podle § 145 TZ a ublížení na zdraví podle § 146 TZ, nedílnou součástí skutkové podstaty těchto trestných činů a tedy nesplňuje-li následek kritéria stanovená § 122 TZ, nelze hovořit ani o ublížení na zdraví, ani o těžkém ublížení na zdraví

3.3. Okolnosti vylučující protiprávnost

Okolnosti vylučující protiprávnost jsou takové okolnosti, které pachatele činu, který by byl jinak trestný, zbavují jeho trestní odpovědnosti.¹²⁵ V důsledku existence okolnosti vylučující protiprávnost je tak pachatelovo jednání, beztrestné. Protiprávnost pachatelova jednání je vyloučena z důvodů, které takové jednání, které by jinak bylo nutné posuzovat měřítkem trestního práva, ospravedlňují. Jednání za existence okolností vylučujících protiprávnost není trestné od samého počátku. Nejde tedy o trestný čin, protože absentuje znak protiprávnosti takového jednání.

Mezi ty nejznámější a nejtypičtější okolnosti vylučující protiprávnost, které jsou zakotvené v TZ, řadíme zejména krajní nouze, nutná obrana, oprávněné použití zbraně. Pro téma této práce, související se sportovními úrazy a zraněními, jako i s trestní odpovědností ve sportu vůbec, jsou však stěžejními okolnostmi vylučujícími protiprávnost svolení poškozeného a přípustné riziko.

Právě vzhledem k zaměření této práce, jejímž stěžejním bodem zkoumání je otázka (ne)existence trestní odpovědnosti ve sportu, zejména trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy způsobené v rámci výkonu sportovní činnosti nebo hry, je nutné zaměřit se i na některé z okolností vylučujících protiprávnost. Důvodem je zejména ta skutečnost, že svolení poškozeného a přípustné riziko, bývají hojně užívány jako argument pro závěr o vyloučení trestní odpovědnosti ve sportu, a to zejména v souvislosti se vznikem sportovních zranění způsobených jiným sportovcem.

Osobně však s těmito názory zásadně nesouhlasím. Argumentace o neexistenci trestní odpovědnosti ve sportu, právě v souvislosti se zraněnými způsobenými jiným sportovcem, spočívá zejména v tom, že sportovec, typicky fotbalista, který vstupuje k fotbalovému zápasu tím samotným vstupem, mlčky dává své svolení k tomu, že může být zraněn nebo, že mu může být vůbec nějaké zranění způsobeno. Je pochopitelné, že fotbal je kontaktním sportem a zranění jsou

---

¹²⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 264.

v rámci jeho provozování více než častá. I přes to ale nelze, podle mého názoru, takový jednoznačně a úplně přijmout.

Samozřejmě, že v rámci výkonu sportovní činnosti, typicky pak v rámci provozování kontaktních sportů je riziko zranění a úrazu, podstatně zvýšené. Současně lze chápat také to, že souboje o míč do fotbalu, jako sportu, neodmyslitelně patří. Nemohu se však v žádném případě ztotožnit s tím, že svým vstupem na fotbalové hřiště dávám souhlas k tomu, abych mohl být protihráčem beztestně zraněn.

Osobně přijímám zvýšené riziko možného zranění nebo úrazu, nicméně právě v případě kolektivních kontaktních sportů, jako je typicky fotbal nebo hokej, by se mělo, dle mého, více uplatňovat zmiňované hledisko povinné a do jisté míry i zvýšené opatrnosti.

3.3.1. Svolení poškozeného

(1) *Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.*

(2) *Svolení podle odstavce 1 musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páčající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; je-li takové svolení dáno až po spáchání činu, je pachatel beztestný, mohl-li důvodně předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1 by tento souhlas jinak udělila, vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.*

(3) *S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.*

Svolení poškozeného historicky bylo, jako okolnost vylučující protiprávnost, dovozováno nejen soudní praxí, ale i odbornou veřejností, a to jako okolnost vylučující protiprávnost v zákoně výslovně neuvedená. Teprve novelizací TZ došlo k zakotvení svolení poškozeného, jako okolnosti vylučující protiprávnost, v rámci obecné části TZ. Obdobným způsobem byla legislativně zakotvena i další okolnost vylučující protiprávnost, a to přípustné riziko. Samotný institut svolení poškozeného navazuje na prastarou římskoprávní zásadu *volenti non fit iniuria*, která pochází z Ulpianových Digest.

Tato zásada zjednodušeně znamená, že tam, kde daná osoba může neomezeně vykonávat svá práva, aniž by tím došlo k dotčení práv třetích osob nebo zájmů společnosti, je na ní, zda svolí

k tomu, aby došlo k zásahu do těchto jejích práv.¹²⁶ Šámal¹²⁷ k tomu však doplňuje, že svolení poškozeného, zásadně vylučuje naplnění objektivní stránky některých trestných činů vymezených ve zvláštní části TZ, kdy některé skutkové podstaty hovoří výslovně o tom, že se uvedené jednání děje proti vůli poškozeného. Nelze proto hovořit např. o donucení tam, kde poškozený s takovým jednáním, které by jinak bylo bezesporu jednáním trestným, vážně, určitě a srozumitelně souhlasí.

Tím, kdo je oprávněn dát takové trestněprávně relevantní svolení, je typicky fyzická, ale i právnická osoba, jejíž práva a oprávněné zájmy mají být, nebo jsou dotčeny, protiprávním jednáním. V tomto kontextu však Šámal¹²⁸ upozorňuje na problém týkající se takového souhlasu u fyzických osob, u nichž je svéprávnost omezena, stejně jako u osob, které nejsou takového jednání v důsledku duševní poruchy, schopny. Uzavírá, že rozhodujícím hlediskem pro závěr, zda konkrétní osoba je v daném okamžiku, kdy dává takový souhlas, schopna vůbec posoudit jeho význam a následky, je její rozumová a volní vyspělost, stejně jako význam jednání, k němuž dává souhlas.

Zajímavé však, dle mého názoru je, že Šámal¹²⁹ v kontextu svolení poškozeného nevyklučuje ani zastoupení v samotném úkonu svolení, přičemž k tomu dodává, že vždy záleží právě na konkrétní situaci a samotném zájmu chráněném TZ, který má být zasažen. Následně pak připouští právě ono zastoupení, a to zejména pokud jde o výlučné majetkové zájmy poškozeného. To však za předpokladu, že zástupce je k takovému souhlasu oprávněn a mezi zájmy poškozeného a osoby dávající v zastoupení poškozeného souhlas, neexistuje kolize.

Svolení poškozeného, jako okolnost vylučující protiprávnost, spočívá tedy zejména v tom, že čin, který by jinak byl činem nedovoleným a trestným, je činem dovoleným a oprávněným.¹³⁰ Svolení poškozeného, jako okolnost vylučující protiprávnost, má však několikero nepominutelných podmínek,¹³¹ které je třeba zmínit, když se jedná zejména o:

---

¹²⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 421.

¹²⁷ Ibid., s. 422.

¹²⁸ Ibid., s. 423.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 281-282.

¹³¹ Ibid., s. 283.

- zájmy jednotlivce, o nichž on sám může rozhodovat a jejichž porušení se dotýká zájmů společnosti;
- nelze udělit souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení (s výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům lege artis);
- svolení je dáno zásadně před činem nebo současně s ním (dodatečný souhlas lze uvažovat jen výjimečně)
- svolení je dáno dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně;
- svolení je dáno osobou, která je schopna učinit v tomto směru závazný projev.

Pokud jde o první z výše uvedených podmínek svolení poškozeného, jako okolnosti vylučující protiprávnost, Šámal¹³² upozorňuje, že poškozený může dát souhlas pouze k zásahům do těch zájmů, o nichž poškozený může sám rozhodovat, aniž by tím souhlasem bylo dotčeno právo jiných osob, nebo zájmy společnosti. Proto je, dle jeho názoru, zcela nevýznamný souhlas v případě trestných činů proti životu a zdraví.

Naproti tomu jde ale, podle mého názoru, rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn.: 25 Cdo 493/2015, kde Nejvyšší soud uvádí, že je třeba zohlednit samotný charakter uvedeného sportu, při kterém dochází ke vzájemnému kontaktu hráčů, což zvyšuje riziko jejich zranění. Každý, kdo se takového sportu účastní, si musí být tohoto rizika vědom a určitou, v daném druhu sportu obvyklou míru rizika tedy vědomě akceptuje.

Osobně právě zde, díky výše uvedenému Šámalovu přesvědčení, vnímám zásadní rozpor se smyslem svolení poškozeného, v kontextu trestní odpovědnosti ve sportu. Jak Šámal, dle mého názoru, velmi správně uvádí, souhlas poškozeného je zcela nevýznamný v případě trestných činů proti životu a zdraví. Zejména odborná nauka a judikatura však právě svolením poškozeného a jeho, dle mého soudu, pokřiveným výkladem v kontextu sportovní činnosti, fakticky ospravedlňuje zásahy do života a zdraví sportovců.

Tento postoj Šámala, obecně k otázce svolení poškozeného, vnímám jako rozporný k obecné k otázce sportovních úrazů a sportovních zranění vzniklých při sportovní činnosti. Jako dlouholetý aktivní, byť amatérský fotbalista jsem osobně nikdy neuvažoval nad tím, že svou

---

¹³² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře.* V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 423.

účastní na fotbalovém zápase dávám soupeřům svůj konkludentní souhlas k tomu, aby mě jakkoli zranili. Naopak, takový souhlas snad nemůže žádná, rozumně přemýšlející osoba nikdy dát. Z toho důvodu se domnívám, že aplikace této okolnosti vylučující protiprávnost, v případě sportovních zranění a úrazů, je zcela nepřijatelná, nevhodná a troufám si říct, protiústavní.

V tomto směru dlužno uvést, že právě sám TZ přímo výslovně zakazuje užívat svolení poškozeného tam, kde by mělo dojít k ublížení na zdraví anebo usmrcení. To, je, dle mého názoru, zásadně podstatné právě pro sportovní úrazy a zranění vzniklá jednáním jiného sportovce při výkonu sportovní činnosti. V případě ochrany života a zdraví, nelze dělat výjimky, natož pak výjimky tohoto typu. Bohužel však, jak bude judikaturou obecných soudů dále prokázáno, tato zcela nesmyslná úvaha, i nadále u obecných soudů, přetrvává. I nadále zastávám striktní a nekompromisní názor, že účasti na sportovním utkání anebo jiném výkonu sportovní činnosti, nedávám žádný souhlas k tomu, aby bylo mé zdraví poškozeno. Stejně tak odmítám názor, že výkonem sportovní činnosti přebírám riziko negativních důsledků, které mohou, při výkonu sportovní činnosti, vzniknout. Tyto názory, bohužel, opětovně potvrzují skutečnost, že soudy jsou zcela odtrženy od každodenní reality „běžných“ smrtelníků.

K výše naznačeným podmínkám svolení poškozeného, jak tyto byly vymezeny výše, je vhodné dále doplnit, že souhlas takovým jednáním musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby, která páchá čin, který by byl jinak trestný. Rozhodným okamžikem je vždy okamžik dokonání trestného činu, popřípadě dokončení posledního útoku v případě pokračování v trestném činu u trestných činů trvajících a trestných činů hromadných. V takovém případě lze souhlas označit už za souhlas následný.¹³³

Obdobně jako výše Šámal, uzavírá i Jelínek¹³⁴ když konstatuje, že svolení poškozeného může protiprávnost vylučovat pouze v tom případě, je-li poškozený, oprávněn se toho, kterého konkrétního zájmu, vzdát. V této souvislosti proto vyzdvihuje zejména majetkové trestné činy, když právě u nich se jedná o zájem, o kterém může jednotlivec, volně rozhodovat v rozsahu stanoveném zákonem.

---

¹³³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 423.

¹³⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 283.

Svolení poškozeného je jedním z uvažovaných kritérií i pro rozhodovací praxi. V rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn.: 7 Tdo 561/2016, které bude detailněji rozebráno v příslušné kapitole této práce, Nejvyšší soud reaguje na názory Městského soudu v Praze, který hovořil o riziku vyplívajícím ze hry a souhlasu s potencionálním zraněním.

Nejvyšší soud zde takové úvahy odmítá se závěrem, že o trestný čin se jedná nejen v případech, kdy dojde k úmyslnému napadení protihráče, a to bez jakéhokoli sportovně relevantního boje o míč (či puk), ale i ve vážnějších případech.

Obdobně se institut souhlasu poškozeného objevil i v rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn.: I. ÚS 1939/07, kde se Ústavní soud vyjádřil tak, že souhlas poškozeného s účastí na hře nemůže pokrýt jednání, v němž bylo obecnými soudy shledán trestný čin ublížení na zdraví.

Jak vidno, některá rozhodnutí soudů již aplikaci institutu svolení poškozeného pro případy sportovních zranění, neaplikují. Naopak k problematice přistupují, dle mého názoru, s velmi rozumným pohledem, který lze shrnout tak, že souhlas poškozeného nemůže pokrýt úmyslná jednání a případy nedbalostních zavinění

3.3.2. Přípustné riziko

(1) Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.

(2) Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.

Druhou z okolností vylučujících protiprávnost, kterou je nutno vzhledem k tématu této práce zmínit, je přípustné riziko. Přípustné riziko je v případě sportovních zranění a úrazů způsobených sportovci jiným sportovcem uváděno z toho důvodu, jak ostatně bude i dále v této práci uvedeno, že sportovec, který vstupuje do zápasu, sportovního boje nebo činnosti, připouští určité možné riziko zranění nebo úrazu. Je však vhodné poznamenat, že tato teorie se uplatňuje zejména v případě sportů kontaktních, typicky jako fotbal, hokej apod., a úzce souvisí i se

svolením poškozeného, jako další okolností vylučující protiprávnost, která byla rozvedena již výše.

Přípustné riziko v souvislosti se sportem vyzdvihuje i Šámal.¹³⁵ Ten uvádí, právě jako typicky společensky prospěšnou činnost sport, při kterém je v nezbytné míře, riziko nutné podstoupit. Pro upřesnění uvádí, že rizikem se chápe stav nejistoty, zda se dostaví žádoucí následek při vědomí, že může i dojít k jinému, negativnímu následku. Zajímavý je jeho odkaz¹³⁶ na důvodovou zprávu k TZ, kdy konstatuje, že právě definice přípustného rizika, pokrývá všechny případy, tedy i sportovní aktivity. Závěrem ale uvádí, že posouzení sportovních aktivit a sportovních činností podmínkami stanovenými pro přípustné riziko, jako okolnost vylučující protiprávnost, může být sporné, přičemž tuto okolnost vylučující protiprávnost, nelze vztáhnout na sportovní amatéry.

Zmíněná Šámalova myšlenka, podle níž nelze přípustné riziko, jako okolnost vylučující protiprávnost, vztáhnout na sportovní amatéry, velmi kvituji a plně se s ní ztotožňuji. V případě amatérského sportu, podle mého názoru, má a musí být, kladen důraz zejména na ochranu života a zdraví, a to z toho důvodu, že pro amatérské sportovce, není sport zdrojem obživy a každodenní činností, ale pouze zdrojem radosti, potěšení a zlepšení fyzické kondice. Za takové situace rozhodně nelze přijmout závěry, že amatér vstupující na fotbalové hřiště k zápasu, fakticky souhlasí s tím, že může být, třeba i velmi vážně zraněn. Takové zranění způsobené sportovnímu amatérovi totiž může v konečném důsledku značně omezit jeho výdělečnou schopnost nebo i schopnost jeho uplatnění ve společnosti, jako jej může i na dlouhou dobu vyřadit z běžného života.

Přípustné riziko, bylo také jako okolnost vylučující protiprávnost, dovozováno nejen soudní praxí ale i odbornou veřejností, jako okolnost vylučující protiprávnost v zákoně výslovně neuvedená. Hovořilo se o ní vždy zejména v souvislosti s nevyhnutelnou lidskou činností, která je však nebezpečná, avšak společensky vysoce ceněná.¹³⁷

---

¹³⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře.* V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 427.

¹³⁶ *Ibid.*, s. 427-428.

¹³⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání.* Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0, s. 284.

Přípustné riziko, po svém legislativním vymezení a inkorporaci do TZ, jako další okolnost vylučující protiprávnost spočívá v tom, že při zavádění nové techniky, nových postupů nebo i při testování nových výrobků a odvrácení nebezpečí, je třeba zájmy jinak chráněné TZ, vystavit určitému nebezpečí, jelikož bez nebezpečí, není žádný pokrok.¹³⁸

Z výše citovaného ustanovení, kterým je zakotveno přípustné riziko, plynou jeho základní podmínky, na které poukazuje i Jelínek¹³⁹ a které jsou následující:

- výkon společensky prospěšné činnosti v rámci povolání, postavení, zaměstnání a funkce;
- jednání je v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi;
- nesmí dojít k ohrožení života nebo zdraví člověka, bez souhlasu v souladu s jiným právním předpisem;
- výsledku nelze dosáhnout jinak;
- činnost nesmí odporovat požadavkům jiných právních předpisů, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti a dobrým mravům.

Z předestřených podmínek přípustného rizika, jako okolnosti vylučující protiprávnost je patrné, že takto „riskovat“ může jen osoba v rámci svého zaměstnání, postavení, funkce nebo povolání, tedy musí být jakýmsi profesionálem, a nikoliv laikem nebo amatérem.

S tímto lze opět jen souhlasit, jelikož pouze kvalifikovaná osoba je schopna posoudit míru hrozícího rizika ve vztahu k výsledku, kterého má být dosaženo. Kvalifikovaná osoba pak musí o takovém rizikovém jednání rozhodovat vždy *lege artis*, tedy pouze v souladu s doposud získanými informacemi a dosaženým stavem poznání v době rozhodování.¹⁴⁰

K obdobnému závěru dochází i Jelínek,¹⁴¹ podle kterého platí u přípustného rizika zásada riskantního jednání, kdy společensky prospěšného výsledku nelze dosáhnout jinak. Takový stupeň rizika ale musí odpovídat i očekávanému prospěchu, při zohlednění toho, co je ohroženo, jaký může být rozsah případné poruchy a její celková pravděpodobnost.

---

¹³⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.

¹³⁹ *Ibid.*, s. 285-286.

¹⁴⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání*. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 429.

¹⁴¹ *Ibid.*, s. 276.

Máme-li uvažovat o aplikaci této okolnosti vylučující protiprávnost v případě sportovních zranění a úrazů, a to v kontextu zájmu společnosti na výkonu sportovní činnosti, je třeba uvést, že i aplikace přípustného rizika, je do jisté míry, problematická. Předně by každý sportovec musel důsledně uvážit danou situaci a počínat si v ní tak, aby riziko způsobení zranění, maximálně minimalizoval, a to za současného splnění podmínky výkonu sportovní činnosti čistě, v souladu s pravidly fair play a sportovními pravidly sportu, který vykonává či provozuje. V opačném případě by totiž nemohla být splněna ona zákonná podmínky možnosti dosáhnout společensky prospěšného výsledku, jinak.

Přípustné riziko je zmíněno v souvislosti s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 561/2016, kde jeho uplatnění, ve vztahu k profesionálním sportovcům, zmínil nejvyšší státní zástupce, což odůvodnil tím, že tělesná zdatnost a sportovní průprava profesionálních sportovců je na podstatně vyšší úrovni než v případě amatérů, přičemž právě obratnost a schopnost provést pohyby a zákroky řádně, umožňuje i rizikovější činnost.

Obecně však platí, že ohrožení zdraví je přípustným rizikem povoleno za výjimečných podmínek, které jsou stanoveny v jiném, speciálním právním předpisu. Typicky se však jedná o aplikaci a užití nových léků a léčebných postupů, případně jiných skutečností, kterými se cílí k dosažení společensky prospěšného výsledku. To však, dle mého názoru, neplatí pro sportovní činnost, a to právě z toho důvodu, že je zde zakotvena podmínka jednání v souladu s dosaženým stavem poznání, což se na sport a sportovní činnost, prakticky nedá aplikovat.

Otázkou přípustného rizika ve sportu se zabývá i Kocina.¹⁴² Vyznává názor, že přípustné riziko, jako okolnost vylučující protiprávnost, je možné aplikovat i v případě sportu, když v této souvislosti předkládá pojem přípustné riziko sportovců. V tomto směru představuje jakousi zvláštní okolnost vylučující protiprávnost u některého jednání sportovců. Rozlišuje i pojem sportovní riziko, které lze podat jako riziko, které vzniká u konkrétní sportovní činnosti, ať už provozované profesionálně či rekreačně, zejména pak u kontaktních sporů, kde vznikají různé následky spočívající v ublížení na zdraví. Obecně pak hodnotí sport jako společensky prospěšnou činnost, a to s ohledem na to, že v oblasti sportu jsou činná jak ministerstva a jiné správní úřady, tak i územní samosprávné celky. Dovozuje, že stát ve sportu vidí společensky prospěšnou činnost

---

¹⁴² KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin-advokacie*. Publikováno 24.3.2016. Dostupné na: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pripustne-riziko-ve-sportu?browser=full>. Citováno 24.2.2024.

a, že tedy sport, jako takový, naplňuje předpokládané podmínky okolnosti vylučující protiprávnost, přípustného rizika.

Podle jeho názoru můžou být sportovní aktivity posuzovány optikou přípustného rizika, jako okolnosti vylučující protiprávnost, a to i v případě výkonu sportovní činnosti, která je prováděna amatéry. Případnou trestní odpovědnost sportovce je nutné posuzovat právě s přihlédnutím k přípustnému riziku, ale i svolení poškozeného. V tom kontextu komentuje rozhodnutí 3 Tdo 1355/2006, které osobně považuji za průlomové. Naopak Kocina souhlasí pouze s tím, že ingerence práva, ve formě vyvození trestní odpovědnosti, není vyloučena, nicméně uvedené rozhodnutí označuje za polemické a kritizuje i to, že nevychází z doktrinálních závěrů a nemá propracovanou argumentaci.

S tím se osobně nemohu plně ztotožnit. Lze sice souhlasit s tím, že rozhodnutí mohlo být argumentačně propracovanější, ale berme jej jako rybku v moři a buďme rádi, že tato rybka, i když nikoliv dokonalá, existuje. Závěrem prezentuje názor, že trestní postih by za nedbalostní trestné činy, neměl přicházet. Pokud už by k tomu mělo dojít, mělo by to být zdůvodněno nějakými mimořádnými skutečnostmi, jako např. nepřiměřenou tvrdost, charakter sportu, posouzení, zda jde o amatéra či profesionála apod.

Konečně i důvodová zpráva k TZ se krátce vyjadřuje k otázce přípustného rizika ve sportu. Podle důvodové zprávy se totiž výkonu práva se blíží i případ vykonávání dovolené činnosti, s níž je zpravidla spojeno určité nebezpečí. Tím, že pak právní řád takovou činnost připouští, projevuje fakticky souhlas s nutnou mírou nebezpečí, která je spojena s takovou činností a jejím výkonem. Podobně je tomu i při provozování sportu, s nímž je někdy spojeno nebezpečí pro zdraví lidí.

4. Trestní odpovědnost ve sportu

4.1. Teoretické přístupy k trestní odpovědnosti ve sportu

Sport, jak jej známe, se v tom nejobecnějším pojetí nevyznačuje žádným speciálně chráněným zájmem, který by byl reflektován ve zvláštní části TZ speciálním ustanovením nebo speciálním trestným činem, a to ani v případě sportovních zranění, dopingů nebo násilí na stadionech.

Nicméně lze souhlasit s tím, jak upozorňuje i Králík¹⁴³ že se postupně začíná dohled státních orgánů nad sportem a sportovní činností prosazovat a realizovat. Otázka trestní odpovědnosti ve sportu v případě sportovních zranění, by měla být, dle mého názoru, již na stole delší dobu, bohužel, její realizace stále pokulhává, stejně jako pokulhává vůbec jakákoliv odborná diskuse na toto téma.

Podle Králíka¹⁴⁴ totiž odpovědnost a zjevně nejen trestní odpovědnost ve sportu, souvisí s členěním sportovní činnosti, na sportovní činnost v užším a širším smyslu. Do sportovní činnosti v užším pojetí, jsou zahrnuty zejména aspekty sportu vztahující se k jeho základům a samotné funkci sportovní činnosti. Králík¹⁴⁵ je totiž toho názoru, že pokud jde o sportovní činnost v užším smyslu, tam převažuje samotná sportovní regulace, tedy vlastní pravidla sportovního zápolení, včetně disciplinárních opatření za porušení takových sportovních pravidel. To vše spadá do kompetencí daných sportovními organizacemi, která vydávají svá sportovní pravidla. Naproti tomu, sportovní činnosti v širším smyslu rozumí Králík¹⁴⁶ sport a vše kolem sportu, zejména to, co přesahuje výkon samotné sportovní činnosti. Těmito širšími souvislostmi jsou typicky právní postavení sportovců a sportovních organizací, doping, sportovní zranění, divácké násilí apod.

Domnívám se, že legislativní vymezení vyžaduje aplikaci jak užšího, tak i širšího pojetí sportovní činnosti. Tedy jakési synergie těchto dvou úhlů pohledu. Vyzdvihl bych, a to i vzhledem k tématu této práce, pojetí širší, kde budou logicky zahrnuta sportovní zranění, doping, divácké násilí a další problematické aspekty. Mám za to, že v mnohých případech by měla být, a to i souběžně s odpovědností disciplinární, uplatňována i odpovědnost trestní.

---

¹⁴³ KRÁLÍK, Michal. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-099-4, s. 12.

¹⁴⁴ Ibid., s. 13.

¹⁴⁵ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 80-7179-532-1, s. 11.

¹⁴⁶ Ibid., s. 13.

S tímto mým predestřeným názorem souhlasí i Nekola¹⁴⁷ podle kterého dokonce i existují případy porušení sportovních pravidel, kdy takový skutek je třeba posuzovat souběžně jak prostřednictvím disciplinárních norem, tak i norem právních. Typicky se jedná o úmyslné fauly, kde je následkem úraz nebo i výtržnictví na sportovních stadionech.

Pokud jde o současný náhled odborné veřejnosti na otázku možné existence trestní odpovědnosti ve sportu, odborná literatura odlišuje tři základní teorie¹⁴⁸ jimiž popisuje uplatňování trestního práva v oblasti sportu.

První z těchto teorií, teorie absolutní sportovní imunity, stojí, jak již název napovídá, na závěru, že sport je samosprávnou oblastí, do které není žádným způsobem možné regulativně zasahovat. Podle Coufalové¹⁴⁹ je to proto, že sport je oblastí společenské činnosti, která si tvoří svá vlastní pravidla a zároveň je schopna tyto pravidla, v případě jejich porušování, dostatečně postihovat. S Coufalovou souhlasím, avšak jen částečně. Lze totiž vyslovit souhlas pouze s první částí predestřeného názoru. Plně se ztotožňuji s tím, že sport je svébytnou společenskou činností, která si své pravidla tvoří a, do jisté míry, vymáhá sama. Nemohu se však ztotožnit s tím závěrem, že sport, jako svébytná činnost vytvářející svá pravidla, dokáže tato dostatečně efektivně vymáhat a jejich nedodržování odpovídajícím způsobem postihovat. To vnímám spíše jako naivní názor, který může být způsoben absencí na provozování sportu a sportovní činnosti.

Podle mého soudu to sport nedokáže. Pro tento, dalo by se říct i striktní závěr, čerpám nejen ze zkušenosti dlouholetého, byť amatérského fotbalisty, ale i z dalších, mě známých, případů, včetně případů známých ze sdělovacích prostředků.

Osobně totiž zastávám názor, že v případě vážnějších prohřešků proti sportovním pravidlům, je disciplinární trest, trestem nepřiměřeně mírným. Totiž právě v takových případech, kdy je ohroženo zdraví nebo dokonce život účastníků sportovního zápolení, je disciplinární trest, mnohdy neadekvátní a velmi mírnou, až symbolickou, reakcí. Jako takový vážnější prohřešek pak mohu označit takové jednání, jehož následkem je typicky těžká újma na zdraví ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ.

---

¹⁴⁷ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 33.

¹⁴⁸ *Ibid.*, s. 12.

¹⁴⁹ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 12.

Domnívám se, že velmi vhodným a adekvátním trestem za spáchání některých disciplinárních prohřešků, by byl peněžitý trest tak, jak jej známe z TZ. Stejně jako vnímám efektivitu a využitelnost peněžitého trestu v rámci standardního trestního řízení, tento trest bych navrhoval využít i jako jeden z trestů disciplinárních, a to třeba v případech slovních urážek rozhodčích, což osobně vnímám jako méně závažné porušení sportovních pravidel. Nejenže by prostřednictvím takového trestu byly získávány finanční prostředky pro sport a jeho rozvoj, ale rovněž by, dle mého soudu, došlo k celkovému poklesu těchto prohřešků. Vidina hrozící pokuty, jak je peněžitý trest laickou veřejností odpovídajícím způsobem vnímán, je rozhodně více odrazující skutečností než pouhý zákaz účasti v několika málo zápasech.

Teorie absolutní sportovní imunity popisuje odlišnost a samostatnost sportu ve vztahu k právu a klade důraz na to, že v rámci sportu jsou přijatými pravidly zřízeny orgány určené k vynucování a dodržování stanovených a přijatých sportovních pravidel. Coufalová¹⁵⁰ uzavírá, že právě sport nepodléhá, v rámci této teorie, právnímu řádu, neboť disponuje svými mechanismy, díky kterým je možno vztahy v rámci sportu regulovat.

I přes to mám za to, že v některých případech je zcela na místě, aby nastoupila trestní odpovědnost. Takovými případy jsou, jak jsem již uvedl výše, vážná úmyslná ale i nedbalostní zranění, kdy na straně poškozeného dojde ke vzniku těžké újmy na zdraví, ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ. Tedy jinými slovy, jakýkoliv následek spočívající v těžké újmě na zdraví, ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ, by měl být i v rámci sportu posuzován jako trestný čin. V tomto směru se mi jako ideální jeví, aby bylo takové jednání vždy posuzováno optikou trestního práva, jako standardní trestný čin a teprve provedeným dokazováním dojít k závěru, zda se opravdu o trestný čin jedná či nikoliv.

Druhou teorií zabývající se vztahem trestního práva a sportu, je teorie rigidního uplatňování právního řádu¹⁵¹ která je, jak název napovídá, pravým opakem teorie absolutní sportovní imunity. Teorie rigidního uplatňování právního řádu spočívá v tom, že k uplatňování právní odpovědnosti, tedy i trestní odpovědnosti, dochází ve sportu identickým způsobem, jako u ostatních společenských činností. Jinými slovy, dle dikce této teorie, se zřejmě v případě sportu neuplatní konkrétní přijatá sportovní pravidla, nebo se uplatní toliko omezeně a stěžejní zde bude právě zakotvená právní odpovědnost, tedy jak odpovědnost civilní, tak i odpovědnost trestní.

---

¹⁵⁰ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 13.

¹⁵¹ *Ibid.*, s. 15.

K teorii rigidního uplatňování právního řádu dlužno uvést, že i tuto je třeba do jisté míry odmítnout, a to zejména pro její nepřiměřenou přísnost. Je totiž zcela logické, že v průběhu sportovní činnosti, bude docházet ke zraněním apod., přičemž by každé zranění, a to právě s ohledem na veškeré okolnosti, které jeho vznik vyvolaly, nemělo být posuzováno v kontextu trestního práva. Jistě by byl nežádoucí jev, aby každé sportovní zranění, k němuž například ve fotbale, v hokeji nebo jiném sportovním odvětví dojde, bylo posuzováno orgány činnými v trestním řízení. Nejenže by tento přístup v konečném důsledku zcela zahltil soudní soustavu, ale rovněž by jistojistě způsobil, to, že by sportovci svůj sport hojně opouštěli, a to právě ze strachu z trestní represe. Je proto třeba vždy hledat to nejvhodnější, nejvyváženější a nejspravedlivější řešení, které bude odpovídat všem aspektům demokratického právního státu.

Na druhou stranu, s ohledem na vyslovený názor výše, stále platí, že by měla být prostředky trestního práva posuzována vážná sportovní zranění, naplňující parametry těžké újmy na zdraví, ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ.

Třetí a dle mého názoru vůbec nepřiléhavější teorie vztahu sportu a trestního práva, je označovaná jako modifikovaná teorie trestní odpovědnosti.¹⁵² Tato teorie spočívá v tom, že se jedná o jistou kombinaci předešlých dvou teorií, v níž bude uplatňování trestní odpovědnosti ve sportu obsahovat odchylky nejen v rámci jednotlivých států a jejich právních kultur, ale také společenského vývoje a politického nahlížení.¹⁵³ V rámci této teorie je uplatňována trestní odpovědnost jen za ty nejzávažnější jednání, které není na místě již postihnout prostředky sportu, resp. sportovního práva.

Osobně se k této teorii přikláním nejvíce, protože tato jediná dokáže reagovat na sport a jeho problematiku, i při zohlednění současné dynamiky, s jakou se sport v dnešní době vyvíjí. Mám za to, že prostředky trestního práva by měly být, a to, pokud jde o sportovní zranění, využívány pouze v případech nejzávažnějších a nejvíce společensky škodlivých.

Tyto moje závěry dokonce korespondují s rozhodovací praxí soudů. V další části této práce, která je věnovaná soudním rozhodnutím, je vyzdviženo několik z nich, jejichž úvahy a závěry korespondují s modifikovanou teorií trestní odpovědnosti.

---

¹⁵² COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 14.

¹⁵³ *Ibid.*, s.15.

Jedním z nich je například rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn.: 3 Tdo 1355/2006, kde je uveden závěr, že trestní odpovědnost ve sportu není vyloučena a současně, že ji nelze omezovat jen na úmyslná jednání, ale i na ty případy závažnějších zavinění z nedbalosti

Byť lze tyto tři výše předestřené teorie zabývající se vztahem sportu a práva, resp. jeho uplatňování v rámci sportu a sportovní činnosti za základní, nelze opomenout ani další, odlišné pohledy na tuto problematiku.

Obdobu teorie absolutní sportovní imunity přednesl v rámci svých úvah Prusák,¹⁵⁴ když navíc svými názory, předběhl svou dobu. Uvedl totiž, že většina teoreticko-sportovních i právních koncepcí se hlásí k nevýlučné odpovědnosti sportovce za jeho zaviněné protiprávního jednání, což by se dalo přiblížit právě k první zmíněné teorii, teorii absolutní sportovní imunity. Dlužno uvést, že tyto jeho myšlenky a názory byly vysloveny daleko dříve, než je vyslovila Coufalová.

Je patrné, že každý z uvedených autorů, své názory a pohledy, předkládá na základě zkušeností a konkrétních příkladů, a to ve zcela jiné době. Vymezení těchto teorií na základě konkrétních příkladů však může být o to více komplikované. Každý z autorů může totiž, obdobný nebo zcela identický příklad, vnímat jinak a uplatňovat na něho svůj, zcela odlišný, pohled. V případě takového vymezení za pomoci konkrétních příkladů dojdeme vždy k názorovému rozštěpení, přičemž na jedné straně těchto názorových protipólů jsou zastánci sportovního práva, jako jakéhosi speciálního právního režimu pro sportovce, jehož podstata stojí na jejich imunitě, tj. exempci z obecné odpovědnosti, a to i trestní a na druhé straně jsou zastánci aplikace trestní odpovědnosti ve sportu.

Zastánci exempce sportovců z trestní odpovědnosti, předkládají obecně, za účelem odůvodnění svého názoru, tyto argumenty. Předně je vždy zásadní, zda k porušení zákona a sportovního pravidla došlo na sportovišti a v čase sportovní hry, soutěže. Pokud ano, přistupuje další argument, a to, že sportovec nenese právní odpovědnost za následek, který nastal při sportovní hře, ať už se jedná o zranění či smrt, když stát provozování této sportovní činnosti dovolil anebo nezakázal. Konečně posledním typickým argumentem pro exempci sportovcům je, že samotný protiprávní následek, typicky zranění nebo dokonce i smrt, vznikl bez přímé souvislosti s porušením pravidel hry nebo soutěže, které nemůžou a ani nejsou v rozporu s právními normami.

Nedokážu se osobně ztotožnit s posledním uvedeným argumentem. Podle mého názoru je zcela irelevantní, že následek, tedy zranění či smrt, vznikl bez přímé souvislosti s porušením pravidel hry nebo soutěže. Tímto je lze totiž, za určitých okolností, opravdu ospravedlnit jakékoliv

---

¹⁵⁴ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 68.

závažné zranění, a dokonce i usmrcení. Tento argument proto považuji za zcela mylný a nepřipadný. Nemělo by být vůbec rozhodné, zda došlo k porušení daného sportovního pravidla, neboť sportovní pravidlo, jako takové, je v souladu se zásadou legální licence, podřízeno zákonům. A žádný zákon nestanoví, že je možné kohokoliv zranit a způsobit mu újmu na zdraví či snad usmrtit. V tomto směru proto uvedený argument zcela odmítám.

Absolutní sportovní imunita je proto, dle mého soudu, přežitek, který má za cíl pouze ospravedlnit jakékoliv, i nebezpečné, úmyslné a protiprávní jednání sportovců, což je nejen nepřijatelné, ale v konečném důsledku i nepraktický a neproveditelný. Ostatně i Prusák¹⁵⁵ již ve své době měl tuto teorii absolutní sportovní imunity, za nerealistickou

4.2. Sportovní zranění a sportovní úrazy

Otázka odpovědnosti sportovců se z hlediska jejich deliktní způsobilosti, nevyznačuje žádnými specifiky. Ve sportu totiž nenalezneme nic, co by jej odlišovalo, z hlediska subjektivní odpovědnosti, od jiných společenských oblastí.¹⁵⁶

Mám za to, že právě sport, obsahuje z hlediska pohledu na subjektivní odpovědnost sportovců, oproti jiným společenským činnostem, značné odlišnosti. Jako první z nich bych vyzdvihl tu skutečnost, že oproti jiným společenským činnostem, ve sportu obecně, ale v některých sportech tím spíše, může dojít k závažným zraněním a úrazům, které mohou vyústit ve značné zdravotní následky. I v případě diváckého násilí a užívání dopingu nelze odhlédnout od toho, že zdravotní hledisko bude vždy tím primárně ohroženým zájmem. Již z toho důvodu, kdy jednoznačně zastávám postoj, že jak v každém kolektivním sportu, tak i v rámci sportovní činnosti jednotlivců, může dojít v důsledku jeho výkonu k závažným úrazům a poraněním, a tím je sport oproti jiným společenským činnostem, značně odlišný. To ostatně koresponduje s Králíkem¹⁵⁷ podle kterého právě skutečnost, že sport je pojímán interdisciplinárně, výrazně rozšiřuje rozsah odpovědnostních vztahů ve sportovní sféře. Totiž oproti předchozím dobám, kdy v rámci sportu převládal převážně spolkový dohled, vykonávaný prostřednictvím disciplinárních, technických, řídicích a dalších struktur, nyní nastává změna směřující k tomu, že se postupně začíná prosazovat právě i linie standardního dohledu nad výkonem sportovní činnosti a dodržování sportovních

---

¹⁵⁵ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984., s. 70.

¹⁵⁶ KRÁLÍK, Michal. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-099-4, s. 15.

¹⁵⁷ Ibid., s. 12.

pravidel, realizovaná prostřednictvím státních orgánů, a to zejména ve sféře práva občanského, správního a i trestního. Tuto zvýšenou právní ingerenci v rámci sportovních úrazů vnímám v se shodě s Králíkem¹⁵⁸ jako snahu směřující zejména k vymezení jednoznačných mantinelů, v nichž se mohou sportovci, zejména v rámci výkonu sportovní činnosti, pohybovat. Králík dokonce souhlasí s mnou předestřeným závěrem o aplikaci trestního práva v případě vážných sportovních zranění a úrazů, tedy těch, kde je naplněno ustanovení § 122 odst. 2 TZ. Králík¹⁵⁹ totiž uvádí, že právě aplikaci trestního práva v případě brutálních úmyslných zranění, vyloučit nelze. Zdůrazňuje¹⁶⁰ však, že právě při výkonu sportovní činnosti v rámci fair play, může dojít i k naplnění skutkové podstaty nějakého trestného činu, k níž však dojde čistou fair play hrou, a proto může v tomto směru trestní stíhání sportovců, vyznívat problematicky. Vyzdvihuje ale obecný názor, že prostřednictvím trestněprávní sankce, jakožto krajního opatření, by mělo být do sportu, resp. sportovních zranění, zasahováno pouze v těch nejzávažnějších případech.¹⁶¹

Ve sportu však dochází, a to právě vedle porušení sportovních pravidel, která sportovní činnost primárně regulují, často i k porušení právních pravidel, tedy zákonů. Jedná se tedy spíše o jakési dvojí porušení pravidel, tedy sportovních pravidel a právních norem, zákonů.

Pro zjednodušení lze tento závěr přiblížit např. ilustrativní a v dnešním světě, velmi běžnou, situací. V rámci fotbalového zápasu dochází k urážkám rozhodčího, ze strany některého z hráčů. Je zjevné, že v tento moment dochází nejen ke střetu fotbalových pravidel, tedy pravidel disciplinárních, ale také pravidel právních, neboť prostřednictvím různého slovního vyjadřování stran hráče k rozhodčímu, může dojít, v krajních případech takového jednání, k naplnění skutkové podstaty trestného činu pomluvy, dle ustanovení § 206 TZ, nebezpečného vyhrožování dle ustanovení § 353 TZ, vydírání dle ustanovení § 175 TZ apod.

Bezesporu však ve sportu dochází k celé řadě jednání, která za splnění dalších podmínek, mohou a měla by, zakládat trestní odpovědnost.

---

¹⁵⁸ KRÁLÍK, Michal. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-099-4, s. 123.

¹⁵⁹ Ibid.

¹⁶⁰ Ibid., s. 124.

¹⁶¹ Ibid.

Coufalová¹⁶² tyto, v úvahu připadající, trestněprávně relevantní jednání, rozděluje primárně do tří skupin, kdy v první skupině zahrnuje jednání způsobená v souvislosti výkonem sportovní činnosti, která byla způsobena v důsledku jednání jiného sportovce, tedy sportovní úrazy. Druhou skupinu pak tvoří jednání související s majetkovou a korupční trestnou činností. Třetí a poslední skupinu tvoří jednání související s protiprávním jednáním na stadionech, což je typicky trestná činnost proti pořádku ve věcech veřejných.

Poškození zdraví nebo úrazy, stejně jako následky takových úrazů, k nimž dojde v rámci výkonu sportu nebo sportovní činnosti mohou být velmi rozmanité. Podle Prusáka¹⁶³ vzhledem ke společenské škodlivosti takového jednání, má sportovní delikt i charakter deliktu morálního, civilního nebo i trestního deliktu. Prusák¹⁶⁴ totiž úrazy a poškození zdraví řadí mezi nejvýznamnější právní skutečnosti, na jejichž základě vznikají odpovědnosti právní vztahy v oblasti tělovýchovy a sportu, přičemž v tomto směru uzavírá, že zaviněné úrazy a poškození zdraví prostřednictvím nedovoleného zákroku, zpravidla vždy zakládají sportovní odpovědnost.

Pod pojmem sportovní odpovědnost se totiž obecně rozumí zejména povinnost sportovce a samozřejmě i sportovní organizace, podrobit se rozhodnutí kontrolních nebo jiných orgánů sportovních organizací, které mají sankční povahu a nastupují právě v případech porušení sportovních pravidel.

V případě zaviněných úrazů a poškození zdraví takové jednání zakládá, mimo disciplinární odpovědnost, i odpovědnost občanskoprávní včetně odpovědnosti trestněprávní.¹⁶⁵

Prusák tak v souvislosti s naplněním trestní odpovědnosti uvažuje i porušení příslušné disciplinární povinnosti, tedy sportovního pravidla. Jinými slovy, jak disciplinární, tak případná civilní a trestní odpovědnost, jde ruku v ruce.

Ve smyslu výše uvedeném je však třeba brát na zřetel i tu skutečnost, že mnoho sportů a sportovních činností se od sebe zásadně liší, což podporuje¹⁶⁶ i historické rozdělení sportů podle toho kritéria, zda dochází v rámci soupeření mezi sportovci k jejich fyzickému kontaktu či nikoliv.

---

¹⁶²COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 26.

¹⁶³ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 185.

¹⁶⁴ Ibid., s.132.

¹⁶⁵ Ibid.

¹⁶⁶ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 133.

Tedy v případech, kdy stojí sportovec proti sportovci, se jedná o sporty tzv. nebezpečné a kontaktní. Naproti tomu bezpečné sporty jsou takové, kde stojí sportovec vedle sportovce, a tedy nedochází k jejich přímému fyzickému kontaktu.

Lisse¹⁶⁷ je prakticky téhož názoru. Právní úprava odpovědnosti sportovce za sportovní úrazy není v právním řádu České republiky výslovně upravena jako *lex specialis*. Z toho důvodu se v otázce stanovení odpovědnosti sportovce za újmu způsobenou jinému sportovci v rámci výkonu sportovní činnosti budou aplikovat obecná ustanovení právního řádu, zejména občanského zákoníku. V tomto směru lze sportovní činností rozumět zejména tu činnost, v níž sportovec vystupuje jako profesionál ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 OZ. Na to pak navazuje ustanovení § 2912 odst. 2 OZ, které zakotvuje domněnku nedbalosti. Podle Lisseho¹⁶⁸ totiž sportovec odpovídá jinému sportovci za způsobení újmy na zdraví v důsledku sportovního zranění, resp. za způsobený sportovní úraz v režimu zákonné odpovědnosti, a to právě dle ustanovení § 5 resp. § 2912 OZ.

S tímto závěrem bych osobně souhlasil, avšak právě a pouze v těch případech méně závažnějších zranění a úrazů, tedy zejména typicky těch, které nenaplní hledisko těžké újmy na zdraví.

Nedílnou součástí zkoumání úrazů vzniklých v rámci provozování tělovýchovné nebo sportovní činnosti je i analýza příčin. V tomto směru obecně rozlišujeme zejména úrazy zaviněné protiprávním jednáním protihráče, včetně zohlednění hlediska spoluzavinění poškozeného a vznik zranění vlastním jednáním poškozeného sportovce¹⁶⁹ a samozřejmě i úrazy zaviněné nedbalostně.

Za naprosto nepřijatelné považuji pak závěry některých autorů, na které poukazuje ostatně i Prusák¹⁷⁰ kdy tito tvrdí, že většina úrazů ve sportu vzniká v důsledku vlastní neopatrnosti sportovce nebo, že většinu úrazu si sportovci zapříčiní sami, díky nedodržování pravidel. Tyto závěry jsou opětovně, podle mého soudu, tvořeny pouhou neznalostí sportovního prostředí a absence osobního výkonu sportovní činnosti.

---

¹⁶⁷ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 226.

¹⁶⁸ Ibid., s. 227.

¹⁶⁹ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s.134.

¹⁷⁰ Ibid., s. 135.

Porušování pravidel hry, které se přímo dotýkají sportovce, je však jedním z nejčastějších spoluvůrců sportovních zranění. Toto porušení pravidel hry se projevuje zejména v bezprostřední příčině úrazu, i v jeho mechanismu. Omezování vzniku sportovních zranění a úrazovosti slouží všestranná prevence. Ačkoli je cílem sportu zejména upevňování zlepšování zdraví, sportování někdy končí pravým opakem, tedy sportovním zraněním. Zejména v souvislosti s výkonem vrcholového sportu je možnost zranění úzce spjata.¹⁷¹

Nesouhlasím však s tím názorem, že většina sportovců si zapříčiní díky nedodržování pravidel, zranění, vlastním přičiněním. Naopak, typicky v rámci amatérských fotbalových, může újma vzniknout i přičiněním jiného sportovce, což bývá neméně časté. Je však pravdou, že naopak v profesionálním sportu, vzniká zranění podstatně častěji vlastním přičiněním zraněného sportovce.

Některá zranění však vznikají jako následek toho, že jeden z hráčů, pravidla poruší nebo překročí. Právě díky takovému porušení a překročení pravidel, nastává následek spočívající v újmě na zdraví poškozeného sportovce. Nejtypičtějším příkladem ve fotbale je takzvaný skluz. Podle platných fotbalových pravidel¹⁷² je skluz zákrokem, který se hráč snaží odebrat protihráči míč. Skluz je však povoleno užívat jen ohleduplně tak, aby byl zasáhnut míč. Pokud míč zasáhnut není, jedná se o flagrantní přestupek proti pravidlům.

Následek, resp. jeho závažnost, v této souvislosti, však zpochybňuje rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.5.2015, sp. zn.: 25 Cdo 493/2015, když výslovně uvádí, že následek není hlediskem jak pro posouzení intenzity porušení pravidel, ale i pro povahu a závažnost zákroku, kterým bylo zranění způsobeno. Jinými slovy, vnímám, že pro uvedené rozhodnutí je následek, zcela irelevantní.

Obecně je tedy skluz povolen, podstatná je vždy jeho forma a konkrétní provedení. Právě pokud je takový skluz proveden vědomě nebezpečně s cílem netrefit míč, ale toliko soupeře a protihráče, měla by být vždy taková situace, bude-li jejím přímým následkem těžká újma na zdraví

---

¹⁷¹ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s 142.

¹⁷² Skluz jako zákrok, kterým se snaží odebrat míč, musí hráč používat ohleduplně vůči soupeři. Proto jako nespportovní chování může rozhodčí posoudit každý skluz, při němž hráč nezasáhne míč, ale podrazí nebo kopne soupeře. Podle názoru rozhodčího však takový zákrok může být posouzen i jako surová hra. Fotbalová pravidla platná od 1.7.2022. Dostupné na: [file:///C:/Users/Tom%C3%A1%C5%A1Pa%C5%A5ha/Downloads/pravidla-fotbalu-platna-od-1.7.2022%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Tom%C3%A1%C5%A1Pa%C5%A5ha/Downloads/pravidla-fotbalu-platna-od-1.7.2022%20(1).pdf) [Citováno 1.5.2023].

poškozeného, posuzován prostředky trestního práva. Samozřejmě v rámci takového posouzení nelze pominout veškeré další aspekty, které je třeba posuzovat a které zejména spočívají v tom, zda takový skluz byl nezbytný, byl nebezpečný a byl zjevně veden se záměrem soupeře zranit. Nedílnou součástí je i v těchto případech nedbalostní hledisko, kdy dle mého názoru každý sportovec, který se svému sportu věnuje již nějaký čas a neúčastní se sportovního zápolení poprvé, by měl být srozuměn s tím, že některé takové zákroky, mohou způsobit vážná zranění.

Vzhledem k tomu, že na profesionální sportovce, jak uzavřel i Lisse¹⁷³ je ustanovením § 5 odst. 1 občanského zákoníku, kladen vyšší požadavek na výkon sportovní činnosti, domnívám se, že profesionální sportovci by měli, a to zejména pokud jde o otázku sportovních zranění, přizpůsobit výkon své sportovní činnosti této skutečnosti a zvyšovat tím i standard požadované péče a opatrnosti.¹⁷⁴ Jenom profesionálním jednáním je totiž, jak uvádí i Lisse,¹⁷⁵ sportovní výkon *lege artis*.

Domnívám se, že každý sportovec, ať už amatér nebo profesionál, který se přihlašuje k výkonu sportovní činnosti by měl splňovat, a to minimálně ve standardu udržování povinné péče a opatrnosti, stejné podmínky jako profesionál, byť na amatérské sportovce, souhlasím, že nedopadá ustanovení § 5 odst. 1 OZ. Nicméně ustanovení § 4 odst. 1 OZ, dává prostor pro jeho aplikaci i na sportovní amatéry, když vychází z vyvrátitelné domněnky, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností. Samozřejmostí, v případě sportovních amatérů, je i ustanovení § 3 odst. 2 písm. a) OZ, kde je zakotvena zásada ochrany života a zdraví.

Lze opětovně do jisté míry souhlasit s Lissem¹⁷⁶ v tom, že každé jednání sportovce, v rámci výkonu sportovní činnosti, je jednáním ve smyslu ustanovení § 545 OZ. Jde tedy o právní jednání, které je způsobilé být i jednáním protiprávním. V rámci tohoto závěru se i poukaz na ustanovení § 2900 OZ, jeví jako příležitý, když předmětné ustanovení zakotvuje generální prevenční klauzuli, jež stojí na zásadě *neminem laedere*. Pokud pak vyjdeme z této prevenční zásady a ze zásady *neminem laedere*, může být dovozována ona protiprávnost jednání sportovce v případě

---

¹⁷³ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 226.

¹⁷⁴ *Ibid.*, s. 228.

¹⁷⁵ *Ibid.*, s. 229.

¹⁷⁶ *Ibid.*

porušení povinností stanovených zejména v předpisech sportovních organizací. Takto poškozeného sportovce Lisse¹⁷⁷ považuje za vhodné odškodnit podle zásad občanského práva, tedy v souladu s ustanovením § 2894 odst. 2 OZ, přičemž se sportovci má odškodňovat zejména újma na zdraví. V tomto směru se vyjadřuje i k ustanovení § 2899 OZ z něhož dovozuje, že každý sportovec počítá při sportovní hře s tím, že v rámci jejího průběhu může nebo bude docházet k situacím, které mohou vést ke způsobení újmy na zdraví.

Osobně se však s tímto závěrem zásadně neztotožňuji. Nejenže nelze paušálně akceptovat souhlas prakticky každého sportovce s tím, že pokud vykonává či provozuje nějakou sportovní činnost, vyslovuje tím souhlas s možným zraněním, resp. s újmou na zdraví. Ostatně souhlas poškozeného je obecně, pokud jde o trestné činy životu a zdraví, zcela irelevantní a nevidím důvod, proč by tomu ve sportu, kde může dojít rovněž i k závažným zdravotním následkům a komplikacím, mělo být jinak. Rovněž nelze uzavřít, že jakákoliv participace na výkonu a provozování sportovní činnosti, může být označena za neprozřetelnost.

Jako prakticky celoživotní aktivní, byť amatérský sportovec mohu jednoznačně postavit na jisto, že každý, kdo vstupuje na fotbalové utkání, si je vědom rizika možného zranění a s tím související způsobení újmy na zdraví. Na druhou stranu, každý takový sportovec je veden, do jisté míry právě zmíněným ustanovením § 4 odst. 1 OZ, a to tak, že sám vědomě nejedná způsobem, kterým by způsobil nedůvodně újmu druhým (vyjma některých specifických případů, kdy sportovec jiného sportovce opravdu úmyslně poškodit na zdraví chtěl). Pokud už, při respektování výše uvedeného, k újmě na zdraví dojde, mělo by být vždy rozhodné, zda taková újma je či není těžkou újmou ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ.

Samozřejmě, že je třeba pamatovat i na názory, že typicky fotbal je sport kontaktní a, že jeho provozováním a výkonem, akceptují možné riziko zranění, nicméně nelze z toho, dle mého názoru, vyvodit souhlas se způsobením újmy na zdraví, natož těžké újmy na zdraví. Lze proto znovu odkázat na ustanovení § 2899 OZ, z něhož plyne, že sportovec, který na sebe prostřednictvím účasti na sportovní hře, která se vyznačuje rizikem vzniku zranění, vzal toto riziko, se nezříká svého práva na náhradu újmy ze strany toho, kdo mu zranění v rámci výkonu

---

¹⁷⁷ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 233.

sportovní činnosti způsobil nebo přivodil. Tím spíše to nevylučuje uplatnění trestního práva, a to právě v mnou navrhovaných případech těžké újmy na zdraví.

V této souvislosti lze na tomto místě vyzdvihnout usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.3.2007, sp. zn.: 3 Tdo 1355/2006, kde právě Nejvyšší soud otevřel cestu pro uplatnění trestní odpovědnosti ve sportu, a to nejen pro úmyslné zavinění, ale i pro závažné případy zavinění z nedbalosti.

Lisse¹⁷⁸ vhodně dodává, že uvedené ustanovení směřuje pouze na obvyklá rizika spojená s určitou sportovní činností a, že je nelze vztahovat na situace typických excesů spočívajících v hrubých a záludných faulech. Ty by samozřejmě měly být trestány zásadně přísně. Prakticky jakákoliv příčina, jako je surová hra, ale i okopávání nebo dokonce i technicky čistá hra, jsou plně způsobilé k tomu, aby v protivníkovi vyvolaly agresivní jednání, které se typicky projevuje více či méně zastřeným útokem s cílem způsobit protihráči úraz.¹⁷⁹

I Prusák¹⁸⁰ podporuje ten názor, že v případě, kdy v průběhu sportovního soupeření dojde k poškození zdraví soupeře, se může poškozený soudní cestou dožadovat odškodnění, a to v souladu s reparační a satisfakční funkcí občanského práva. K tomu je třeba připomenout, že OZ zakotvuje v rámci odškodnění za nemajetkovou újmu v ustanovení § 2951 odst. 2 OZ, kdy se tato hradí přiměřeným zadostiučiněním. Také má za to,¹⁸¹ že, na poli tělesné výchovy a sportu, je typická právě trestná činnost proti životu a zdraví. Bere v potaz ale i jakousi trestnou činnost vedlejší, kterou ilustruje na příkladu schvalování trestného činu, způsobeného zejména spoluhráči, diváky a dalšími účastníky. Mimo to může i ze strany samotných diváků dojít k naplnění dalších skutkových podstat, jako je typicky výtržnictví, rvačka, opilství a další.

Zvýšenou pozornost si pak samozřejmě zaslouhují úrazy smrtelné. Smrt ve sporu a typicky v některých sportech, byla a bude, nicméně smrt zapříčiněná přímo sportovní činností, se objevuje velmi zřídka. Smrt často nastává ale i dlouho poté, kdy došlo k nějaké události, během níž vzniklo sportovní zranění. Smrt je pak vlastně následkem takového zranění. Příčinná souvislosti, jako

---

¹⁷⁸ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7, s. 234.

¹⁷⁹ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 180.

¹⁸⁰ *Ibid.*, s. 59.

¹⁸¹ *Ibid.*, s. 173.

jedna z nepominutelných podmínek vzniku právní odpovědnosti jak trestní, tak občanskoprávní, však musí být i v takovém případě prokázána. Často totiž právě smrt ve sportu nebo v rámci provozování sportovní činnosti podnítila některé státy k tomu, aby svou normotvornou činností směřovaly i do oblasti sportu.

Je však třeba zopakovat, jak podotýká i Prusák,¹⁸² že některé sporty se sami o sobě objektivně spojují s možným rizikem extrémních následků, kterým je i smrt. Takovým je třeba box a v dnešní době populární MMA. Do sportu totiž dnes proniká více než dříve brutalita, neovládaná agresivita, zákeřné fauly a celkově bezohledné soupeření, často překračující meze fair play. Zejména u těchto sportů často vznikají těžké a komplikované úrazy, nebo v extrémních případech i smrt.¹⁸³

Pro ilustraci a podporu svých závěrů vzpomíná Prusák¹⁸⁴ příběh šermíře Smirnova, k němuž došlo na mistrovství světa v Římě 1982. Tehdy došlo v důsledku zlomení kordu protivníka a překonání ochrany Smirnovovy přilby k fatálnímu zranění Smirnovova oka. Zemřel dne 28. července 1982.

Tento příběh, byť velice smutný, však není tím, kde by bylo třeba aplikovat normy trestního práva, neboť smrt, zjevně nastala právě v důsledku zlomeného kordu a s tím souvisejícím překonáním ochrany Smirnova. Trestněprávně relevantní by takové jednání bylo, dle mého soudu tehdy, pokud by soupeř vědomě jednal tak, aby kord zlomil a následně Smirnova vážně zranil či usmrtil.

Naopak, případ hokejového obránce Thomase Larkina¹⁸⁵, je již tím, kde by bylo zcela na místě uvažovat o vyvození trestněprávní odpovědnosti. Thomas Larkin totiž v zápase brutálně a úmyslně zaútočil na hlavu švédského hráče, Brynåse Daniela Pailleho. Následkem byl otřes mozku a nucené ukončení hokejové kariéry poškozeného hráče. Dlužno uvést, že z dostupných záběrů je zákrok Thomase Larina přesně takovým jednáním, které je jednoznačně úmyslné a směřuje ke způsobení vážné újmy na zdraví.

---

¹⁸² PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 144.

¹⁸³ *Ibid.*, s. 180.

¹⁸⁴ *Ibid.*, s. 145.

¹⁸⁵ <https://www.sport.cz/clanek/hokej-ostatni-pokus-o-vrazdu-na-lede-zurili-svedove-brutalni-faul-se-dostal-az-k-soudu-jeho-verdikt-sokoval-2789887> [Citováno 2.5.2023].

Vzhledem k výše uvedenému soudím, že je nezbytné se v první řadě zabývat otázkou vymezení jakéhosi sportovního deliktu a jeho vzájemném vztahu k deliktu občanskoprávnímu a trestnímu. Osobně se sice domnívám, že vymezení uvedeného není třeba, neboť si jsme schopni vystačit si s dosavadním vymezením deliktu v občanském právu, stejně jako s vymezením trestného činu v rámci trestního práva. Na druhou stranu ale souhlasím s tím, že odborná diskuse na toto téma je žádoucí a může být pouze ku prospěchu věci.

Ostatně i Prusák¹⁸⁶ již ve své době vyzýval k tomu, abychom aplikovali právní odpovědnost i na lehčí úrazy, včetně zaviněných poranění a poškození zdraví.

Pokud jsem pak výše označil některé předestřené názory, ať už na trestní odpovědnost ve sportu nebo na užití trestního práva v souvislosti s výkonem sportovní činnosti anebo ve vztahu k okolnostem vylučujícím protiprávnost, za nepřipadné, i Prusák¹⁸⁷ jeden takový předkládá a spočívá v tom, že sportovním zraněním se myslí často poškození zdraví, které se může přihodit jen sportovci a jedná se o poškození zdraví, které si sportovec způsobí sám. Jelikož obdobné závěry a úvahy byly již v různých částech této práce odmítnuty, nezbyvá než i tento závěr Prusáka, označit za nesprávný a mylný. Nadto, v jeho závěrech se na můj vkus až velmi často projevuje i socialistický aspekt věci, což je ostatně s ohledem na dobu, kdy tento formoval své úvahy, pochopitelné. Tento autor ostatně vyzdvihuje zejména všestranné uplatňování socialistických principů socialistické odpovědnosti, a to i v kontextu odpovědnosti ve sportu.

Ve svých úvahách Prusák¹⁸⁸ fakticky dává rovnítko mezi deliktem a porušením práva. Slovem delikt se však rozumělo jednání proti státem stanoveným, socialistickým pravidlům, které v konečném důsledku způsobovalo újmu zejména celé společnosti nebo i jednotlivci, což dnes zní již spíše úsměvně než relevantně. Nicméně některé jeho názory a úvahy, stojí za to, abychom se nad nimi zamysleli i v dnešní, vrcholnému socialismu naštěstí vzdálené, době.

I dnes je však stále faktem, že porušení určité části sportovních pravidel, nezakládá trestní odpovědnost ani jinou právní odpovědnost, ale pouze jakousi odpovědnost morální, včetně

---

¹⁸⁶ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984., s.148.

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Ibid., s. 152.

odpovědnosti podle sportovních předpisů a pravidel.¹⁸⁹ Podle Prusáka¹⁹⁰ však právě výsledek zaviněného porušení pravidel sportu, můžeme označit za sportovní delikt, který je spojen s předem stanovenou sankcí. Současně upozorňuje na to,¹⁹¹ že o sportovním deliktu, jímž je naplněna skutková podstata trestného činu, hovoříme pouze v přeneseném významu, neboť existuje pramálo států, které vytvořily nějakou skutkovou podstatu sportovního trestného činu. Uzavírá, že to, co medicína označuje za úraz či poškození zdraví při sportu, nutně nemusí mít charakter úrazu podle práva, tedy podle zákona.¹⁹²

Vnímám, že Prusák směřuje k tomu, aby byla stanovena jakási skutková podstata sportovního deliktu. Byť lze do jisté míry s tímto návrhem a postupem souhlasit, mám za to, že není reálný. V rámci stanovení definice sportovního deliktu by totiž musela být zohledněna celá škála sportů a jejich specifických pravidel. Z toho důvodu mám za to, že stanovení takové skutkové podstaty, tedy skutkové podstaty sportovního deliktu, je nereálné

4.3. Těžká újma na zdraví ve sportu

Vzhledem k tomu, že v průběhu této práce bylo z mé strany několikrát navrhováno, v souvislosti se sportovními zraněními a úrazy, pečlivé uplatňování ustanovení § 122 odst. 2 TZ, je na místě alespoň krátce připomenout, v čem těžká újma na zdraví spočívá, neboť ustanovení § 122 odst. 2 TZ vymezuje několikero možných těžkých poruch na zdraví, a proto je žádoucí vyzdvihnout ty, které se mohou objevit ve sportu.

Poruchu zdraví Šámal¹⁹³ obecně popisuje jako změněný zdravotní stav poškozeného, který nastal v důsledku jednání pachatele a projevoval se nikoliv jen nepodstatným zhoršením tělesných a duševních funkcí organismu. Porucha zdraví se obecně projevuje typicky déletrvajícimi bolestmi, horečkami, nespavostí apod., včetně třeba i smyslových omezení, jako je zhoršení zraku a čichu. Porucha zdraví se projevuje ale i déletrvajícím zvracením, nemožností či omezením pohybu a nemožností soustředění.

---

¹⁸⁹ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 155.

¹⁹⁰ Ibid., s. 156.

¹⁹¹ Ibid., s. 169.

¹⁹² Ibid., s. 176.

¹⁹³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře*. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 1315.

Zásadní je však vždy, že došlo ke změně zdravotního stavu poškozeného, a to v důsledku jednání pachatele, přičemž tato změna není jen nepodstatná. Za účelem určení, zda došlo ke změně zdravotního stavu poškozeného je třeba vždy vycházet z jeho zdravotního stavu před jednáním pachatele, které změnu zdravotního stavu, způsobilo.¹⁹⁴ Je tedy rozhodný zdravotní stav poškozeného před samotnou událostí a po ní. Rozdíl mezi kvalitou takto zjištěného zdravotního stavu, projevující se výše popsanými obtížemi a příznaky, je poté samotná porucha zdraví.

Zmrzačením¹⁹⁵ je trvalý chorobný stav, charakterizovaný zásadní funkční změnou těla nebo jeho části, funkční schopností organismu či ztrátou některé z končetin nebo její podstatné části. Takovým však není třeba ztráta ušního boltce nebo některého prstu. Ochromením údu¹⁹⁶ se pak typicky rozumí značně snížená nebo trvalá neschopnost pohybu horní či dolní končetiny anebo její části. Ochromení údu zahrnuje i případy ochrnutých končetin, a naopak nezahrnuje případy ochrnutých prstů.

Ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí spočívá v postižení zraku, sluchu, čichu, chuti a hmatu. V praxi však nejčastěji půjde o ztrátu či podstatné oslabení funkce zraku nebo sluchu. Tyto jsou také nejzávažnějšími formami této kategorie. Ztráta nebo podstatné oslabení funkce čichového, chuťového ústrojí či hmatu zpravidla nejsou tak závažným a život omezujícím oslabením, aby se jednalo o vážné poškození zdraví. Nadto, je třeba připomenout, že za podstatné snížení zraku nebo sluchu se pokládá snížení na méně než 50% předchozí smyslové funkce poškozeného.¹⁹⁷

Poškozením důležitého orgánu¹⁹⁸ je pak takové porušení některého z orgánů, při kterém vzniká nebezpečí pro život jako takový, nebo jiný závažný déle trvající následek. Typickými příklady jsou poranění mozku a míchy, srdce a velkých cév, jater, ledvin, střev, sleziny a dalších, životně důležitých orgánů.

---

¹⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře.* V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

¹⁹⁵ *Ibid.*, s. 1317.

¹⁹⁶ *Ibid.*, s. 1318.

¹⁹⁷ *Ibid.*, s.1319.

¹⁹⁸ *Ibid.*

A konečně zohyžděním¹⁹⁹ je trvale hyzdící změna těla, která je viditelná a mění vzhled poškozeného k horšímu. Tato změna vzbuzuje odpor a ošklivost poškozeného a je nerozhodné, zda může být poškozeným zakryta či nikoli. Navíc, zohyždění zpravidla ztěžuje poškozenému možnost uplatnění ve společnosti.

V extrémních případech sportovních zranění, lze jistě uvažovat nejen o výše uvedených projevech těžké újmy, ale i o souvisejících následcích, přičemž jedním z nich může být i tzv. posttraumatická stresová porucha, dnes velmi diskutována a svými následky, neméně závažná.

Posttraumatická stresová porucha, jako delší dobu trvající porucha na zdraví, dle ustanovení § 122 odst. 2 písm. i) TZ, musí být spojena s takovými problémy, které nejenže trvají delší dobu, ale navíc poškozenému brání v obvyklém způsobu života, do něhož mu vážně zasahují tak, že se nemůže projevovat a chovat podle svých zvyklostí, obstarávat si obvyklým způsobem své životní potřeby a uspořádat své sociální poměry.²⁰⁰ Takto definovaná posttraumatická stresová porucha, jako vážná porucha zdraví, resp. těžká újma na zdraví, ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 písm. i) TZ, se pak musí projevovat po dobu nejméně šesti týdnů, přičemž intenzita tohoto onemocnění musí být trvalá – tedy u poškozeného se po celou tuto dobu musí projevovat příznaky odpovídající těžké újmě na zdraví, které představují velmi citelnou újmu v obvyklém způsobu života a jeho narušení.

Posttraumatická stresová porucha musí být diagnostikována na základě znaleckého zkoumání znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kterým musí být postaveny na jisto, dle recentní rozhodovací praxe, zejména konkrétní projevy u poškozeného, včetně jednoznačného určení, v jakých konkrétních sférách života tato porucha u poškozeného projevila, jak jej omezila a po jakou dobu v jaké intenzitě jej omezila v obvyklém způsobu života.²⁰¹ Je proto velmi správné, že rozhodovací praxe Nejvyššího soudu představila základní kritéria, pokud chceme posttraumatickou stresovou poruchu kvalifikovat jako těžkou újmu na zdraví ve smyslu ustanovení § 122 odst. 1 písm. i) trestního zákoníku.

---

¹⁹⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře.* V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 1320.

²⁰⁰ K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn.: 8 Tdo 751/2017, sp. zn.: 8 Tdo 1486/2019, sp. zn.: 4 Tdo 1296/2015.

²⁰¹ Viz. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn.: 6 Tdo 320/2018.

V rámci výkonu sportovní činnosti může dojít k mnoha trestným činům. Vyjma trestných činů proti životu a zdraví, může dojít k některým trestným činům úplatkářským nebo i k trestným činům proti pořádku ve věcech veřejných a dalším. I Prusák²⁰² upozorňuje na širokou paletu trestných činů, které se objevují v souvislosti se sportem a sportovní činností. Těmi jsou trestné činy narušující občanské soužití a trestná činnost majetková. Lze doplnit snad jen dnes hojně páchané hospodářské trestné činy, když i tyto se mohou sportu a výkonu sportovní činnosti, bezprostředně týkat. Lze však jednoznačně uzavřít, že nežádoucím jednáním v rámci výkonu sportu sportovní činnosti můžeme naplnit mnoho skutkových podstat, vymezených ve zvláštní části TZ, a to ať už jsme sportovci amatéři, profesionálové, fanoušci nebo sportovní funkcionáři.

Závěry o spáchání trestného činu jednáním v rámci sportu, jehož následkem je způsobení újmy jinému sportovci, je podle Prusáka²⁰³ možné postavit pouze na důkazech nepřímých. To ostatně, plyne i z judikatury. Lze to však dnes vztáhnout již jen na amatérský a nikoliv profesionální sport. Navíc, v době, kdy Prusák vyslovil tento názor, nebyla ve sportu tolik užívána moderní technologie, jako v současnosti. Domnívám se, za to, že díky mnoha televizním a online přenosům, je možné pořídit záznam prakticky z jakékoliv sportovní akce. Navíc, současné, někdy až zjevné nadužívání mobilních telefonů stran diváků, v konečném důsledku dává příležitost zachytit i jednání, která se třeba do televizních obrazovek, díky televizním kamerám, nedostanou. Na druhou stranu je mnoho případů, kdy bylo díky moderním technologiím závadové jednání odhaleno, a to právě díky pozorným divákům a jejich, zejména mobilním telefonům. Ilustrativní případ, je případ amerického golfisty, Patricka Reeda.²⁰⁴ Ten totiž v rámci turnaje Hero World Challenge konaného v roce 2019, zlepšoval prostřednictvím tzv. cvičných švihů, pozici svého míče v pískové překážce. Jednoduše, hráč si doslova uhrabával písek za míčem holí, aby zvýšil své šance na ideální odpálení míče. Jeho jednání zachytily právě mobilní telefony přítomných fanoušků a hráč byl za takové porušení pravidel, z turnaje diskvalifikován.

V rámci zajišťování důkazu týkajících se sportovních zranění a úrazů způsobených jiným sportovcem je neméně důležité, na základě takových důkazů, důkladně zkoumat úmysl útočícího sportovce. To je ostatně, dle mého názoru, to vůbec nejdůležitější. Pokud už vůbec nějaký důkaz bude k dispozici, je třeba důsledně posoudit, zda se jednalo o jednání úmyslné či nedbalostní.

---

²⁰² PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 170.

²⁰³ *Ibid.*, s. 184.

²⁰⁴ K tomu viz. např. <https://www.golfextra.cz/detail/6683/podvadel-reed-nebyl-to-umysl-brani-se-nikdo-mu-neveri>. [Citováno 25.5.2023].

Stanovení správné formy zavinění je totiž důležitou součástí nejen ke správnému a zákonnému přístupu k otázce trestní odpovědnosti ve sportu vůbec, ale i ke správnému stanovení právní kvalifikace v takových případech. A je-li stanovena správná kvalifikace, pouze tehdy může přijít zákonný a odpovídající trest.

I podle Prusáka²⁰⁵ je tento aspekt stěžejní součástí dokazování, přičemž musí být zohledněna i intenzita útoku a jeho veškeré okolnosti. Pokud totiž byla v při sportu způsobena těžká újma na zdraví, je třeba opravdu do detailu zkoumat, zda takový následek byl způsoben úmyslně nebo z nedbalosti. Kromě konkrétních okolností daného případu bych vyzdvihl při posuzování této otázky i specifika jednotlivých sportů, včetně jejich pravidel.

V opozici s Prusákovými závěry, s nimiž lze do jisté míry souhlasit, ačkoli jsou v dnešní době z mnoha úhlů pohledu dosti zastaralé, stojí závěry Coufalové,²⁰⁶ podle které, pokud jde o otázku použitelnosti trestního postihu, stále neexistuje ve společnosti všeobecná shoda, nad jejím jednoznačným zodpovězením.

S tímto závěrem se ztotožnit nemohu, naopak mám za to, že trestní postih není, a to právě v souvislosti s řešenými sportovními úrazy, uplatňován vůbec, přičemž tato otázka není ani nějak zásadně, ať už laickou nebo odbornou veřejností, diskutována. Jedná se ale pouze o subjektivně zabarvený pohled na uvedenou problematiku. Nesouhlasný závěr opírám i o skutečnost, že toho času existuje, pokud jde o rozhodovací praxi soudů, velmi málo relevantních rozhodnutí, které by přinesly vodítko pro řešení otázky, zda se v případě sportu uplatní či nikoliv, trestní odpovědnost. V současné rozhodovací praxi, vyjma pár jednotlivých specifických rozhodnutí, totiž neexistuje jednotný pohled na tuto, dle mého názoru, velmi zásadní otázku.

Lze navrhnout, pro vyřešení otázky aplikace trestního práva v oblasti sportovní činnosti, resp. sportovních zranění, aby bylo postupováno následovně.

V první řadě je nutné zkoumané sporty a sportovní činnosti, kategorizovat, nebo alespoň rozdělit na skupiny příbuzných nebo obdobných sporů tak, aby toto členění, pokud možno, oddělilo sporty kontaktní a nekontaktní, zejména pak ty, kde může jednáním jiného sportovce,

---

²⁰⁵ PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984, s. 184.

²⁰⁶ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5, s. 30.

typicky protihráče, být způsobena zranění. V tomto směru je třeba zohlednit míru nebezpečnosti a následků, které mohou vzniknout. Věřím, že toto prosté, ale o to více důkladně připravené základní rozdělení, může v konečném důsledku měnit úhel pohledu na takovou otázku. V případě sportu profesionálního totiž pak může být sportovní zranění vzniklé při takové činnosti třeba i důvodem ukončení sportovní kariéry a nemožnost dalšího soutěžení. To pak s sebou nese samozřejmě další následky, které jsou pro profesionální sportovce v takových situacích nevyhnutelné – konec kariéry, ztráta příjmu, existenční a psychické problémy atd. I z těchto důvodů je proto třeba se takovým rozdělením zabývat, když jediným relevantním posuzovaným kritériem je právě možnost způsobení zranění jinému sportovci.

Následně by bylo opětovně vhodné postupovat tak, jak bylo mnohokrát navrhováno výše, tedy, aby nastoupila trestní odpovědnost v případech, kdy následkem je těžká újma na zdraví ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ. Takovými případy jsou, jak jsem již uvedl výše, vážná úmyslná ale i nedbalostní zranění. Jakýkoliv následek spočívající v těžké újmě na zdraví, ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ, by měl být i v rámci sportu posuzován jako trestný čin. V tomto směru se mi jako ideální jeví, aby bylo takové jednání vždy posuzováno optikou trestního práva, jako standardní trestný čin a teprve provedeným dokazováním dojít k závěru, zda se opravdu o trestný čin jedná či nikoliv.

Zajímavý náhled na úrazy profesionálních sportovců i předkládá Šimečková,²⁰⁷ když uvádí, že při definici pojmu „profesionální sportovec“ si můžeme vypomoci ustanovením § 271k ZP, které zavádí zákonnou definici pracovního úrazu. Pracovním úrazem se pro účely ZP rozumí poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, pokud k nim došlo nezávisle na jeho vůli, při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, a to krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Vzhledem k této definici pracovního úrazu proto dle Šimečkové může dojít ke zranění několika typickými způsoby, jako je neopatrnost, přecenění vlastní výkonosti, nedodržení životosprávy, nedodržení metodiky nebo střetem s překážkou, protihráčem apod.

I přes výše uvedené Šimečková²⁰⁸ souhlasí s tím, že nelze vyloučit použití trestního práva při úrazu, který se stal při sportovní činnosti a byl způsoben jiným hráčem. Připomíná však, že trestní právo postihuje zejména situace, kdy dojde k těžké újmě na zdraví nebo smrti a úraz se stal

---

²⁰⁷ ŠIMEČKOVÁ, E., PICHRT, Jan, ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-655-6, s. 250.

²⁰⁸ *Ibid.*, s. 250.

porušením sportovních pravidel. Tento názor vnímám jako odkaz na institut subsidiarity trestní represe, zakotvené v ustanovení § 12 odst. 2 TZ. Jedna z vůbec nejzákladnějších zásad trestního procesu byla již vysvětlena v předcházející kapitole této práce, a proto lze pouze zopakovat, že trestněprávní řešení je prostředkem vůbec nejzazším, tedy subsidiárním, k ochraně právního řádu a zájmů chráněných prostřednictvím TZ.

Šimečková²⁰⁹ své výše popsané závěry opírá, mimo jiné, i o institut svolení poškozeného, když podle ní právě tím, že sportovec vstupuje do sportovního zápolení, a to i přes vědomost, že může dojít k úrazu, právě tímto svým vstupem dává souhlas, že k úrazu může dojít a je s ním srozuměn. Je tedy otázka, zda takovým konkludentním souhlasem, sportovec souhlasí i se zásahem do své tělesné integrity nebo svého zdraví a života. To je, podle mého názoru, velmi logická otázka, která bohužel i nadále nezodpovězena. Za sebe odpovídám jednoznačně, že nikoliv. Vstupem do sportovního zápasu nebo sportovního zápolení, sportovec nedává souhlas s tím, aby mu byla způsobena újma na zdraví. A pokud už by takový souhlas dal, ve vztahu k trestným činům proti životu a zdraví, je takový souhlas zcela irelevantní.

Domnívám se, že se shodují právě se Šimečkovou, pokud jde o aplikaci trestního práva v oblasti sportu, vyjma opětovně zavedeného konkludentního souhlasu se zraněním samotným vstupem do sportovního zápolení. Na tomto místě je vhodné doplnit i Miříčkův²¹⁰ názor, který již ve třicátých letech minulého století uváděl, že pro stát, jakožto trestního zákonodárce, musí být vždy vůdčí myšlenkou to, že státní moc, nota bene moc trestní, nemá být přepínána, že jí má být užito jen v těch případech, kde je nutně zapotřebí. Ostatně právě v případech, kde jde jinými právními prostředky dosáhnout ochrany určitého právního státu, nemá být přistupováno k užití trestněprávní výhružky. Ta má být aplikována jen u těch právních statků, kde jejich důležitost vyžaduje zesílenou ochranu.

Trestní odpovědnost totiž má jako krajní prostředek reakce na spáchaný protiprávní čin místo jen v případech, kde jiné právní prostředky, typicky nástroje občanského práva, selhávají. Nevykazuje-li totiž určitý protiprávní čin potřebnou společenskou škodlivost, nelze z jeho

---

²⁰⁹ ŠIMEČKOVÁ, E., PICHT, Jan, ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-655-6.

²¹⁰ MIŘIČKA, A. *Trestní právo hmotné. Část obecná i zvláštní*. Praha: Nákladem spolku československých právníků „Všehrd“, 1934, s. 12.

spáchání vyvozovat trestní odpovědnost, i když na jedné straně naplňuje všechny formální znaky skutkové podstaty určitého trestného činu.

4.4. Doping

Doping, který dnes známe, vznikl ve sportovním prostředí zejména pro podporu, zlepšení a navýšení sportovního výkonu za použití látek a metod, spočívajících zejména na farmakologickém základu.²¹¹

Podle Nekoly²¹² existují dva aspekty, kterými se jednatel a jeho vztah k dopingům řídí. První z těchto aspektů spočívá v tom, co sportující jedinec může. To souvisí zejména s vrozenými dispozicemi sportovce, jeho schopnostmi a dovednostmi. Druhý aspekt pak spočívá zejména v tom, co jedinec chce, což je nerozlučně spjato s jeho motivací. Podstatou dopingů je pak samotné užívání látek a metod, které mohou, jak sportovní výkon zvýšit, tak i dlouhodobě podporovat přípravu na sportovní výkon, tedy trénink.²¹³

Samozřejmě je nutné plně souhlasit s tím, že doping se objevuje zejména v profesionálním sportu a rekreační sport v zásadě mívá. To je ostatně logické, jelikož těžko si lze představit dopujícího amatérského sportovce. V rámci profesionálního sportu pak lze nalézt i mnoho, dnes opravdu velmi mediálně známých příběhů sportovců, kterých se dotkly ať už během kariéry nebo po ní, dopingové skandály.

Pro případné hledání a bádání po kořenech dopingů, je třeba tuto činnost zaměřit už k prvopočátkům lidské civilizace. Ačkoli doping tak, jak jej známe dnes neexistoval, jisté povzbuzující účinky přírodních látek člověk již odnepaměti znal a hojně je využíval.²¹⁴

V rámci charakteristiky dopingových látek, předkládá Nekola²¹⁵ několikero možných rozdělení, která se odlišují pouze tím, na kterou konkrétní složku lidského těla, daná látka působí. Jedná se zejména o to, že některé látky směřují k podpoře síly a rychlosti, jiné naopak vytrvalosti, další cílí na sebevědomí a motivaci. Nelze pominout ani látky na tlumení bolesti a rychlejší

---

²¹¹ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 39

²¹² *Ibid.*, s. 24.

²¹³ *Ibid.*, s. 41

²¹⁴ *Ibid.*, s. 48

²¹⁵ *Ibid.*, s. 71

regeneraci. Takových látek je v dnešní době celá řada, stejně jako existuje celá řada způsobů, jak jsou tyto zakázané látky dopravovány do těla sportovce.

Mám však za to, že by v kontextu dopingů, který se primárně zaměřuje právě na ono užívání zakázaných látek, neměl být opomenut ani další, moderní způsob, který vnímám jako doping, a který se týká třeba profesionální cyklistiky, kde bylo již mediálně mnohokrát řešeno užívání miniaturních motorů v závodních kolech.²¹⁶,

I takové jednání, byť nesouvisí s užíváním zakázaných látek, je však zcela zásadně proti literě sportu a lze jej jednoznačně označit za doping, byť nespočívá *stricto sensu* v užívání konkrétních zakázaných látek.

Dnes mezi ty vůbec nejběžněji užívané zakázané látky patří zejména efedrin, který bývá využíván pro napomáhání odstranění projevů fyzické a psychické únavy.²¹⁷ Hojně užívaný jsou i amfetamin a metanfetamin, které ovlivňují psychické procesy v době sportovního výkonu.²¹⁸ Obdobně jsou pak v kurzu i hormony a anabolické steroidy, přičemž typickým představitelem endogenních je testosteron. V rámci podpory sportovního výkonu se anabolické steroidy užívají zejména na růst svalové hmoty²¹⁹ a růstový hormon zejména eliminaci úbytku svalové hmoty.²²⁰

V rámci boje proti dopingů, Světová antidopingová agentura (WADA) vydává tzv. seznam zakázaných látek²²¹, přičemž pro přidání konkrétní látky na tento seznam je třeba aby, aby nejen existoval vědecký a lékařský důkaz o tom, že daná látka nebo metoda má potenciál zvýšit sportovní výkon a existoval vědecký a lékařský důkaz o tom, že užití takové látky představuje riziko pro zdraví sportovce, ale rovněž i existovalo rozhodnutí WADA, které říká, že použití dané látky poškozují ideu sportovního ducha.²²²

Kromě porušení litery sportu a sportovních pravidel, jde ruku v ruce s užíváním zakázaných látek i zdravotní aspekt používání dopingů. Ostatně právě ochrana zdraví sportovců

---

²¹⁶ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2, s. 40.

²¹⁷ *Ibid.*, s.72.

²¹⁸ *Ibid.*, s.73.

²¹⁹ *Ibid.*, s.75.

²²⁰ *Ibid.*, s 77.

²²¹ *Ibid.*, s 79.

²²² *Ibid.*

před následky nežádoucích následků užívání některých podpůrných látek je důvodem, proč je doping všeobecně zakázán.²²³

Nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že doping často představují tablety/léky, a proto by měl být proces jejich užívání, pokud už k němu musí dojít a pokud je vůbec dovolen, kontrolován lékařem.

Často se také stává, že užívání dopingu bývá svým způsobem experimentem, ze strany užívajícího sportovce.²²⁴ To může nastat zejména v případě mladých sportovců, kteří i díky své mladické nerozvážnosti, často neodolají pocitům nezbytnosti doping vyzkoušet.

Z hlediska zdravotního, následkem při užívání zakázaných látek, mohou být problémy kardiovaskulárního systému a pohybového aparátu. Jmenovanými látkami trpí zejména srdce, cévy, přičemž důsledkem intenzivního užívání steroidů dochází k zahuštění stěn myokardu a hypertrofii jeho svaloviny. Také může jít o poruchy srdečního rytmu, kardiomyopatie či infarktu.²²⁵ U pohybového aparátu trpí v důsledku užívání zakázaných látek nejvíce svalové úpony, pojivová vaziva a tkáň, u nichž dochází k častému poškození

4.5. Úvahy de lege ferenda

Porušování sportovních pravidel je bezesporu nežádoucí jev. Nekola²²⁶ má za to, že porušení sportovního pravidla má být řešeno vždy na úrovni sportovních organizací, které si právě za tímto účelem zřizují své disciplinární orgány. Úkolem disciplinárních orgánů je titíž garance a dodržování sportovních pravidel a uplatnění sankce vůči osobám, která tato pravidla porušují.

Nelze pominout ani tu skutečnost, že právě sportovní organizace často vydávají své sazebníky trestů, za taková porušení sportovních pravidel. V rámci disciplinárních řízení existují závazná pravidla takových sportovních procesů, což je zohledněno v instančním postupu disciplinárních orgánů. Pokud jde následně o samotné rozhodnutí disciplinárního orgánu, tato se řídí obecně závaznými a stanovenými pravidly zakotvenými zejména v disciplinárním řádu a dalších, obdobných předpisech.

---

²²³ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2, s. 82.

²²⁴ Ibid., s. 34.

²²⁵ Ibid.

²²⁶ Ibid., s. 34.

K tomu bych však poukázal na propojení práva a sportu, neboť veškerá sportovní pravidla, ať už mluvíme o zmíněných sazebnících za porušení sportovních pravidel, nebo disciplinární řády, tyto musí být vždy v souladu s obecnými právními předpisy, tedy s právním řádem. Samotné rozhodování sportovních sporů prostřednictvím disciplinárních orgánů sportovních organizací, protože tyto jsou v dané problematice odborné, což je ostatně dáno řešením množství obdobných případů, vykonatelností disciplinárního rozhodnutí a rychlostí takového rozhodnutí.²²⁷

K předestřenému zastávám stanovisko, že souhlasím s názorem, že disciplinární komise disponují značnou odborností, a to právě a zejména z toho důvodu, že řeší, obdobné sportovní případy. V rámci svého rozhodování je jistě pamatováno i na jakýsi soubor rozhodnutí, nebo můžeme říci, disciplinární judikaturu, která umožňuje pružně reagovat na jakékoli situace, které jsou před disciplinárním orgánem řešeny.

Vykonatelnost rozhodnutí pak považuji za jeden z základních prvků v rámci rozhodování disciplinárními orgány, přičemž v tomto směru, jako velmi pozitivní vnímám to, že rozhodnutí, zejména prvoinstančních disciplinárních orgánů, nemá odkladný účinek.²²⁸

Tato skutečnost je, dle mého názoru, opravdu velmi pozitivní a souvisí i s rychlostí samotného rozhodování. S tím souvisí i třetí výše uvedený aspekt, a to rychlost rozhodování.

Rychlost rozhodování, jako jeden z dalších základních principů trestního řízení je zakotven i v ustanovení § 2 odst. 4 TŘ. Je o to více nezbytná právě i v případě rozhodování disciplinárních orgánů, neboť je zjevně cílem co nejdříve disciplinární prohřešek sportovce projednat a rozhodnout v takovém čase, aby sportovec mohl svůj trest co nejdříve vykonat a následně se opětovně s čistým štítem účastnit sportovní činnosti, stejně jako, aby mu napříště bylo zabráněno v porušování disciplinárních pravidel.

Typickým disciplinárním orgánem je fotbalová disciplinární komise, byť samozřejmě dnes lze o její činnosti vyslovit nemálo pochybností, nicméně faktem zůstává, že disciplinární komise, v řádu dnů až týdnů, disciplinární prohřešek projedná uloží trest.

---

²²⁷ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2. s. 34.

²²⁸ Ibid.

V případě rozhodování disciplinárními orgány však právě Nekola²²⁹ upozorňuje na nedostatky takového rozhodování, které stojí na tom, že existuje jakási závislost v rámci rozhodování, neboť sportovní disciplinární orgány a sportovní organizace nemohou poskytnout dostatečné záruky nestrannosti, jako soudci obecných soudů.

Další podobností je, že disciplinární řízení před disciplinárním orgánem, je ze své povahy obdobné řízení civilnímu nebo trestnímu. Po projednání skutku a provedeném dokazování, ze strany disciplinárního orgánu prvního stupně, nastupuje rozhodnutí a poté případně řízení odvolací, pokud samozřejmě disciplinární pravidla stanoví možnost podání odvolání, proti takovému rozhodnutí.²³⁰

V rámci České republiky je typickým institutem určeným pro odvolací řízení, proti rozhodnutí disciplinární komise rozhodčí tribunál – Rozhodčí komise Českého olympijského výboru.

Na mezinárodní úrovni je to naopak Arbitrážní soud pro sport (CAS), jehož pravomoc není dána prostřednictvím zákonů, ale je stanovena na základě připojení se k mezinárodním dohodám.²³¹ Následně vydané rozhodčí nálezy jsou pak pro tyto státy závazné a povinnost podrobit se jim plyne jak z těchto mezinárodních smluv, tak často i ze stanov různých sportovních organizací.²³²

Nekola²³³ však připomíná, že i když sportovní pravidla nejsou zákonnými normami, může být rozhodnutí disciplinárního sportovního orgánu přezkoumáno ze strany soudní moci, a to jednak předpokladu, že je na místě podezření z porušení procesních postupů stanovených pro disciplinární řízení a, že je zde podezření, že takovým jednáním lze porušit právní normu.

Domnívám se, že možnost soudního přezkumu je to nejmenší, co může být učiněno pro to, aby se otázka trestní odpovědnosti ve sportu, posunula kupředu. Přezkum rozhodnutí vydaných disciplinárními orgány bych osobně připodobnil k přezkumu rozhodčích nálezů, což mi svou povahou přijde vůbec nejbližším institutem a ve stejném duchu bych navrhl aplikaci přezkumu

---

²²⁹ NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2.

²³⁰ *Ibid.*, s. 34.

²³¹ *Ibid.*

²³² *Ibid.*

²³³ *Ibid.*

vydaných disciplinárních rozhodnutí v oblasti sportu, resp. navrhuji, aby bylo možné, rozhodnutí disciplinárních orgánů, soudně přezkoumávat. Jen tak se zajistí nejen souladnost s právním řádem, ale i předvídatelnost a odpovídající kvalita rozhodování, při zohlednění specifík sportu. Stále však zastávám názor, že trestní odpovědnost by měla nastoupit v případech, kdy následkem je těžká újma na zdraví ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ.

Jakýkoliv následek spočívající v těžké újmě na zdraví, ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 TZ, by měl být považován za trestný čin. Důvodem je zejména snaha maximálně respektovat ochranu života a zdraví všech účastníků sportovní činnosti.

Nejlepším řešením by však bylo zákonné zakotvení trestní odpovědnosti ve sportu. Zakotvení trestní odpovědnosti ve sportu je, dle mého názoru, možné realizovat dvěma způsoby. Prvním z nich je samozřejmě speciální skutková podstata jakéhosi sportovního trestného činu, druhým možným způsobem je úprava skutkové podstaty těžkého ublížení na zdraví podle § 145 TZ.

Zaměříme-li se na prvotní návrh, speciální skutkovou podstatu sportovního trestného činu, tu by bylo nejvhodnější zakotvit samozřejmě mezi trestné činy proti životu a zdraví. Existence speciální skutkové podstaty, která by se týkala pouze výkonu sportovní činnosti, by v souvislosti s otázkou trestní odpovědnosti ve sportu, vyřešila mnohé. Na druhou stranu, její správné vymezení by bylo více než komplikované.

Současně nelze pominout ani to, že taková speciální skutková podstata a její vymezení by bylo složité i s ohledem na všechny druhy sportů, které v dnešní době existují. Typicky např. MMA a jiné bojové sporty, by, do jisté míry, bylo třeba z takové právní úpravy vyloučit, a to právě s ohledem na jejich povahu a to, že vlastně smyslem a cílem sportu, je porazit soupeře i tím, že dojde ke zranění. Zranění k těmto sportům bezpochyby patří, a proto by nebylo na místě, ohrožovat jejich samotnou podstatu a existenci, skutkovou podstatou, která by v konečném důsledku popřela jejich smysl. V případě těchto sportů by pak navrhovaná skutková podstata vyžadovala i jejich důsledné zohlednění.

Nicméně, v zásadě se řešení pomocí speciální skutkové podstaty jakéhosi trestného činu ve sportu, jeví jako vhodné. Mělo-li by z mé strany dojít k návrhu textu takové skutkové podstaty, dovolil bych si jí nazvat, myslím, výstižně, a to „sportovní trestný čin.“

Její zařazení, jak jsem již uvedl výše, by bylo vhodné mezi trestné činy proti životu a zdraví. Její samotný text bych pak navrhoval následovně:

„Kdo jinému při výkonu sportu nebo sportovní činnosti úmyslně anebo z hrubé nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.“

V této souvislosti by ale bylo současně na místě zavést nové výkladové ustanovení. To by vysvětlovalo pojem „výkon sportu nebo sportovní činnosti.“ Jeho prostřednictvím by byl koneckonců i prostor pro dostatečné zpřesnění uplatnění trestní odpovědnosti v případě sportů bojových. Pokud bych měl navrhnout i jeho znění, bylo by to následující:

„Výkonem sportu nebo sportovní činnosti se rozumí zejména aktivní účast, soutěžení a jiná forma aktivní účasti na výkonu sportu nebo sportovní hry.“

Druhá navrhovaná alternativa řešení spočívá v úpravě skutkové podstaty těžkého ublížení na zdraví podle § 145 TZ. Takové řešení se může na první pohled zdát “lepší“ nicméně vzhledem ke všem skutečnostem, které je třeba s realizací takové úpravy brát na zřetel, opak je pravdou. Předně mám za to, že vůbec největší překážkou pro přijetí ať už této, té výše uvedené anebo jakékoli jiné legislativní změny, je legislativní proces. Úprava skutkové podstaty by totiž vyžadovala v konečném důsledku nejen výkladové ustanovení, ale zejména zevrubnější revizi celého ustanovení.

V rámci takové úpravy by nejprve bylo nutné právě zdoluhavým legislativním procesem najít shodu nejen nad samotným jazykovým vyjádřením, ale zejména nad trestními sazbami a kvalifikovanými skutkovými podstatami. V případě těžkého ublížení na zdraví by bylo nezbytné revidovat základní skutkovou podstatu a diferenciovat trestní sazby u kvalifikovaných skutkových podstat. Poté by mohlo dojít k zakotvení nové kvalifikované skutkové podstaty, jejíž text jsem nastínil výše. Celé to ale vyžaduje nejen nesmírnou práci, ale zejména široký konsensus jak na straně odborné veřejnosti, tak ale i té laické.

Nakonec lze dospět k závěru, že má-li být trestní odpovědnost ve sportu zakotvena v zákoně, je třeba a nejlepší provést to prostřednictvím speciální skutkové podstaty a souvisejícího

výkladového ustanovení. Takový krok je nicméně nereálný. Jedna věc, ve kterou lze do budoucna doufat je, že aplikační praxe bude k této otázce přistupovat jinak než doposud.

5. Rozhodovací praxe soudů České republiky

V této části práce budou popsána a okomentována soudní rozhodnutí, týkající se problematiky, která je předmětem této práce. Následně tak bude zhodnocen jejich dopad na samotnou praxi. Dlužno v úvodu poznamenat, že judikatura, jejímž předmětem je otázka řešení sportovních úrazů, je dle mého názoru, velmi chudá. Rozhodnutích je pramálo a myšlenky v nich předestřené jsou mnohdy velmi konzervativní.

Existuje však i několik rozhodnutí, která lze hodnotit velmi pozitivně. Králík²³⁴ není naopak až tak striktní, i když i on uznává, že právě ona absence speciálních sportovních norem ve spojení s mnoha protichůdnými stanovisky a názory k této otázce, má zásadní dopad na soudní praxi, která je díky této skutečnosti, v konečném důsledku, kontraproduktivní.

5.1. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006

Jako první ze soudních rozhodnutí, které se sportem zabývají, uvádím usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006, kterým bylo podle ustanovení § 265i odst. 1 písm. e) TŘ, odmítnuto dovolání proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. května 2006, sp. zn. 11 To 175/2006, jímž bylo podle ustanovení § 256 TŘ, zamítnuto odvolání obviněného proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 10. února 2006, sp. zn. 2 T 8/2005.

Rozsudkem nalézacího soudu byl obviněný uznán vinným spácháním trestného činu ublížení na zdraví dle ustanovení § 224 odst. 1 TRZ, avšak bylo upuštěno od jeho potrestání. Podkladem pro rozhodnutí nalézacího soudu o vině bylo zjištění, že obviněný se dne 12. dubna 2004 účastnil mistrovského zápasu v kopané, kdy jako hráč, při souboji o míč, ze zadu či z boku zasáhl s použitím nepřiměřené síly nohu protihráče, podrazil mu nohu, čímž mu způsobil tříštivou zlomeninu lýtkové kosti a přetržení deltového vazy u vnitřního kotníku levé nohy. Zranění si vyžádalo následnou hospitalizaci na Chirurgické klinice FN od 12. dubna 2003 do 16. dubna 2003 a následnou pracovní neschopnost od 12. dubna 2003 do 9. června 2003, kdy pracovní neschopnost byla na žádost poškozeného ukončena.

---

²³⁴ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 8071795321, s. 160.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný odvolání, které však bylo usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 11 To 175/2006, podle ustanovení § 256 TŘ, zamítnuto. Následně brojil obviněný svým včasným dovoláním, v němž napadl rozhodnutí odvolacího soudu z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1. písm. l) TŘ s tím, že řízení, jež předcházelo vydání dovoláním napadeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 11 To 175/2006, byl dán, dle názoru obviněného, dovolací důvod dle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) TŘ.

Argumentace dovolatele v předmětném případě stála zejména na tom, že ačkoli došlo ke správným skutkovým zjištěním, soud prvního stupně z nich vyvodil nesprávné právní závěry, a to zejména co do otázky subjektivní stránky trestného činu.

Dovolatel nesouhlasil zejména s tím závěrem, že užitím „skluzu“ použil nepřiměřenou sílu. Podle něj jsou obdobné zákroky v kopané velmi četné. Dovolatel také vyslovil názor, s nímž se i já osobně mohu plně ztotožnit, a to ten, že při posuzování obdobných jednání, tj. skluzů, je třeba zejména přihlídnout k tomu, zda v daném případě šlo o exces z pravidel sportovní hry, či nikoli.

V předmětné věci bylo totiž i velmi podstatné i vyjádření samotného rozhodčího, který uvedl, že sice k porušení pravidel kopané došlo, avšak porušení nebylo takové intenzity, za které by udělil dovolateli červenou kartu. Nadto, podle názoru dovolatele bylo nade vši pochybnost prokázáno, že tento se v inkriminované situaci snažil pouze odehrát míč, přičemž ke zranění poškozeného došlo pouze v důsledku jím provedené, zcela nepředvídatelné kličky.

Z těchto důvodů dovolatel uzavřel, že nelze hovořit o nedbalostním jednání, a proto nemohla být ani naplněna subjektivní stránka trestného činu. Dovolatel ostatně nepopřel, že by se v dané věci nejednalo o porušení pravidel, avšak dle jeho názoru, se nejednalo o takové porušení pravidel, které by svým provedením nějak mimořádně vybočovalo z rámce běžných fotbalových zákroků v průběhu hry.

Další argumentace dovolatele, kterou tento uvedl, je však dle mého názoru, zcela zcestná a do budoucna nepřijatelná. Pro úplnost je však nutné se nad ní alespoň krátce pozastavit.

Dovolatel totiž zastává názor, že v rámci kolektivních sporů, jako je právě kopaná, lze hovořit o určitém svolení poškozených, coby okolnosti vylučující protiprávnost. Toto svolení se, podle dovolatele, vztahuje pouze k jednáním, která nejsou vedena úmyslem. Dovolatel proto

zastává názor, že každý, kdo nastupuje do utkání v kopané, musí počítat s určitou možností zranění, které ovšem může být i závažné.

Jak jsem uvedl výše, s tímto závěrem se nelze v žádném případě ztotožnit. Naopak je třeba jej kategoricky odmítnout. Nejenže tento názor je, podle mého úsudku, zcela zcestný, ale taktéž nelogický. Nedovedu si osobě představit, že v případě zejména rekreačních, ať už fotbalových, nebo hokejových či jiných sportovních zápasů, by jejich účastníci vcházeli na hrací plochu s tím, že souhlasí a počítají s tím, že budou zraněni. Už pouze ten fakt, že v případě rekreačních sportovních činností jsou tyto vykonávány jejími účastníky zcela dobrovolně a zejména pro radost nejen ze samotné hry, je zcela nepřijatelný závěr, že takové osoby souhlasí, aby v rámci jimi dobrovolně vykonávané činnosti, bylo úmyslně způsobeno, byť i méně závažné zranění.

Nejvyšší soud uzavřel, že účelem pravidel sportovních her je, mimo jiné, i ochrana zdraví hráčů před zákroky, které vedou k jejich zranění. K tomuto pak Nejvyšší soud doplnil, že, pokud jde o sportovní zranění vzniklá v průběhu výkonu sportovní činnosti, zapotřebí přísně posuzovat taková vzniklá zranění hráčů, a to nejen s ohledem na jednotlivé druhy sportu, ale i s ohledem na míru porušení daných pravidel, která upravují dané sportovní odvětví.

Teprve poté, na základě takového posouzení, lze dle Nejvyššího soudu dospět k závěru, zda vzniklé zranění lze ještě posuzovat v rámci platných sportovních pravidel, nebo zda již připadá v úvahu aplikace trestního práva.

Nejvyšší soud v rámci svého odůvodnění dále poukázal i na pravidla zakázané hry a nespportovního chování, které stanoví, v případě fotbalu, zásady chování hráčů a boje o míč. Podle oficiálního výkladu fotbalových pravidel, boj o míč smí být tvrdý, ale musí být čistý, bez zákeřností a hráči mají respektovat soupeře.

Veškeré počínání hráčů má být za všech okolností slušné a korektní, přičemž úsilí hráčů o co nejlepší výsledek nemá být v rozporu se zásadami sportovní etiky, neboť každý hráč je povinen dbát jak o svou vlastní bezpečnost, tak i o bezpečnost ostatních spoluhráčů. K tomu je pak dle mého názoru zcela nezbytné dodat, že každý hráč je povinen dbát i o bezpečnost nejen svých spoluhráčů, ale i protihráčů, jelikož právě s těmi dochází k faktickému soupeření v rámci sportovního utkání. Nicméně je patrné, že Nejvyšší soud pojmem „spoluhráč“ myslel zjevně i protihráče, jinak by uvedené záměry postrádaly logický smysl. Nejvyšší soud dále poukazuje na

to, že fotbalová pravidla dávají určeným orgánům pravomoc k udělování trestů. Takto je pak umožněno zejména tzv. disciplinárním komisím, řešit různé sportovní prohřešky, a to prostřednictvím trestů herních, nebo osobních. Podle Nejvyššího soudu totiž chování hráčů na hřišti v rámci hry a po jejím přerušení, upravují a regulují právě fotbalová pravidla, která rovněž definují zakázané způsoby hry, jakož stanoví i sankce za porušení takových pravidel.

K tomu však Nejvyšší soud upozorňuje, že fotbalová pravidla neupraví a ani nemohou upravovat situace, kdy v důsledku porušení fotbalových pravidel byla některému z hráčů způsobena újma na zdraví. Pro tyto případy se pak Nejvyšší soud odvolává právě na již objasněné ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku, zakotvující zásadu subsidiarity trestní represe, když k tomu dodává, že trestní právo se má využít v případě zaviněných excesů z příslušných ustanovení sportovních pravidel.

Stěžejní však, dle mého názoru, je závěr Nejvyššího soudu, kde tento uvedl *„Nejvyšší soud tedy není zastáncem názoru dovolatele, že cokoli se odehrává v rámci sportu, je nutno posuzovat toliko na základě příslušných sportovních pravidel a že ingerence práva i ve formě vyvození trestní odpovědnosti sportovců je vyloučena. Nelze rovněž omezovat trestní odpovědnost jen na úmyslné jednání, ale trestní sankce přichází v úvahu i v závažnějších případech zavinění z nedbalosti.“*

Dlužno poznamenat, že Nejvyšší soud, a to v závěru svého rozhodnutí, rekapituluje obecnými soudy zjištěný skutkový děj, přičemž v tomto směru je třeba akcentovat právě jeho souhlasný závěr, kde Nejvyšší soud uvedl, že *„[...] obviněný jako obránce věděl, že při svých zákrocích (skluzech) může způsobit poranění protihráče, ale zřejmě spoléhal na svoji zkušenost a na to, že k poranění protihráče nedojde, považuje Nejvyšší soud z odpovídající a správný.“*

Následně pak rekapituluje i pokud jde o naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu, když uzavírá, že v posuzovaném případě dosáhl čin vyššího stupně nebezpečnosti, který odpovídá nejméně dolní hranici typové nebezpečnosti činu pro společnost, a proto jeho právní hodnocení a posouzení, zcela odpovídá běžně se vyskytujícím případům této skutkové podstaty.

Nejvyšší soud pak doslova uzavírá, že *„Soudy obou stupňů totiž nemohly pominout především nepřiměřenost zákroku obviněného vzhledem k dané herní situaci, použití nepřiměřené síly, která nebyla potřebná k zákroku a zejména okolnost, že obviněný v průběhu zápasu“*

nepodrazil soupeře zcela náhodně a ojediněle, neboť byl již za obdobný zákrok (i když bez zranění) napomínán žlutou kartou.“

Předmětné rozhodnutí Nejvyššího soudu lze, ve své celistvosti, hodnotit velmi pozitivně, přičemž jej do jisté míry považuji za průlomové, avšak toho času, v případě posuzování sportovních zranění obecnými soudy, za opomenuté. Nejvyšší soud své myšlenky zcela trefně vtělil do právní věty uvedeného rozhodnutí, kdy *„Fotbalová pravidla nikde neupravují a také nemohou upravovat situaci, kdy v důsledku jejich porušení byla někomu z hráčů způsobena újma na zdraví. Pro tyto případy platí zásada subsidiarity trestního práva (vedle subsidiarity práva občanského z hlediska případného řešení škody způsobené zraněním) a normy trestního práva je namíste uplatnit tam, kde posuzované jednání je zaviněným excesem z příslušných ustanovení sportovních pravidel v tom smyslu, že jde o jednání, které není těmito pravidly dovoleno a není těmito pravidly – pokud jde o způsobený následek na zdraví – sankcionováno. Trestní odpovědnost nelze omezovat jen na úmyslné jednání, ale trestní sankce přichází v úvahu i v závažnějších případech zavinění z nedbalosti.“*

Rovněž pak je třeba vyslovit souhlas i s poslední větou citované právní věty předloženého rozhodnutí Nejvyššího soudu, neboť toto právě otvírá možnost pro trestněprávní postih i v případě jednání, u nichž se pachatel nepodaří prokázat úmysl.

To považuji obecně za velmi správné a vhodné, jelikož je zřejmé (což i ze zkušenosti sám vím), že žádný sportovec nikdy zcela nepřizná svůj úmysl jinému sportovci v rámci hry ublížit na zdraví, ačkoli veškeré další aspekty takového jednání tomu nasvědčují. Jinými slovy, je nanejvýš vhodné, aby trestní odpovědnost nastupovala právě i v případech závažných zranění, u nichž nebyl pachatel prokázán úmysl. Vše je za mě totiž vedeno myšlenkou, pokud zůstaneme u fotbalu, že ten, kdo fotbal již nějaký ten pátek hraje, si musí být vždy plně vědom toho, jaké následky může jeho jednání v rámci zápasu mít. Tedy pokud fotbal provozuji, byť i s přestávkami prakticky celý život, musím si být právě ze zkušenosti vědom toho, že některé způsoby jednání, mohou protihráče nejen vážně zranit, ale v některých případech třeba i usmrtit.

Mám osobně za to, že každý sportovec si v každé situaci, a to již právě vzhledem k tomu, že je sportovcem a daný sport provozuje, musí být vědom toho, že některým jednáním může k takovým závažným poruchám zdraví dojít, i když právě často spoléhá na to, že se tak nestane. Buť nedbalost (i úmysl) musí být pachatel, v rámci trestního řízení, bezpečně prokázána,

v případě sportovních zranění způsobených právě při výkonu sportovní činnosti, může a zjevně i bude, nedbalostní stránka takového protiprávního jednání, naplněna prakticky téměř vždy

5.2. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016

Další z relevantních soudních rozhodnutí, jehož předmětem je řešení otázky úrazů a poškození zdraví vzniklých v souvislosti s vykonáváním sportovní činnosti je usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016.

V řešené věci projednával Nejvyšší soud dovolání podané nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného, a to proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. ledna 2016, sp. zn. 67 To 12/2016, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4, pod sp. zn. 52 T 150/2015.

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. prosince 2015, sp. zn. 52 T 150/2015, byl obviněný uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle ustanovení § 147 odst. 1 trestního zákoníku.

Podle ustanovení § 46 odst. 1 trestního zákoníku však bylo upuštěno od jeho potrestání, přičemž v souladu s ustanovením § 228 odst. 1 trestního řádu, byla obviněnému uložena povinnost uhradit poškozenému způsobenou škodu ve výši 140.856,36,- Kč.

Nalézací soud rozhodl o vině obviněného, který se přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle ustanovení § 147 odst. 1 trestního zákoníku, dopustil tím, že při fotbalovém utkání Hanspaulské ligy, „[...] zakázaným herním zákrokem – tzv. skluzem – směřovaným zezadu či z boku vůči poškozenému P.R., který měl v danou chvíli v držení míč, nepřiměřeně a se značnou razancí tohoto nohou atakoval do spodní oblasti pravé dolní končetiny, čímž poškozenému způsobil poruchu zdraví v podobě zlomeniny zevního a vnitřního kotníku pravé dolní končetiny a zlomeninu trojhranné kosti pravého zápěstí, způsobenou v důsledku pádu na zem, toto si vyžádalo lékařské ošetření, hospitalizaci, operaci a sádrouvou fixaci dolní i horní končetiny, znesnadnilo poškozenému obvyklý život po dobu zhruba 12 týdnů a vyžádalo si jeho pracovní neschopnost od 8.10.2014 do 21.1.2015, tedy poškozenému způsobil poruchu zdraví mající ze soudně lékařského hlediska charakter vážné poruchy zdraví, a to jak pro porušení důležitého orgánu (hlezenního kloubu), tak i pro déletrvající poruchu zdraví s citelným omezením v obvyklém způsobu života,

přičemž tohoto se obviněný dopustil bez zjevného úmyslu avšak s vědomím – zejména jakožto ligový hráč malého fotbalu, který je srozuměn s herními pravidly, s rizikovostí a následky zákroků směřujících vůči tělu jiného – že svým jednáním může způsobit poruchu zdraví protihráče, avšak při uvedeném zákroku bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nezpůsobí.“

Obviněný proti rozsudku nalézacího soudu v této věci podal své odvolání, v němž navrhoval své zproštění obžaloby, a to zejména z toho důvodu, že, dle jeho názoru, skutek není trestným činem. Odvolání obžalovaného bylo vyhověno, neboť Městský soud v Praze rozsudek nalézacího soudu zrušil v celém rozsahu a nově ve věci rozhodl tak, že obžalovaného zprostil obžaloby, a to právě s poukazem na to, že dle jeho názoru, skutek nebyl trestným činem.

S tímto závěrem se však neztotožnil nejvyšší státní zástupce, který ve lhůtě podal své dovolání, a to v neprospěch obžalovaného. Předmětem podaného dovolání nejvyššího státního zástupce byl zejména nesouhlas se závěrem odvolacího soudu spočívajícím v tom, že skutek není trestným činem.

Nejvyšší státní zástupce se v rámci svého dovolání vyjádřil i k otázce svolení poškozeného, dle ustanovení § 30 a § 31 trestního zákoníku, a to i s odkazem na civilněprávní judikaturu, která má význam pro trestněprávní posouzení sportovních aktivit, a to z toho důvodu, že dovození občanskoprávní odpovědnosti by mělo být nutnou podmínkou odpovědnosti trestní. Podle názoru nejvyššího státního zástupce je totiž otázka i míra dodržení náležité opatrnosti podle ustanovení § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. K tomu poukázal i na dosavadní rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, kdy tento, dle jeho názoru dovodil, že míru opatrnosti, z trestněprávního hlediska, je třeba odvozovat právě od uvedené generální prevenční povinnosti, zakotvené v občanském zákoníku.

K tomu dále uvedl, že v případě kontaktních sportů, kterým je i fotbal, judikatura již v minulosti (současnost nevyjímaje) považovala kontaktní sport za specifickou činnost, která má svá vlastní pravidla, přičemž role práva nastupuje až v okamžiku, kdy jsou tato pravidla porušena – tedy dovodila, že jednání, které však není v rozporu s pravidly toho kterého kontaktního sportu (v tomto případě fotbalu), nemůže být považováno za protiprávní a naopak, každé nedodržení stanovených pravidel, ať už fotbalových nebo jiných, je nutné posoudit jako jednání, které odporuje zákonem stanovené povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodě na zdraví.

V kontextu uvedené argumentace pak nejvyšší státní zástupce poukázal i na v té době nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. května 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015, které je svým způsobem revolucí.

Nejvyšší státní zástupce pak jednoznačně uzavřel, že o trestný čin se jedná nejen v případech, kdy dojde k úmyslnému napadení protihráče, a to bez jakéhokoli sportovně relevantního boje o míč (či puk), ale i ve vážnějších případech, tj. v případech vážnějších zranění, jejichž důsledkem je zlomenina protihráčovy končetiny, spáchaných nedbalostním jednáním, spočívajícím zejména provedením skluzu ať už zezadu či z boku.

Zajímavá je však myšlenka Nejvyššího státního zástupce, kterou tento podpořil svou výše popsanou argumentací a, která se týká institutu přípustného rizika dle ustanovení § 31 TZ a nikoli pouze institutu svolení poškozeného dle ustanovení § 30 TZ. Dlužno poznamenat, že tato myšlenka je reakcí na názor Městského soudu v Praze, hovořil o riziku vyplívajícím ze hry a souhlasu s potencionálním zraněním.

Tedy jinými slovy, aniž bych měl osobně možnost prostudovat detailně uvedené rozhodnutí Městského soudu v Praze, dokáži si velmi barvitě, vzhledem k advokátní praxi, představit jeho argumentaci a závěry. Zjednodušeně řečeno, Městský soud v Praze svůj závěr opřel o, podle mého názoru, zcela zcestnou a nelogickou, která spočívá pouze v tom, že v případě, že nastupují ke sportovnímu utkání v rámci kontaktního sportu, tedy právě k fotbalovému zápasu, vyslovují tím souhlas s možným potencionálním zraněním.

Tyto závěry je však třeba striktně odmítnout, a to z mnoha důvodů. Předně, uvedený názor nelze akceptovat ani v případě profesionálních sportovců, neboť těžko lze jen uvěřit tomu, že každý profesionální ať už fotbalista, hokejista nebo basketbalista, souhlasí s tím, aby byl v rámci zápasu zraněn. Nadto, s tímto závěrem nelze souhlasit ani z toho důvodu, že v rámci sportovních zápasů může dojít k mnoha druhům zranění, od těch méně závažných a nezaviněných, až po ty fatální – a fotbal se rozhodně nehraje s vědomím, že mi protihráč může zlomit dolní končetinu, či způsobit jiné, obdobně závažné zranění. Závěry Městského soudu v Praze proto v tomto směru považuji za naprosto zcestné.

Přiléhavější je však právě argumentace nejvyššího státního zástupce, který akcentuje institut přípustného rizika dle ustanovení § 31 TZ. V této souvislosti pak zmiňuje i institut svolení

poškozeného zakotvený ustanovením § 30 TZ. K přípustnému riziku pak dodává, že toto je možné užít jen v případě profesionálních sportovců, u nich by také měla být trestní odpovědnost dovozována toliko výjimečně, neboť profesionální sportovci se onomu riziku zranění vystavují v souvislosti se svou sportovní činností zcela vědomě.

Navíc, v jejich případě lze souhlasit i s tím názorem, že jejich tělesná zdatnost a sportovní průprava je na podstatně vyšší úrovni než v případě amatérských sportovců, přičemž právě tato jejich obratnost a schopnost provést dané pohyby a zákroky řádně, umožňuje i rizikovější činnost (v rámci sportu).

Naopak v případě amatérských sportovců je třeba takovýto přístup odmítnout, jelikož amatérští sportovci přistupují podstatně na nižší riziko, a to z mnoha hledisek. K tomu si dovolím vyjádřit jednoznačný souhlas, a to zejména v tom směru, že amatérští sportovci nejen nedisponují takovou tělesnou (fyzickou) a i psychickou přípravou a schopností, ale rovněž svou činnost nevykonávají způsobem, jako profesionální sportovci a ani nejsou pro případy možných zranění, jakkoli pojištění, neboť sportovní činnost je z jejich strany toliko vykonávána dobrovolně – pro radost.

V tomto směru tak lze jednoznačně vyslovit souhlas se závěrem spočívajícím v tom, že amatérští sportovci nejsou (a nemohou) být ochotni ani schopni nést následky nepřiměřené a důrazné hry. Pravděpodobnost zranění je u amatérských sportovců mnohem vyšší, a proto právě amatérští sportovci jsou povinni počínat si při hře mnohem obezřetněji než profesionálové, což ostatně klade i vyšší nároky na hledisko náležité opatrnosti zakotvené v již zmíněném § 2900 občanského zákoníku.

Nutno neopomenout ani výklad Nejvyššího soudu, který tento uvedl v předmětném rozhodnutí a, který se zabývá otázkou rozdílnosti fotbalových pravidel u tzv. velkého fotbalu a malého fotbalu. V případě velkého fotbalu se jedná o fotbal, který známe nejčastěji, tj. na fotbalovém hřišti za účasti jedenácti hráčů v každém mužstvu.

Malý fotbal, v dnešních dobách velmi populární „odnož“ velkého fotbalu, se pak odehrává zejména v počtu šesti hráčů, tj. brankář a pět hráčů v poli. Malý fotbal se pak hraje zejména v rámci Haunspalské ligy apod., přičemž pro jeho realizaci není třeba ani velké nebo snad dokonce fotbalové hřiště, bohatě stačí malé hřiště a dvě branky.

Nejvyšší soud v tomto případě akcentuje, že u velkého fotbalu nedochází k porušení pravidel v případě provedení tzv. skluzu při odebírání míče, tedy v těch případech, kdy bránící hráč nejprve zasáhne míč. Naproti tomu v případě malého fotbalu je však takový zákrok striktně zakázán, přičemž za takové jednání, kterého se hráč v při malém fotbalu dopustí, je automaticky nařízen přímý kop.

Z uvedeného je patrné, že ačkoli se v obou případech jedná o fotbal, lze v případě pravidel směřujících k ochraně hráčů, nalézt v případě malého a velkého fotbalu, zásadní rozdíly. Nejvyšší soud k tomu pak uvádí, že právě v případě malého fotbalu je, alespoň pokud jde o tzv. skluz, požadována vyšší míra opatrnosti a s tím související nižší míra kontaktu s protihráčem. Naopak v případě velkého fotbalu je takové jednání dovoleno, avšak i v těchto případech je třeba vždy individuálně zkoumat dodržení zmíněné náležité opatrnosti. K tomu pak dodává, že čím je hra profesionálnější, tím je i rizikovější a takové chování by mělo být tolerováno právě z toho důvodu, že účastníci profesionálního sportu, jsou s to takovému riziku čelit.

Nejvyšší soud pak, a to i s odkazem na výše zmíněné rozhodnutí sp. zn. 3 Tdo 1355/2006, v němž dovedl trestní odpovědnost v případě závažnějších zranění způsobených nedbalostním jednáním, kde byl užit zjevně nepřiměřený zákrok v kontextu dané herní situace, jakož i nepřiměřená síla, a to v mistrovském fotbalovém utkání, opakovaně uvedl, že nejenže respektuje zásadu subsidiarity trestního práva, ale navíc i to, že *„[...] normy trestního práva je namístě uplatnit tam, kde posuzované jednání je zaviněným excesem z příslušných ustanovení sportovních pravidel v tom smyslu, že jde o jednání, které není těmito pravidly dovoleno a není těmito pravidly – pokud jde o způsobený následek na zdraví – sankcionováno, přičemž nelze omezovat trestní odpovědnost jen na úmyslné jednání, ale trestní sankce přichází v úvahu i v závažnějších případech zavinění z nedbalosti.“*

Kromě výše uvedeného pak Nejvyšší soud své závěry opřel i o, byť se v daném případě jedná o věc trestní, o závěry uvedené v rozhodnutí civilním, a to ve věci sp. zn. 25 Cdo 493/2015, v němž Nejvyšší soud uzavřel, že *„[...] pro posouzení intenzity porušení pravidel nemůže být rozhodujícím hlediskem závažnost následků, které nic nevypovídají o tom, jakou povahu (závažnost, neobvyklost, míra zavinění) mělo porušení pravidel a za jakých okolností k němu došlo. Stejně tak nemůže být závažnost následků bez dalšího dokladem o brutalitě zákroku (k vážnému zranění může dojít i v důsledku hry, která je zcela v souladu s pravidly). Excesem rovněž není*

každé porušení pravidel, nýbrž takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry, či jak to formuloval odvolací soud, nemá s hrou nic společného.“

K tomuto rozhodnutí, tedy k rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn.: 25 Cdo 493/2015, se vyjádřil i Králík²³⁵.

Králík konstatuje, že uvedené rozhodnutí, tj. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 493/2015, představuje především odstup od dominance sportovních pravidel, při posuzování civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. Kvituje, že rozhodnutí jde naproti zahraničním trendům, ale lehce kriticky nahlíží na to, že se týká toliko výkonnostní kopané, tj. nikoliv profesionální kopané. To naopak já zase velmi oceňuji. Uvedené rozhodnutí hodnotí ve svém celku jako určující a zásadní, a to zejména z toho důvodu, že Nejvyšší soud se podrobněji zabýval podmínkami, za kterých vzniká civilní odpovědnost a současně, poprvé formuloval, že ani porušení sportovního pravidla nemusí znamenat porušení prevenční povinnosti tak, jak ji chápe zákon č. 40/1964 Sb. Králík v tom vidí zejména to, že se i česká republika přihlásila k trendům, které jsou známé např. z německa či rakouska.

V této souvislosti se hodí připomenout, že německá a rakouská teorie stojí na tom, že sportovec nenese odpovědnost za jednání, které je v rozporu se sportovními pravidly, pokud k němu došlo při běžném a adekvátním výkonu sportovní činnosti, který je pro daný sport běžný a charakterizující. Podle Králíka je pak hraniční bod mezi jednáním, které je způsobilé dosáhnout sportovního cíle, byť během něj dojde ke zranění a jednáním, které je výrazně vybočující a excesivní

5.3. Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. února 2008, sp. zn. I. ÚS 1939/07

Nepochybně dalším zajímavým rozhodnutím je usnesení Ústavního soudu ze dne 28. února 2008, sp. zn. I. ÚS 1939/07.

V předmětném rozhodnutí bylo posuzováno odmítnuté dovolání ve věci odsouzení pro trestný čin ublížení na zdraví podle ustanovení § 224 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb. Trestná činnost, kterou byl stěžovatel shledán vinným spočívala ve způsobení zranění jinému hráči při fotbalovém zápase.

---

²³⁵ KRÁLÍK, Michal. K civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. Bulletin Advokacie., rok: 2016, číslo: 5, na straně 39. 20.5.2016. Citováno 22.2.2024.

Zásadním názorem, který Ústavní soud v tomto rozhodnutí vyslovil je, že jedinec nemůže sám rozhodovat o zájmech, které se týkají nejen jeho, ale i společnosti jako celku. Tuto úvahu ostatně aplikuje Ústavní soud právě v případech ochrany života a zdraví, na čemž má společnost st zvláštní zájem, a proto tyto hodnoty může chránit i proti vůli jejich nositelů.

S ohledem na to Ústavní soud uzavřel, pro mě zcela zásadně, že souhlas poškozeného s účastí na hře nemůže pokrýt jednání, v němž bylo obecnými soudy shledán trestný čin ublížení na zdraví. Za takové rozhodnutí, byť velmi stručné ale na druhou stranu jasné, jsem velmi vděčný, neboť nejenže koresponduje s mými názory na uvedenou problematiku, ale rovněž stanovuje a potvrzuje mou, mnohokrát vyslovenou domněnku ohledně aplikace trestního práva v oblasti sportu. Jediné, co je předmětnému rozhodnutí na škodu je, že se Ústavní soud blíže nevyjádřil k otázce, zda porušení sportovních pravidel má či nemá význam k vyvození trestní odpovědnosti. Tomuto tématu se bohužel Ústavní soud ve svých úvahách, obloukem vyhnul

5.4. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17.5.1978, sp. zn. 10 Co 190/76

Tímto rozhodnutím ze dne 17. května 1978, kterým Městský soud v Praze vyhověl žalobě, kterou se poškozený domáhal náhrady škody, která mu vznikla při utkání v kopané. Žalovaný se dopustil nedovoleného zákroku ve hře, čímž způsobil žalobci zlomení nohy.

Podle soudu prvního stupně si žalobce nepočínal tak aby ke škodě nedošlo. Navíc soud prvního stupně shledal zavinění v tom, že žalovaný si jako zkušený hráč musel být vědom toho, že způsob jeho hry byl v rozporu s pravidly. Přesto tento způsob hry použil a způsobil tím žalobci škodu. V důsledku toho je dána i příčinná souvislost mezi jednáním tohoto žalovaného a škodou žalobce.

Žalovaný se bránil tím, že ustanovení § 415 o.z.²³⁶ je jen všeobecná prevenční norma. Ta sama o sobě nestačí na určení právního základu pro nárok uplatněný žalobcem. Navíc má ustanovení § 420 o.z.²³⁷ pouze všeobecnou povahu. Ke zranění došlo v zápalu hry, nebyl dán úmysl žalobce, a to ani ve formě úmyslu eventuálního.

---

²³⁶ Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a na majetku ani k neoprávněnému majetkovému prospěchu na úkor společnosti nebo jednotlivce

²³⁷ (1) Občan odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

(2) Odpovědnosti se občan zproští, jestliže prokáže, že škodu nezavinil.

V rámci své repliky žalobce uzavřel velmi trefně, že sportovce závisí na povaze porušení pravidel hry. Ta jsou určitou analogií bezpečnostních předpisů. Rovněž existuje i pořádková povinnost v průběhu hry, stejně jako odpovědnost disciplinární nebo soudní. Upozornil, že nedodržování pravidel není rizikem hry.

Z odůvodnění nutno vyzdvihnout zejména základní myšlenku předmětného rozhodnutí, včetně jeho právní věty. Odvolací soud uzavírá, že *„Zásadně totiž nelze vyloučit odpovědnost hráče za škodu vzniklou protihráči během sportovní hry na hřišti podle ustanovení § 420 odst. 1 o.z.“*

Právní věta uvedeného rozhodnutí pak zcela jasně a logicky uzavírá, že *„Nedodržení pravidel sportovní hry (např. kopané), spočívající v použití pravidly nedovoleného (zakázaného) způsobu hry, je nutné posoudit jako jednání odporující povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví (§ 415 o. z.). V důsledku toho jde o porušení právní povinnosti, jež zakládá odpovědnost za škodu (§ 420 odst. 1 o. z.).“*

5.5. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. prosince 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002

V případě tohoto rozhodnutí je, dle mého názoru, nanejvýš vhodné, hned v úvodu vyzdvihnout jeho právní větu, s níž se do jisté míry plně ztotožňuji.

Nejvyšší soud uzavřel, že *„Trestní odpovědnost pachatele při sportu nastupuje po překročení hranice rizika vyplývajícího ze hry, které každý sportovec podstupuje, přičemž konkrétní okolnosti, za nichž ke skutku došlo mají zásadní význam pro závěr o zavinění.“*

Rozsudkem nalézacího soudu byl obviněný uznán vinným ze spáchání trestného činu ublížení na zdraví. Protiprávního jednání se dopustil ve druhé třetině hokejového zápasu, kdy uhodil špičkou hokejky do obličeje ležícího útočníka, i když tento v daném okamžiku nemanipuloval pukem. V důsledku toho utrpěl zhmoždění horního rtu, odlomení a zhmoždění zubů.

S odkazem na závěry nalézacího soudu Nejvyšší soud konstatoval, že *„srozumění obviněného s tím, že „svým jednáním může ohrozit či porušit zdraví poškozeného, dovozuje zejména ze vzájemného postavení obviněného a poškozeného v okamžiku útoku, kdy poškozený*

ležel na zemi, obviněný k němu přijížděl a hokejkou ho dloubl v době v níž puk byl v rohu kluziště mimo dosah poškozeného, a obviněného nikdo neatakoval.“

Nicméně Nejvyšší soud vyvodil i myšlenku, že při hokeji, jako velmi kontaktním sportu, hráči přistupují na určité riziko hry, které však v tomto případě, bylo jednáním obviněného překročeno.

Za úvahu však stojí otázka, co si představit pod spojením “překročení hranice rizika“, které uvedené rozhodnutí, zmiňuje. V souvislosti s rizikem vyplývajícím z té, které hry si lze rovněž položit otázku, kde ona hranice je? Jsou to jen výrazně excesivní úmyslné zákroky nebo i hrubě nedbalostní? Jak vidno, otázek k zamyšlení vystoupí na mysl v případě této úvahy mnoho, ale odpovědi toto rozhodnutí moc neposkytne.

5.6. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002

Byť se jedná o rozhodnutí civilní, i toto stojí za to krátce připomenout.

Žalobce se v tomto řízení domáhal po žalovaném náhrady škody na zdraví, a to za způsobený úraz při zápasu v karate, po kterém žalobce utrpěl i trvalé následky. Žalobce dne 20. dubna 1996 nastoupil k zápasu ve sportovním karate. Žalovaný v průběhu boje použil nedovolenou techniku, přičemž v důsledku tohoto jednání utrpěl žalobce velmi vážná poranění, spočívající zejména v edému mozku, pohmoždění břicha a krvácení ve třetí a čtvrté mozkové komoře. Žalobce v důsledku utrpěného zranění opakovaně ztratil vědomí a přímo na místě zápasu byl resuscitován. Pracovní neschopnost žalobce trvala až do 16. září 1996.

Nalézací soud na podkladě znaleckých posudků dovedl, že zdravotní stav žalobce byl jednoznačně v příčinné souvislosti s poraněním, která mu způsobil žalovaný. Na základě toho dospěl soud k závěru, že žalovaný odpovídá žalobci za vzniklou škodu podle ustanovení § 420 odst. 1 starého občanského zákoníku, jelikož žalovaný tím, že nedodržel stanovená pravidla sportovního karate, porušil prevenční povinnost vyplývající z ustanovení § 415 starého občanského zákoníku. Následkem způsobeného zranění bylo i to, že žalobce se nadále nemohl věnovat karate, kterému se věnoval řadu let, kdy navíc v této disciplíně i reprezentoval Českou republiku. Kromě rekreačního plavání byl způsobeným zraněním a jeho následky vyřazen prakticky ze všech sportů, včetně toho, že nemohl navštěvovat ani místa s velkým hlukem.

Krajský soud v Praze, jakožto soud odvolací, předmětný rozsudek částečně zrušil, když dospěl na rozdíl od nalézacího soudu k názoru, že v souzen věci nejde o případ zvlášť výjimečný nebo případ hodný mimořádného zřetele podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 32/1965 Sb., a proto je třeba postupovat podle ustanovení § 7 odst. 2 této vyhlášky. Odvolací soud argumentoval tím, že *„I když se žalobce nemůže věnovat většině sportů, ačkoliv se na dráhu spojenou s jejich výkonem při studiu připravoval, nelze podle názoru odvolacího soudu najisto postavit souvislost mezi následky zranění žalobce a jeho neuspokojivými studijními výsledky a problémy v osobním životě.“*

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Žalovaný nesouhlasil s názorem odvolacího soudu, že je dána jeho odpovědnost za škodu dle ustanovení § 420 starého oz, přičemž poukazoval na to, že karate je kontaktní sport, při kterém často ke zraněním dochází.

Argumenty žalovaného neshledal Nejvyšší soud jako opodstatněné. Uzavřel, že pokud žalovaný udeřil žalobce v rozporu s pravidly a vznikla tím žalobci újma na zdraví, je jednání žalovaného postižitelné nejen v rámci pravidel karate, ale představuje současně i porušení prevenční povinnosti stanovené zákonem. Toto rozhodnutí není třeba dále komentovat, jelikož jeho předmětem je útok vybočující zcela mimo hranice hry. V této souvislosti naopak vyvstává do úvahy uplatnění i trestní odpovědnosti, a to jak s ohledem na samotnou povahu a závažnost jednání útočníka, tak i následky jeho jednání.

5.7. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. května 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015

Žalobce se v předmětné věci domáhal svou žalobou náhrady škody na zdraví, která mu byla způsobena při sportovním utkání v kopané. Žalovaný při zákroku, jímž porušil fotbalová pravidla, způsobil žalobci mnohačetné zlomeniny pravé dolní končetiny.

Okresní soud v Příbrami, jako soud nalézací, žalobě žalobce vyhověl, když dospěl k závěru, že žalovaný odpovídá za způsobenou škodu, jelikož se při utkání ve fotbale dopustil způsobu hry, který byl fotbalovými pravidly zakázán.

V důsledku tohoto jednání žalovaného vznikla žalobci škoda na zdraví. Jednání žalovaného konkrétně spočívalo v tom, že tento během hry použil tzv. skluz, v jehož důsledku zlomil žalobci nohu. Za toto jednání byl žalobce rozhodčím oceněn žlutou kartou. Škoda žalobci vznikla v příčinné souvislosti s jednáním žalovaného, a proto za ni žalovaný plně odpovídá.

Odvolací soud v této věci zaujal stanovisko, že skluz, jako způsob odebrání míče soupeři, je pravidly dovolen, a proto samotné použití této techniky není možno bez dalšího považovat za protiprávní jednání.

Nicméně zákrok byl rozhodčím potrestán žlutou kartou, tedy sice jako méně závažné nesportovní chování a porušení pravidel, ale přece jen se jednalo o jednání v rozporu s pravidly. Současně rozhodčí neposoudil jednání jako nepřiměřené, brutální, úmyslné nebo s úmyslem zranit protihráče

5.8. Shrnutí rozhodovací praxe soudů České republiky

Jedno z těch rozhodnutí, které hodnotím velmi pozitivně, je rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1355/2006. V tomto rozhodnutí je, dle mého názoru, velmi správně uvedeno, že účelem sportovních pravidel je, vedle úpravy samotného výkonu sportovní činnosti, dodržení fair play a řádného výkonu, i ochrana zdraví hráčů, resp. účastníků sportovní činnosti, a to právě i před zákroky, které vedou ke zranění. V této souvislosti, opětovně velmi správně, Nejvyšší soud poukázal i na to, že v případě fotbalu, při respektování fotbalových pravidel, může být boj o míč sice tvrdý, ale vždy čistý, bez zákeřností a hráči mají respektovat soupeře.

Vůbec nejdůležitější však je, že Nejvyšší soud tímto rozhodnutím otevřel možnost uplatnění trestního práva nejen pro úmyslně způsobená zranění, ale i pro závažnější případy zavinění z nedbalosti. Kvituji, v kontextu fotbalového zápasu i tu myšlenku, kterou z uvedeného rozhodnutí vnímám, spočívající v tom, že hráč fotbalu nemůže s ohledem na svou zkušenost spoléhat na to, že při některých zákrocích, typicky skluzech, zranění protihráči nezpůsobí.

To bych pouze doplnil o to, že hráč by měl uvažovat v takových situacích nejen své zkušenosti, ale také své schopnosti a do jisté míry i schopnosti protihráče. Podcenění nebo přecenění, byť jen jedné z těchto podmínek, může v některých případech vést k závažným zraněním.

Dalším rozhodnutím, jehož závěry lze hodnotit pozitivně, je rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 7 Tdo 516/2016. Zde s Nejvyšší soud zabýval, mimo jiné, i rozdílností pravidel u tzv. malého a velkého fotbalu, kdy právě v případě malého fotbalu, je typický fotbalový zákrok “skluz“

pravidly zakázán. Současně zde zopakoval i své závěry z již dříve uvedeného rozhodnutí 3 Tdo 1355/2006.

Jako velmi důležité však shledávám úvahy, které byly v této věci predestinovány nejvyšším státním zástupcem, v rámci jím podaného dovolání. Ten totiž dovedl, pro mě lehce velice překvapivě, že vznik občanskoprávní odpovědnosti je nutnou podmínkou pro vyvození odpovědnosti trestní. S tímto se však opětovně nemohu ztotožnit, neboť trestní odpovědnosti by neměla být podmíněna odpovědností občanskoprávní. Jediným kritériem pro naplnění odpovědnosti trestní by mělo být naplnění znaků skutkové podstaty, samozřejmě při důsledném zohlednění zásady subsidiarity trestní represe.

Obdobně pak považuji za zajímavé, že nejvyšší státní zástupce se v této souvislosti vyjádřil i k míře dodržení náležité opatrnosti, kdy dovedl, že ji je z trestněprávního hlediska nutné odvozovat právě od generální prevenční povinnosti, zakotvené v občanském zákoníku.

Tento svůj závěr odůvodňuje tím, že se jedná v případě fotbalu o kontaktní sport, tedy jakousi specifickou činnost, která má vlastní pravidla, kdy právě role práva nastupuje až v okamžiku, kdy jsou tyto pravidla porušena. V této souvislosti proto uzavřel, že jednání, které není v rozporu s pravidly daného sportu, tedy např. fotbalu, nemůže být považováno za protiprávní a naopak.

Zastávám názor, že tento názor nejvyššího státního zástupce, je nepřiléhavý. V kontextu nejvyšším státním zástupcem náležité opatrnosti bych spíše akcentoval náležitou opatrnost tak, jak ji známe v případě trestných činů v dopravě, kde je modifikována zásadou tzv. omezené důvěry. Zásada omezené důvěry spočívá v tom, že řidič může při provozu na pozemních komunikacích spoléhat na to, že ostatní účastníci silničního provozu budou dodržovat pravidla silničního provozu, pokud z konkrétních okolností neplyne jinak.

Zásada omezené důvěry se, dle mého názoru, dá bez problémů aplikovat i na případy trestní odpovědnosti ve sportu, zejména v tom amatérském, kde každý účastník důvodně předpokládá, že každý jiný účastník, nejenže dodržuje stanovená pravidla sportovní hry, ale rovněž i klade důraz na ochranu života a zdraví.

Nemohu se však ztotožnit s tím názorem, který je navíc vysloven prakticky ve všech rozhodnutích, a to, že když chování hráčů na hřišti v rámci hry regulují sportovní pravidla, která

definují i zakázané způsoby hry a stanoví sankce za jejich porušení, je třeba posoudit, zda vzniklé zranění lze ještě posuzovat v rámci sportovních pravidel, anebo zda již připadá v úvahu aplikace trestního práva.

Uvedené totiž chápu tak, že aplikace trestního práva je možná pouze v případech, kdy dojde k porušení sportovní normy. Podle mého názoru však aplikace trestního práva není na porušení sportovní normy, jakkoliv závislá. Tedy jinými slovy, pro možnou aplikaci trestního práva nemá být podmínkou porušení sportovní normy. Totiž může se stát a z mé zkušenosti se stává často, že mnohdy rozhodčí, zejména v nižších amatérských soutěžích, žádnou kartu či jiný trest, z nějakého důvodu, neudělí. To by pak v konečném důsledku vyloučilo vznik trestní odpovědnosti, a na to nelze, dle mého názoru, přistoupit.

Ostatně tak tomu bylo i v mém případě. Rozhodčí protihráči žádnou kartu neudělil, což bylo z mého pohledu pouze proto, že byl se soupeři kamarád a prostě nechtěl. To v konečném důsledku vyloučilo odpovědnost protihráče za způsobené zranění

6. Závěr

Ve světě, představuje sport nejen zdroj zábavy a tělesného pohybu, ale i významný průmysl. Je nezbytné se zamyslet nad rostoucí potřebou regulace chování účastníků pomocí trestního práva. Trestní právo do sportu zasahuje v několika oblastech, někdy se však sportovní pravidla a zákony, překrývají. Vždy však vyvstává otázka, za je aplikace trestního práva ve sportovním prostředí vždy vhodná.

Je třeba si uvědomit, že sport, zejména pak sportovní soutěže, zápasy, závody aj., jsou často vysoce emotivními událostmi, při kterých může dojít ze strany účastníka k chování, ke kterému by jinak nedošlo. Mnohdy násilná jednání hráčů a sportovců jsou v kontextu hry tolerována, zatímco mimo výkon sportu by mohlo jít o trestný čin. Nejen v tomto směru se ukazuje jedna z klíčových výzev. Jednoznačně stanovit hranici, za níž bude chování již postižitelné i trestním právem.

Z pohledu práva je sport velmi zajímavým společensko-kulturním fenoménem. Pro některé z nás je sport povoláním a zdrojem obživy, pro některé pouze volnočasovou aktivitou, zábavou a odpočinkem. Sport je ale i nositelem velmi důležitých etických, morálních a kulturního hodnot. Sportovní prostředí dává každému z nás prostor se začlenit a formovat svou osobnost k čestnému jednání a respektu k druhým.

Pro sport je právo zásadním regulativem chování. Při výkonu sportovní činnosti může docházet a dochází k mnoha jednáním, která jsou namířena proti těm nejdůležitějším společenským zájmům a hodnotám.

Pokud k ohrožení těchto hodnot dojde mimo sport, automaticky nastupuje trestní odpovědnost. V případě sportu je to odlišné. Chování sportovců a sportovní pravidla jsou upravena zejména předpisy sportovních organizací, které fungování daných sportů zastrešují.

I přes existenci těchto sportovních pravidel je na místě v extrémních případech, aplikovat prostředky trestního práva. Zranění a fyzická újma jsou často dnes i neodmyslitelnou součástí některých sportů. Maximální stupeň nasazení, soutěživost, fyzický kontakt, fanoušci. To všechno zvyšuje riziko vzniku zranění u sportovce.

Zatímco některá zranění jsou nevyhnutelnou součástí některých sportů, je klíčové identifikovat a odsoudit chování, které překračuje nejen hranice sportovního ducha, ale ohrožuje i fyzické a psychické zdraví účastníků. V konečném důsledku musí nejen stát ale i sportovní týmy a organizace táhnout za jeden provaz a vytvořit prostředí upravené právně tak, aby byla vyvážena jak soutěživost, tak i bezpečnost a zachování sportovního ducha.

Jedná se zejména o ty situace, kdy je následkem sportovního zápolení těžká újma na zdraví. Nikdo z nás není totiž oprávněn rozhodovat o zásahu do svého života a zdraví. Jediné situace, kdy je to možné, jsou situace, kdy nastupují okolnosti vylučující protiprávnost, a to přípustné riziko a souhlas poškozeného.

Domnívám se však, že ani tyto okolnosti vylučující protiprávnost nemohou ospravedlnit úmyslné či nedbalostní jednání, jehož následkem je těžká újma na zdraví, způsobena sportovcem jinému sportovci. Takové jednání totiž nejenže je proti literě sportu, ale proti všem doposud existujícím právním předpisům.

Je proto zcela na místě nastolit konečně odbornou diskusi na toto téma a v jejím rámci se zaměřit na celkovou změnu přístupu k trestní odpovědnosti ve sportu v souvislosti se sportovními zraněními. Otázka to není jednoduchá, ale její vyřešení může přinést mnoho dobrého a užitečného.

Ve všech případech, kdy je následkem jednání sportovce vůči jinému sportovci těžká újma na zdraví, by takové jednání mělo být posuzováno prostředky trestního práva. Mělo by být vedeno standardní trestní řízení, standardní opatřování důkazů a jejich hodnocení tak, aby výsledkem bylo jednoznačné rozhodnutí o tom, zda byl nebo nebyl spáchán trestný čin. Ostatně jedině tak lze naplnit literu sportu a chránit zdraví a život účastníků sportovního zápolení.

Nemyslím si, že by se v tomto případě jednalo o nadužívání trestního práva, naopak. Je-li sport jednou z mnoha společenských oblastí, měl by i tento být omezen mantinely trestního práva. Pokud totiž jako společnost nepřijímáme ublížení na zdraví v běžném životě a na takové jednání aplikujeme trestněprávní předpisy, je na místě chránit život a zdraví sportovců identickým způsobem.

Zranění mohou mít dlouhodobý vliv na život a kariéru sportovce, mohou negativně ovlivnit i jeho finanční situaci. Je vhodné uvažovat o prevenci těchto incidentů, založenou na

vzdělávání o rizicích, vytváření bezpečnějších sportovní prostředí, rozvoji pravidel a technologií, které v konečném souhrnu minimalizují riziko zranění.

V případě trestní odpovědnosti ve sportu je zcela na místě, přistupovat k přijímání nové úpravy a nových trendů, opatrně. Je třeba vycházet nejen ze zkušeností, ale i z rozhodovací praxe. Rozhodnutí, z nichž lze bezesporu vycházet, jsou např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn.: 3 Tdo 1355/2006 a 7 Tdo 561/2016. V těchto rozhodnutích jsou zakotveny myšlenky, které jsou pro další aplikaci trestní odpovědnosti ve sportu, zásadní.

I tyto rozhodnutí je však třeba brát s jistou rezervou a využít z nich pouze to nejlepší. To, co z uvedených rozhodnutí vnímám jako nejlepší je jednak prostor pro uplatnění trestní odpovědnosti nejen v případě úmyslných jednání, ale i těch závažnějších z nedbalosti. Na druhou stranu, byť to hodnotím negativně, je jistě třeba si vzít i to, že následek, jako takový, o ničem nevypovídá. Nevypovídá ani o intenzitě porušení pravidel, ani o závažnosti zákroku.

Je tedy třeba pečlivě vážit a přistupovat k této velmi ožehavé otázce s maximální opatrností a respektem.

Použité zkratky

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

ZOPS – zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

OZ – zákon č. 89/2012 sb., občanský zákoník

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

NEKOLA, Jaroslav. *Sport a doping*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-539-2.

LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7.

MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-744-6.

KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 8071795321.

LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7.

PRUSÁK, J. *Šport a právo*. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984.

COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5.

KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

KRATOCHVÍL, Vladimír. Trestní právo hmotné: obecná část. 2. vyd. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-082-2.

KRÁLÍK, Michal. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-099-4.

MIŘIČKA, A. *Trestní právo hmotné. Část obecná i zvláštní*. Praha: Nákladem spolku československých právníků „Všehrd“, 1934.

ŠIMEČKOVÁ, E., PICHRT, Jan, ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-655-6.

KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. Bulletin-advokacie. Publikováno 24.3.2016. Dostupné na: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pripustne-riziko-ve-sportu?browser=full>.

HERCZEG, J. In: ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.

NOVOTNÝ O. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.

SUP, Martin. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávnické prameny pravidel chování sportovce. Právní rádce, 2012 č.2. Dostupné též na stránkách České společnosti sportovního práva, z.s.

Seznam použitých internetových zdrojů

https://www.lidovky.cz/sport/ostatni-sporty/ano-podvadeli-jsme-rusko-poprve-priznalo-statem-rizeny-doping-putin-o-nicem-nevedel.A161228_084955_In-sport-ostatni_ele.

<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/olympijske-hry/zadne-rusko-na-nasledujicich-olympiadach-ci-ms-cas-ale-trest-za-doping-zkratil/5fdb73cf3d136f1e23a46ed0>.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Fair_play.

<https://www.olympic.cz/text/22--cesky-klub-fair-play>.

<https://www.sport.cz/clanek/hokej-ostatni-pokus-o-vrazdu-na-lede-zurili-svedove-brutalni-faul-se-dostal-az-k-soudu-jeho-verdikt-sokoval-2789887>.

<https://www.golfextra.cz/detail/6683/podvadel-reed-nebyl-to-umysl-brani-se-nikdo-mu-neveri>.

Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Smlouva o fungování Evropské unie

Seznam použité judikatury

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.3.2007, sp. zn.: 3 Tdo 1355/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2016, sp. zn.: 7 Tdo 561/2006

Usnesení Ústavního soudu ze dne 28.2.2008, sp. zn.: I. ÚS 1939/07

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17.5.1978, sp. zn.: 10 Co 190/76

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.12.2002, sp. zn.: 5 Tdo 997/2002

Usnesení Nejvyššího soudu dne 17.12.2010, sp. zn.: 8 Tdo 68/2010

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.5.2015, sp. zn.: 25 Cdo 493/2015

Seznam ostatních zdrojů

KOCINA, Jan. Přípustné riziko ve sportu. Bulletin-advokacie. Publikováno 24.3.2016.

Dostupné na: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pripustne-riziko-ve-sportu?browser=full>.

Fotbalová pravidla platná od 1.7.2022

Bílá kniha o sportu

Evropská charta sportu

Trestní odpovědnost ve sportu

Abstrakt

Rigorózní práce se zaměřuje na téma trestní odpovědnost ve sportu. Trestní odpovědnost ve sportu, z pohledu autora, představuje v současnosti stále častěji diskutované téma. Trestní odpovědnost ve sportu se týká situací, kdy dojde v rámci výkonu sportu a sportovní činnosti k porušení právních předpisů, typicky předpisů trestního práva. Úvodní kapitola práce, proto pojednává o pojmu trestní odpovědnosti a trestného činu. Popisuje skutkovou podstatu trestného činu, její obligatorní znaky, jakou jsou objekt, objektivní stránka, pachatel a subjektivní stránka. V kontextu daného tématu zohledňuje i okolnosti vylučující protiprávnost, a tom zejména ty, které jsou v kontextu této práce, aktuální. Přípustné riziko a svolení poškozeného. Druhá kapitola vymezuje pojem sport, jeho definici a zákonné zakotvení. Předkládá nejednu definici sportu, z nichž následně vybírá tu, dle autora, nejvhodnější a některé další hodnotí ze současného pohledu a pohledu této práce. Třetí kapitola se zabývá vztahem mezi sportem a právem, když i zde je krátký historický exkurz a geneze k současnému stavu. Zabývá se otázkou, zda a jaký je vztah mezi sportem a právem. Ve třetí kapitole je také zmíněn pojem sportovního práva a mezinárodní právní úpravě. Tři úvodní kapitoly ústí v jádro celé práce, a to kapitolu čtvrtou. V této čtvrté kapitole je popsána trestní odpovědnost ve sportu a teoretické přístupy k ní. Předestřené teoretické přístupy jsou následně porovnány s praxí, případně je popsáno, jaký dopad by některé z nich na současnou praxi, měly. Poslední kapitoly práce jsou věnovány rozhodovací praxi soudů, u kterých jsou okomentovány dopady jednotlivých rozhodnutí na praxi, včetně zaujetí stanoviska, zda je takový dopad správný. Úplným závěrem práce je zodpovězení otázky, zda a v jakých případech je na místě užít normy trestního práva, pokud dojde při výkonu sportu a sportovní činnosti, k poruše zdraví třetí osoby, v důsledku jednání jiného sportovního soutěžitele.

Klíčová slova: Trestní odpovědnost, sport, zavinění

Criminal responsibility in sports

Abstract

The thesis focuses on the topic of criminal liability in sport. Criminal liability in sport, from the author's point of view, is an increasingly discussed topic. Criminal liability in sport refers to situations where legal provisions, typically criminal law, are violated in the context of sport and sporting activities. The introductory chapter of the thesis, therefore, deals with the concept of criminal liability and criminal offence. It describes the facts of a criminal offence, its obligatory features, such as the object, the objective aspect, the perpetrator and the subjective aspect. In the context of the topic, it also takes into account the circumstances that exclude illegality, especially those that are topical in the context of this thesis. Permissible risk and consent of the victim. The second chapter defines the concept of sport, its definition and its legal anchorage. It puts forward more than one definition of sport and then selects the one that the author believes is most appropriate and evaluates some others from the current perspective and the perspective of this thesis. The third chapter deals with the relationship between sport and law, though here too there is a brief historical excursus and genesis to the present state of affairs. It deals with the question of whether and what is the relationship between sport and law. In chapter three, the concept of sports law and international law is also discussed. The three introductory chapters lead into the core of the whole thesis, namely chapter four. This fourth chapter describes criminal liability in sport and the theoretical approaches to it. The theoretical approaches presented are then compared with practice, and where appropriate, the impact of some of them on current practice is described. The final chapters of the thesis are devoted to the decisional practice of the courts, for which the impact of individual decisions on practice is commented upon, including an opinion as to whether such an impact is correct. The full conclusion of the thesis is the answer to the question whether and in which cases it is appropriate to apply the norms of criminal law when, during the performance of sport and sporting activities, the health of a third person is impaired as a result of the actions of another sports competitor.

Key words: criminal liability, sport, culpability